

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
700

Subotica, 16. rujna 2016. Cijena 50 dinara

Pobjeda HDZ-a

Zrinski - Junak
Hrvata i Mađara

Ideja autonomije
sve dalja

Incidentne situacije
s migrantima u Šidu

INTERVJU
Ivan Gudan

HosanaFest

SADRŽAJ

AKTUALNO

5

U Hrvatskom nacionalnom vijeću
DOMJENAK U ČAST KATE DULIĆ

SUBOTICA

16

Hrvatska čitaonica
SJEĆANJE NA PROFESORA BELU GABRIĆA

KULTURA

30

Smotra hrvatskih tamburaških sastava u Ljutovu
VEČER UZ ZVUKE TAMBURICE

KULTURA

31

Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara u Golubincima
SPOMEN NA SVESTRANOG UMJETNIKA

HRCKO

40-41

U Subotičkoj i Srijemskoj biskupiji
SV. MISA ZA POČETAK NOVE ŠKOLSKE GODINE

SPORT

51

Nebojša Skenderović, nogometaš i trener
USPJEŠAN NA OBJE FRONTE

Za nadati se

Vijest tjedna je pobjeda HDZ-a na izborima u Hrvatskoj. Kad bismo bili maliciozni, mogli bismo reći da je HDZ-u uspjelo ono što je SNS želio kada su bili prijevremeni izbori u Srbiji – potvrdio je i ojačao svoju poziciju i s novim predsjednikom stranke Andrejom Plenkovićem i oslabljenim Mostom formirat će Vladu dok s čela SDP-a zbog loših rezultata na nekoliko prethodnih izbora odlazi arogantni i svadljivi Zoran Milanović. Plenković je svojim dolaskom na čelo stranke unio novu političku kul-

turu, a za nadati se je da će se ta nova kultura »preliti« i na bilateralne odnose između Hrvatske i Srbije. Inače se prelivaju razne (loše) stvari. Za nadati se je, jer ovako nije dobro. A što premijer Aleksandar Vučić o tome misli ne znamo jer uporno i uporno ponavlja kako ne želi ništa govoriti o odnosima sa zapadnim susjedom. Za nadati se je i da će se razriješiti problemi u sferi manjinskih prava Hrvata u Srbiji, jer upravo je Plenković bio taj koji je inzistirao da ostvarivanje tih prava bude uključeno u pregovarački proces na europskom putu Srbije. A kako tvrdi Vučić Srbija s tog puta skretati neće. A kao što znamo, u susjednim zemljama, članicama EU, u Hrvatskoj, Mađarskoj, Rumunjskoj na primjer postoje garantirana mjesta za manjinske zastupnike, postoje osigurana financijska sredstva za kulturu, informiranje, zaštitu baštine, obrazovanje, funkcioniranje manjinskih samouprava itd. Znamo da kod nas političko zastupanje nije riješeno kao niti redovito i sustavno financiranje kulture. Kako je to riješeno kod našeg sjevernog susjeda pročitajte u ovoj tjednoj intervjuu s predsjednikom Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj Ivanom Gukanom.

Druga značajna vijest, zasigurno za većinu, je što je premijer Srbije obećao da će plaće i mirovine (koje su bile umanjene prethodne dvije godine) povećati, a kao dobar znak bi trebalo poslužiti to što je uvećana minimalna cijena rada za čitavih 9 dinara. Kritičari tvrde kako se ni uz tu minimalnu cijenu rada od 130 dinara ne može preživjeti, ali ovim uvećanjem oni koji zarađuju minimalac su dobili povećanje od jedne plaće godišnje tvrdi Vučić i kaže – to nije puno, bit će još. Od takvog minimalca, jasno je, teško se preživljava ali ako se trend nastavi i ostvari se i ono što je premijer obećao, možda uskoro i bude bolje. Možda, ukoliko radna snaga ne ode preko granice u potrazi za boljim plaćama, na primjer u EU gdje je prosječna satnica 25 eura. A takvih je jako mnogo. U svakom slučaju najava da će se povećati plaće u javnom sektoru također su dobra vijest, a još bolje bi bilo kada bi se prestao stvarati razdor i neprijateljstvo prema onima koji rade u javnom i privatnom sektoru. Jer, prema profesoru Zoranu Stojiljkoviću, budući da se zaposlenost u javnom sektoru mjeri prema broju stanovnika, čak i ako imamo 700.000 ljudi zaposlenih u javnom sektoru, to je deset posto na broj stanovnika što je manje nego li u Francuskoj ili Njemačkoj. Problem, dakle, nije u broju zaposlenih u javnom sektoru nego kvaliteta njihovih usluga, a još veći je problem mali broj ljudi zaposlenih u realnom sektoru.

Nadamo se stoga i očekujemo da nova Vlada u Hrvatskoj bude stabilna i uspješna za razliku od prethodne i da se ekonomska situacija u Srbiji popravi. Jer prirodno je nadati se i očekivati da bude bolje a stabilnost je prvi preduvjet.

J. D.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTORI:

Jelena Dulić Bako
Zlatko Romić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Sajnos doo Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

Škola tambure u Sonti

Utorak, 13. rujna, u OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti službeno je počelo s radom istureno odjeljenje Glazbene škole *Stevan Hristić* iz Apatina. Nastava će se odvijati na hrvatskom jeziku. Sate

tambure vodit će prof. **Emilija Pušić** iz Rume, a nastavu solfeđa nastavnica škole *Stevan Hristić*, prof. **Ivana Butković**. Početak rada ovoga odjeljenja zajednički su najavili ravnatelj OŠ *Ivan Goran Kovačić* **Zvonko Tadijan**, ravnatelj GŠ *Stevan Hristić* **Ferenc Kovač** i **Jasna Vojnić** iz Hrvatskog nacionalnog vijeća.

I. A.

Manjinski mediji kao protagonisti rješenja

Promocija post-publikacije četvrte regionalne konferencije posvećene manjinskim medijima pod nazivom *Manjinski mediji kao protagonisti rješenja* održana je u srijedu, 14. rujna, u press dvorani Pokrajinske vlade. Na promociji su govorili direktorica *Magyar Szó*a **Rozália Ekres**, glavna urednica *Magyar Szó*a **Márta Varjú**, direktorica *Heror Media Ponta* **Nataša Heror** i **Kalman Kuntić** iz Pokrajinskog tajništva za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama.

Tijekom promocije najavljena je i 5. regionalna konferencija posvećena manjinskim i lokalnim medijima koja će biti održana

10. studenog u Novom Sadu i nosi naziv *Zajednice novog vremena*. Ova konferencija, u svom jubilarnom petom izdanju promišlja teme integracija, fenomen zajednice, razumijevanje kulture i poziciju manjinskih i lokalnih medija kao protagonista novih rješenja u vremenima intenzivnih promjena i kreiranja novih parametara koji čine i uređuju suvremeno društvo.

Bereg ugostio Osječku TV

HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega ugostilo je u utorak, 13. rujna, ekipu Osječke TV koja je snimila materijal za emisiju *Šokadijo u srcu te nosim*. Ekipa Osječke televizije snimila je prikaz bereških šokačkih običaja, ali i kadrove iz samog sela,

jer je emisija osmišljena tako da se u pol sata predstavlja samo mjesto, njegovi žitelji, običaji, manifestacije, kultura. Berežani su česti gosti udruga iz Slavonije i Baranje pa ih je dolazak Osječke TV obradovao, jer će se i na ovakav način predstaviti svojim prijateljima u Hrvatskoj. S obzirom na to da se Osječka TV prati i u Podunavlju, Berežane će vidjeti i gledatelji na ovim prostorima.

Z. V.

Da nam živi, živi glad

Nema u zemlji nijednog ozbiljnijeg provladinog medija koji nije prenio informaciju o tome da je na prošlotjednoj sjednici Socijalno-ekonomskog savjeta postignuta visoka suglasnost oko toga da minimalnu cijenu rada treba povećati, a ta je odluka – baš kao da su je telepromptovali **Gašić** i **Mrkonjić** zajedno – donijeta i »prije zakonskog roka« (15. rujna).

O tome koliko je ova odluka značajna ne treba trošiti riječi: dovoljno je reći da su sjednici prisustvovali i premijer **Aleksandar Vučić** i njegov istoimeni obožavatelj iz Ministarstva rada i socijalne skrbi **Vulin**.

Tako su nakon dogovora predstavnika Vlade i sindikata – po kom će minimalna cijena rada po satu sa sadašnjih 121 od 1. siječnja sljedeće godine biti povećana na 130 dinara (!) – poslodavci dovedeni gotovo pa na prosjački štap. Jer, kako je rekao **Boško Savković** iz Unije poslodavaca Srbije razlika od 9 dinara po satu uz nepromijenjenih 63 posto poreza na zarade otjerat će ih ravno u – sivu ekonomiju.

Ostvari li se, nedajbože, ovo proročanstvo već od Nove godine možemo zamisliti apokaliptične slike u kojima **Kostić**, **Matijević** i ostala sirotinja stavljaju katanac na brave svojih skromnih tvornica i utapaju se u kolonu zadovoljnih radnika, svjesnih da im je država (a država to je...) omogućila minimalnih 21.500 dinara, odnosno 187 eura. Mjesečno. A, po jednoj računici s Fb-a to može izgledati čak i ovako: 30 dana dvanestosatnog rada puta 130 dinara po satu jednako je 46.800 dinara (380 eura). O tome da se na istom postu zaključuje da su mogućnosti zarade po novom cjeniku beskraje, ali i da »ološ nema radne navike« mišljenje je već ranije iznio netko drugi.

Z. R.

Domjenak u čast Kate Dulić

Tomislav Žigmanov, Ivana Dulić-Marković, Kata Dulić, Slaven Bačić

U povodu izbora zaštitarke bilja-fitofarmaceutkinje dr. **Kate Dulić** za dobitnicu priznanja *Pro urbe*, kojega dodjeljuje Skupština Grada Subotice, u prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća

prošloga je petka upriličen prigodni domjenak.

Podsjetivši na dosadašnje dobitnike i dobitnice toga priznanja iz hrvatske zajednice, predsjednik HNV-a **Slaven Bačić** je istaknuo kako su te

osobe, osim za grad, značajne i za svoju manjinsku zajednicu.

»Čestitam vam još jednom na priznanju i izražavam zadovoljstvo što ste, unatoč politički složenim vremenima, dobili ovu nagradu«, kazao je Bačić.

Kata Dulić se zahvalila svima koji su pridonijeli da postane dobitnicom priznanja *Pro urbe*.

»Ovo priznanje dijelim sa svim poljoprivrednim proizvođačima, posebno voćarima, sa svim svojim suradnicima bivšim i sadašnjim, sa svojim obiteljima **Tumbas** i **Dulić**, sa svojim najbližima koji su me podržali. Posebnu zahvalnost izražavam onima koji su me predložili, napose jer ljudi iz svijeta poljoprivrede teže dobivaju ovakva priznanja, budući da nisu toliko izloženi javnosti, njihov trud, znoj i koraci po atarima«, rekla je Dulić.

Temeljem javnog poziva, Katu Dulić je za ovo priznanje predložilo Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice. Priznanje *Pro urbe* utemeljeno je 1996., a dodjeljuje se za istaknuta djela koja značajno pridonose ugledu Grada Subotice podizanjem njegovih materijalnih i duhovnih vrijednosti.

D. B. P.

OD 16. DO 28. RUJNA HRT PONOVO U SUBOTICI

Nastavak snimanja filma o tamburašima

Ekipa Hrvatske televizije nastaviti će u Subotici snimanje dokumentarnog filma i serijala *Zaboravljene pisme, zaboravljeni ljudi* čiji je redatelj **Branko Ištvančić**, rodnom iz Tavankute. Riječ je o projektu Uredništva emisija pučke i predajne kulture na Hrvatskoj televiziji, koje će od 16. do 28. rujna boraviti u Subotici i obaviti drugi dio snimanja dokumentarnog filma o bunjevačkim tamburašima u Subotici i njejoj okolini.

Radi se o projektu dokumentarnog filma i serijalu od tri epizode koji će ispričati priču o tamburašima od 20-ih godina prošlog stoljeća pa do danas. Dio priče bit će posvećen **Peri Tumbasu Haji**, koji je legenda tamburaške glazbe s ovih prostora, a razgovarat će se s i najstarijom generacijom živućih tamburaša, od kojih su neki svirali s Hajom.

Zlatko Romić i Stipan Jaramazović

Tijekom pet dana ranije obavljenog snimanja, koncem ožujka i početkom travnja ove godine, ekipa Hrvatske televizije snimila je razgovore s poznatim subotičkim i tavankutskim tamburašima poput **Vojislava Temunovića**, **Stipana Jaramazovića**, **Josipa Stantića**, **Stipana Prčića Baće**, **Antuna Letića Nuneta**, **Marinka Piukovića** i drugih, obuhvaća-

jući opus tamburaške glazbe na sjeveru Bačke. Cijelu priču vodi **Zlatko Romić**, koji razgovara s protagonistima filma i pokušava pronaći vrijednosti koje su obilježile same tamburaše i njihovo vrijeme. Osim ovoga, snimljene su scene proba s orkestrima koje vodi **Mira Temunović** u Subotici i **Vojislav Temunović** u Tavankutu, a u nastavku snima-

nja ekipa će popratiti događanje u vezi s ovogodišnjim *Festivalom bunjevački pisama* u Subotici, kao i scene iz života i rada mladih orkestara današnjih generacija tamburaša.

Ovaj dokumentarni serijal bavit će se i društvenim kontekstima u kojima su određene stvari vezane za tamburašku glazbu nastajale ili se mijenjale.

Po Ištvančićevim riječima, cilj ovog filma je zabilježiti promjene koje su se događale, repertoar koji se mijenjao, što je bilo popularno nekad, a što sada, a zanima ih i razvoj orkestara s jedne, te tamburaških bandi s druge strane. Konačno, Ištvančić navodi i kako je važno progovoriti i o sudbini i identitetu bunjevačkih Hrvata, koji je prilično izražen u tamburaškoj glazbi.

H. R.

PRIJEVREMENI IZBORI ZA HRVATSKI SABOR

Pobjeda HDZ-a, odlazak Milanovića

HDZ i njegov predsjednik Plenković pobjednici su parlamentarnih izbora u Hrvatskoj * Formiranje nove hrvatske Vlade, za koju Plenković najavljuje da će biti stabilna i europski orijentirana, ovisit će opet o manjim strankama, u prvom redu Mostu * Za formiranje parlamentarne većine potrebno je 76 mandata * Nakon debakla Narodne koalicije, okupljene oko SDP-a, njen lider Zoran Milanović najavio da se više neće kandidirati za šefa stranke

U manje od godinu dana građani Hrvatske su prošle nedjelje, 11. rujna, drugi put izašli na birališta, kako bi na prijevremenim izborima birali 9. saziv Hrvatskog sabora. Hrvatska demokratska zajednica je pobjednik izvanrednih parlamentarnih izbora s osvojenih šest izbornih jedinica te dva mandata u dijaspori, dok je *Narodna koalicija* predvođena Socijaldemokratskom partijom osvojila četiri izborne jedinice.

Prema potpunim službenim rezultatima, koje je objavilo Državno izborno povjerenstvo, odlukom hrvatskih građana u zemlji i dijaspori HDZ je osvojio 61 mandat, *Narodna koalicija* koju čine SDP, Hrvatska narodna stranka, Hrvatska seljačka stranka i Hrvatska stranka umirovljenika osvojila je sedam man-

data manje, odnosno 54 mjesta u Saboru, *Most* nezavisnih lista se učvrstio na trećem mjestu s 13 mandata, a slijede koalicija *Živog zida*, *Franka* i *Promijenimo Hrvatsku* s osam mandata, Istarski demokratski sabor s tri, koalicija *Za premijera* s dva mandata te Hrvatski demokratski Sabor Slavonije i Baranje i Neovisna lista Željko Glasnović s po jednim mandatom. Tri zagarantirana mjesta u Hrvatskom saboru zauzet će predstavnici srpske manjine, a pet mjesta predstavnici ostalih manjina. Glasovalo je 52,59 posto birača.

POBJEDNICI I GUBITNICI

Nova hrvatska vlada se neće moći formirati bez koaliranja. Prema ovim izbornim rezultatima, hrvatski birači su pokazali,

davanjem političke prednosti raznim strankama, kako HDZ i SDP ipak više ne dominiraju na političkoj sceni. Te stranke su se u posljednjih dvadeset godina izmjenjivale u Banskim dvorima, sjedištu Vlade Hrvatske, ali te stranke, bez obzira tko je pobjednik na izborima, danas ne mogu formirati Vladu bez treće opcije.

Prema anketama i ocjenama političkih analitičara, predviđala se pobjeda SDP-a, kome je HDZ gledao u leđa. To se ipak nije dogodilo. Pobjedu je ostvario HDZ na čelu s novim predsjednikom **Andrejom Plenkovićem**, koji je revitalizirao stranku. HDZ je izašao na ove izbore samostalno, bez ekstremne desnice, kao stranka koja pripada klasičnom proeuropskom desnom centru, što se pokazalo kao dobar potez.

Na izborima je odlično prošla koalicija *Živog zida*, kao glasnik gubitnika tranzicije, a birači su po svemu sudeći pozitivno vrednovali rad **Ivana Vilibora Sinčića** kao zastupnika u Hrvatskom saboru, predsjednika *Živog zida*.

Most nije bio uspješan kao na prethodnim izborima, ali je i dalje na trećem mjestu prema glasovima birača. Bez njih neće proći formiranje ni ove Vlade. Što se tiče najvećih gubitnika na ovim izborima, to već i vrapci znaju – to su **Zoran Milanović** i SDP. Milanović je najavio povlačenje iz politike, a na izborima je slabo

prošao i **Milan Bandić** s koalicijom *Za premijera*. Povlačenje iz politike najavio je i **Branimir Glavaš**, zastupnik HDSSB-a u prošlom sazivu Hrvatskog sabora.

PLENKOVIĆ – GRAĐANI PREPOZNALI PORUKE

»Želim se zahvaliti svima koji su na ovim izvanrednim izborima dali jasnu potporu HDZ-u i partnerima. Građani su prepoznali ključne poruke. To je važno za hrvatsku demokraciju. Mi smo kao HDZ prije dva mjeseca bili u nezavidnom položaju. Imao sam nekoliko ciljeva kada sam krenuo u kampanju. Da jasno stavimo HDZ u desni centar gdje ga je stavio naš prvi predsjednik **Franjo Tuđman**. U rekordno kratkom roku smo to učinili. To je naišlo na plodno tlo, naših članova i članica. Uspjeli smo unijeti novu kulturu dijaloga, komunikacije, utemeljiti našu kampanju

GLASOVALI I HRVATI U SRBIJI

Hrvatski državljani u Srbiji glasovali su na dva biračka mjesta, u Beogradu i Subotici. Glasovalo je 337 birača. Generalni konzul Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** izjavio je da je 276 hrvatskih državljana u Vojvodini iskoristilo glasačko pravo i da je glasovanje prošlo bez incidenata i problema.

»Pripadnici hrvatske manjine znaju što znače ovi izbori, a za one koji su odlučili da u njima sudjeluju nije bilo nikakvih zapreka da to pravo i ostvare«, naveo je Pleša.

On je rekao da je, prema podacima s jedinog glasačkog mjesta u Pokrajini, u Generalnom konzulatu RH u Subotici, na izbore izašlo za oko 120 manje birača nego na prošlim izborima, prenosi Hina.

na našem programu», rekao je predsjednik HDZ-a Plenković u izbornoj noći prilikom obraćanja javnosti i naglasio četiri temeljne točke programa stranke.

»Ključne poruke su bile prepoznatljive kod birača. Kada sam krenuo zajedno sa suradnicima u proces transformacije HDZ-a, tada sam rekao da stranka mora biti vjerodostojna. Rekao sam četiri temeljne točke, točke na

ne. *Most* je za nas potencijalni partner, sve poteškoće koje su postojale za mene ne predstavljaju nikakav problem. Zahtjeve sam pogledao, za nas tu nema ništa spornog, no za neke točke imamo svoje prijedloge. Nema razloga da pregovori oko sastavljanja nove vlade traju neko duže vrijeme. Moramo krenuti naprijed i početi provoditi svoj program«, rekao je Plenković.

kojima ćemo graditi, to su stabilnost, gospodarski razvoj, kršćanska solidarnost i pravедnost, a siguran sam da smo nakon ove pobjede stranka koja će formirati stabilnu hrvatsku Vladu u sljedeće četiri godine. Još jednom ponavljam da smo otvoreni za razgovor s onim strankama koje su nam svjetonazorski i programski bliže.«

Gostujući u Dnevniku HRT-a, Plenković je rekao kako su na sjednici Nacionalnog vijeća HDZ-a u danu nakon izbora temeljito analizirali rezultate glasanja, te da je osnovana pregovaračka skupina koja će se obratiti svojim potencijalnim partnerima. Plenković je naglasio kako HDZ u razgovore ulazi s pozicije pobjedničke stranke.

»U pregovore krećemo prvo s *Mostom*, s njima smo spremni ispisati novu stranicu suradnje, no za to su potrebne obje stra-

U izjavi nakon sastanka Nacionalnog vijeća HDZ-a, Plenković je naglasio kako je HDZ uvjerljivi pobjednik ovih izbora.

»Čuli smo za *Mostovih* sedam točaka. Neke od njih mogu biti prihvatljive, a o nekima treba razgovarati. U pregovaračkom timu ćemo biti ja kao voditelj, **Ivana Maletić, Davor Ivo Stier, Gordan Jandroković, Davor Božinović, Goran Marić i Zdravko Marić.** Ta radna skupina će pregovarati sa svima, nadam se poslije i formirati novu Vladu. Želimo formirati učinkovitu vladu. Spremni smo ispisati novu stranicu suradnje s *Mostom*, ali za to su potrebne obje strane«, izjavio je Plenković i rekao da je otvoren za suradnju sa svim predstavnicima nacionalnih manjina, a odbacio je bilo kakvu mogućnost velike koalicije s SDP-om kazavši da to ne dolazi u obzir.

SDSS-U SVA TRI MANDATA SRPSKE MANJINE

U 12. izbornoj jedinici, u kojoj nacionalne manjine biraju osam zastupnika, najviše glasova srpske nacionalne manjine dobili su predsjednik i članovi SDSS-a **Milorad Pupovac, Mile Horvat i Boris Milošević.**

»HDZ-u će trebati glasovi nacionalnih manjina, ako nije riječ o velikoj koaliciji, a očito nije. Dakle, trebat će mandati nacionalnih manjina«, rekao je Pupovac i dodao da nema nikakve sumnje da je interes Srba u Hrvatskoj da ne izgube još četiri ili pet godina nego da sudjeluju u vlasti i da odlučivanjem u vlasti dođu do rješenja problema koji čekaju godinama da bi bili rješavani.

TRAŽI SE NOVI ŠEF SDP-A

Predsjednik SDP-a Zoran Milanović neće se više kandidirati za predsjednika stranke, objavio je lider te stranke na konferenciji za novinare dan nakon izbora. Milanović očekuje da nakon ovakvih izbornih rezultata stranačka tijela čim prije raspišu unutarstranačke izbore. Zasad se u toj funkciji spominju **Tonino Picula, Siniša Hajdaš Dončić i Ranko Ostojić.** Milanović je kazao kako njegova želja da Hrvatska dobije stabilnu vladu, a takva, po njemu – nije eventualna vlada HDZ-a i *Mosta*.

»Od velike koalicije – ništa«, rekao je Milanović i poručio da su šanse za SDP da s nekim sastavi Vladu minimalne. Za Plenkovića je rekao kako je bio štićenik u komunističkom režimu, te da je odrastao sa srebrnom žličicom u ustima. Dodao je da očekuje ispriku zbog spornih izjava iz HDZ-a da je štitio udbaške egzekutore.

»Ne planiram se više kandidirati za mjesto predsjednika SDP-a. Ne mislim sudjelovati na unutarstranačkim izborima koji moraju biti unutar 150 dana. Ujedno pozivam stranačka tijela da što prije raspišu izbore«, kazao je Milanović na konferenciji i naglasio kako je »odaziv bio nikad manji, ali to nisu krivi građani nego očito mi. To je na kraju pretegnulo u korist HDZ-a. Očito je neki dublji poremećaj prisutan u hrvatskoj politici, ali i životu.«

Milanović je rekao da SDP-u treba jak i energičan lider, koji ne treba biti nužno muškarac, već netko tko će se boriti protiv predrasuda, za malog čovjeka, a istaknuo je kako je očito da hrvatsko društvo prolazi kroz jednu fazu promjena i da sve manje građana glasuje na izborima.

GRABAR-KITAROVIĆ – BEZ NADMUDRIVANJA

Predsjednica **Kolinda Grabar-Kitarović** obratila se javnosti nakon što je Državno izborno povjerenstvo objavilo potpune neslužbene rezultate prijevremenih izbora. Čestitala je svim izabranim zastupnicima u Hrvatski sabor, te Andreju Plenkoviću i njegovoj stranci kao relativnom pobjedniku ovih izbora. Prema njezinu mišljenju kampanja je bila sadržajna, okrenuta programima i gospodarskim problemima. Istaknula je da je slabiji odziv upozorenje svima da svoje dužnosti trebaju obnašati odgovornije. Najavila je da će konzultacije sa strankama i nezavisnim kandidatima početi odmah nakon objave službenih rezultata izbora. »Neću dopustiti odugovlačenja i ultimatumе. Hrvatska nema vremena za nova politička nadmudrivanja. Vjerujem da ću ubrzo dobiti dokaz o natpolovičnoj većini u Hrvatskom saboru«, istaknula je Kolinda Grabar-Kitarović.

Z. Sarić

SIGURNOSNE MJERE NA VEĆOJ RAZINI

Incidentne situacije s migrantima u Šidu

Činilo se da se situacija, ali i tenzije, polako smiruju sve do ranih jutarnjih sati 10. rujna kada je došlo do fizičkog obračuna migranta s mladićem iz Vašice u kojem je mladić zadobio teške tjelesne ozljede opasne po život

Najzapadnija općina u Srijemu Šid ponovno je u centru interesa mnogih medijskih kuća, ali nažalost zbog incidentnih događaja s migrantima koje su kulminirale u prethodnih nekoliko tjedana. U tri prihvatna centra u šidskoj općini, kod željezničke postaje, Principovcu i motelu *Adaševci*, smješteno je oko 1.400 migranata. Građani su se vremenom navikli na njihovo prisustvo u gradu, na ulicama, lokalnim kafićima, parkovima, pa čak i na tržnicama gdje su oni prodavali humanitarnu pomoć. Sve do momenta kada su se počele događati krađe od strane migranata u pojedinim trgovinskim objektima, privatnim posjedima, pa čak i na samoj ulici.

Ministar policije **Nebojša Stefanović** posjetio je proteklog tjedna Šid kada je razgovarao s predstavnicima općinske vlasti i stanovništvom. Od tada su pojačane sigurnosne mjere, a prema migrantima su se počele primjenjivati sankcije kako bi se izbjegle nemile situacije. I činilo se proteklog tjedna da se situacija, ali i tenzije, polako smiruju sve do noći 9. na 10. rujna kada je došlo do fizičkog obračuna migranta s mladićem iz Vašice u kojem je mladić zadobio teške tjelesne ozljede opasne po život. Nakon ovog događaja hitno je zakazana sjednica Savjeta za sigurnost općine Šid, nakon koje su uvedene nove mjere kojima se migrantima ograničava sloboda kretanja nakon 20 sati.

POJAČANE AKTIVNOSTI, DIZANJE SIGURNOSTI

Pogoršana sigurnosna situacija bila je razlogom i sve češćih zasjedanja Općinskog savjeta za sigurnost u kojem su uključeni

predstavnicima svih nadležnih institucija. Početkom tjedna, prije nemilog incidenta kada je ranjen mladić, razgovarali smo s predsjednikom Savjeta za upravljanje migracijama Općine Šid **Ivicom Jovićem** koji je kazao

KULMINACIJA

Nakon incidenta u kojem je mladić iz Vašice zadobio teške tjelesne povrede, hitno je sazvana sjednica Općinskog savjeta za sigurnost na kojoj je donijeta odluka da će sigurnosne mjere biti podignute na još veću razinu. Predstavnicima lokalne vlasti poručili su građanima da ostanu mirni i da vjeruju u institucije države koje poduzimaju mjere na smirivanju situacije na terenu. S hitne sjednice upućen je zahtjev da se u prihvatnom centru poštuje kućni red, po kome nema izlazaka poslije 20 sati. Nakon hitne sjednice, povećan je i broj pripadnika policije na terenu, posebno na dionici Vašica – Ilinci – Batrovci. O ovom incidentu oglasio se i ministar policije **Nebojša Stefanović** navodeći da je ovaj slučaj u Šidu prvi ozbiljniji od početka migrantske krize u Srbiji. Također je pozvao građane da prijave sve slučajeve za koje sumnjaju da se krši zakon, kako bi nadležni reagirali na vrijeme.

kako su »poslije svih ovih incidenata pojačane aktivnosti policije prema migrantima u smislu da se sada svaki njihov prekršaj evidentira, počinitelji prekršajnih djela se procesuiraju i privode sucu za prekršaje koji dalje postupaju po zakonu. Zakon mora biti isti za sve, kako za naše ljude tako i za migrante. Počiniteljima dosadašnjih prekršaja su izrečene mjere i oni nisu više ovdje. Poslije izrečenih mjera će im uslijediti otkaz boravka. Oni će ponovno doći u prihvatne centre, ali će u roku od 30 dana morati napustiti našu zemlju.«

Iz lokalne samouprave poručili su građanima da ne treba dizati tenziju niti stvarati negativno raspoloženje prema migrantima: »Ne treba stvarati negativno raspoloženje prema njima niti zloupotrebjavati situaciju i za sve kriviti migrante. Mislim da u ovom momentu nisu potrebne nikakve peticije za izmještanje migranata, jer se iza tih peticija kriju možda neke druge stvari. Treba smiriti tenzije. Potrebno je strpljenje, jer tko zna što nam slijedi kasnije. Moramo se organizirati zajedno, biti jedinstveni i riješiti probleme zajedno. Ljudi trebaju imati povjerenja u naše institucije, policija radi svoj posao a mi iz lokalne samouprave smo uvijek na raspolaganju svima. Sve što se loše dogodi u Šidu poslat će lošu sliku u svijet o nama, a onda to nosi neke druge stvari kao na primjer da smo kao općina nesigurni za ulaganje.«

I činilo se nakon toga da se situacija u Šidu polako smirila jer migranata je sve manje bilo na ulicama, a policijske patrole su se često mogle vidjeti na ulicama. Sve do ranih jutarnjih sati 10. rujna kada je napadnut dvadesetsedmogodišnji mladić iz Vašice. Mladić je dobio tri ubodne rane nožem nakon čega je hitno operiran. Iz policije je potvrđeno da je uhapšen tridesetpetogodišnji migrant za koga se sumnja da je napadač, a prema informacijama iz Opće bolnice u Srijemskoj Mitrovici mladić je van životne opasnosti.

PETICIJA ZA IZMJESHTANJE PRIHVATNIH CENTARA

Incidenti s migrantima bili su i razlogom prikupljanja potpisa građana za peticiju kojom traže da se prihvatni centri izmjesti iz Šida. Sve je počelo preko društvenih mreža, a zatim i na ulicama grada gdje su građani potpisivali peticiju:

»Preko društvenih mreža smo se uspjeli dogovoriti i organizirati akciju prikupljanja potpisa na javnom mjestu kako bismo pokrenuli našu inicijativu«, navodi **Nemanja Kekić** inicijator akcije.

»Peticiju ćemo predati nadležnim tijelima u što skorijem roku. Sama ideja je nastala od

frustriranih građana koji su bili nezadovoljni i kojima je sigurnost bila ugrožena. Zato sam odlučio pokrenuti akciju i poduzeti nešto kako bih pomogao mojim sugrađanima.«

Stanovništvo Šida uglavnom smatra da bi najbolje za sve bilo da se migranti izmjesti iz Šida:

»Šid nije pogodno mjesto za migrante i mislim da bi im se trebalo naći neko drugo utočište. Previše ih je i ovaj grad se treba malo osloboditi pritiska. Ja ni po kojem osnovu nemam strah od njih. Nemam ništa protiv njih, dobrodošli su ovdje. Međutim, puno ih je ovdje a mi smo vrlo siromašna općina. Mislim da su građani vrlo solodarni, da razumiju njihovu situaciju ali ipak mislim da je bolje da oni idu

dalje gdje će imati bolje uvjete, napose obitelji s djecom«, kaže **Dragoljub Mitrović**.

Među potpisnicima peticije bilo je i onih koji su doživjeli neugodnosti s migrantima: »Podržavam inicijativu za izmještanje prihvatnih centara zato što su migranti postali bahati, nekulturni, a treba zaštititi i našu djecu. Moje dijete su napali i mislim da policija nije odreagirala kako treba. Zato mi građani trebamo natjerati vlast da reagira, jer nam ovakve situacije nisu potrebne. Dopustili su im da krađu, razbijaju i da se nedolično ponašaju. Netko mora stati ispred građana i zaustaviti ovo što se događa u Šidu«, kaže **Siniša Orešćanin**.

Svoje mišljenje iznio je i **Árpád Vig**, prodavač na šidskoj tržnici:

»Kad su migranti počeli dolaziti u naš grad, nama to nije smetalo. U posljednje vrijeme su se mnogo osilili i počeli biti neprikladni. Mi smo ih uvijek sačekivali lijepo, domaćinski jer je kod nas to običaj. Ove posljednje grupe koje su došle počele su se vandalски ponašati; objati kuće, pljačkati. Nisam zabrinut za sebe, ali ipak navečer zaključam kuću i pustim psa, jer im više ne vjerujem.«

Suzana Darabašić

KURBAN BAJRAM

U ponedjeljak 12. rujna, prihvatne centre u Šidu obišao je Pokrajinski tajnik za socijalnu politiku, demografiju i ravnopravnost spolova **Predrag Vuletić**. Osnovni razlog njegovog ranije dogovorenog posjeta je bio veliki bajramski praznik Kurban bajram i želja da se migranti osjećaju prijatno u prihvatnim centrima. Ovaj posjet je, prema izjavama predstavnika lokalne vlasti, samo potvrda ozbiljnosti države u namjeri da sigurnost i građana i migranata bude na još većoj razini.

AUTONOMIJA VOJVODINE OD 90-TIH DO DANAS

Tko se plaši jake Vojvodine?

Poslije 5. listopada 2000. pitanje autonomije Vojvodine nije bilo poželjno ni kod najjačih političkih stranaka Srbije, čak ni kod onih proeuropske orijentacije, kaže Dimitrije Boarov Od borbe za autonomiju odustale su i regionalne stranke i stranke koje predstavljaju nacionalne zajednice i umjesto toga za prioritet svoga djelovanja odabrale su pristup od kojeg koristi imaju samo uski partijski vrhovi, tvrdi Dinko Gruhonjić* Obično se pita što će vama Vojvođanima autonomija. Nije to suštinsko pitanje. Treba pitati Srbiju što će njoj autonomija Vojvodine, ističe Stanko Pihler*

Autonomija Vojvodine ugušena u »jogurt revoluciji«, ratovima i raspadu države 90-tih, zaboravljena poslije promjena 2000-te, onemogućena donošenjem Ustava 2006. godine, obesmišljena politikom regionalnih stranaka, ostala je samo želja malobrojne intelektualne elite i onih koji priželjkuju vraćanje vremena kada je Vojvodina bila napredni dio nekadašnje države u kojoj se gradilo, radilo i napredovalo. Ima li autonomija Vojvodine budućnost i tko treba iznijeti ideju autonomije? O tome se govorilo u Somboru na *Vojvođanskom*

formu na kome je jedna od tema panel diskusije bila Vojvodina i Srbija – izazovi.

SULUDI CENTRALIZAM

Za novinara **Dinka Gruhonjića** upravo je ukidanje autonomije, koju je **Slobodan Milošević** ukinuo na ulici ustavnim pučem, jedan od uzročnika krize 90-tih godina.

»Tijekom ovih skoro 30 godina i dva Ustava Srbije izvjesno je da centralna vlast u Srbiji nema sluha za vojvođansku autonomiju, kao ni za decentralizaciju same Srbije. Tako je

suludi centralizam doveo Srbiju u stanje civilizacijske propasti i na njemu će vlasti nastaviti inzistirati. U tome im terciraju i stranke sa sjedištem u Vojvodini, bile one regionalne ili one koje predstavljaju nacionalne manjine. Teško je otetiti se dojmu da su i takve stranke odustale od borbe za građansku autonomiju i da su umjesto toga za prioritet svoga djelovanja odabrale pristup od kojeg koristi imaju samo uski partijski vrhovi. Oni su borbu za građansku autonomiju podredili pokušaju uspostavljanja etničke autonomije u nekoliko vojvođanskih općina i

gradova, računajući da će se lako dogovoriti s centralnim nacionalističkim vlastima kao što se nacionalisti i inače između sebe lako dogovore. Je li onda Vojvodina danas samo ideal marginalnih zaludenika koji imaju svijest, znanje i povijesno sjećanje o njenom političkom i identitetskom subjektivitetu? Ili Vojvodina u danim okolnostima demokratskih promjena, etničkog protjerivanja 90-tih i odliva mozgova zapravo u realnom životu više ne postoji?« pita se Gruhonjić.

Odgovor na to pitanje daje ekonomski analitičar **Dimitrije**

Boarov koji ne očekuje da će se pitanje autonomije Vojvodine ozbiljno otvoriti i dobiti političku potporu bez obzira što bi institucionalizacija vojvođanske posebnosti trebala biti u nekom prirodnom savezništvu s onim dijelom Srbije koja se zalaže za okretanje prema Europskoj uniji i koja se zalaže za jednu slobodniju, pluralniju, demokratskiju organizaciju vlasti u Srbiji.

»Je li vojvođanska autonomija imala svoj povijesni značaj i svoje mjesto unutar jugoslaven-ske države, pa kasnije i poslije raspada SFRJ? Je li u trenutku stvaranja SRJ ona već bila poslana u drugi, treći ili peti red u okviru državnih institucija? Što na kraju? Ima li Vojvodina kao autonomna pokrajina uopće nekog smisla u Srbiji koja je sada ostala faktički i bez Kosova? Naša teza bila je da je zajedno s redefiniranjem Srbije kao države trebalo redefinirati i autonomiju Vojvodine. Tu je najzanimljiviji bio pokušaj Foruma JURIS s projekcijom Ustava Srbije u kojem bi vojvođanska autonomija imala jedno pristojno mjesto. Ipak, to pitanje redefiniranja Vojvodine je ostalo na izvjestan način izvan političke pozornosti i jasnije projekcije. Tu okolnost smatram jednim od razloga što ideja autonomije Vojvodine nailazi na sve crnje dane. Druga, opasnija, okolnost je opći osjećaj da se političke stranke u Srbiji sa sjedištem u Beogradu nisu izjašnavale o autonomiji Vojvodine, osim onih koje su bile protiv autonomije. Na kraju vidjeli smo da poslije 5. listopada 2000-te pitanje pitanje autonomije Vojvodine nije poželjno ni kod najjačih političkih stranaka Srbije, čak ni kod onih proeuropske orijentacije. Autonomija Vojvodine nije bila ni među prioritetima europskih centara koji su se bavili Balkanom. Činjenica je i da su po dolasku na vlast u Vojvodini ideju autonomije napustile i Demokratska stranka, Liga socijaldemokrata Vojvodine i Savez vojvođanskih Mađara i vrlo su pragmatično ulazile u potpuno nelogične

LUSTRACIJA

»Lustracija je bila potrebna, a ona nije izvedena ne zato što se nije moglo, već zato što se nije htjelo. Po mom sudu ona se mogla izvesti, ali ne putem posebnog zakona, već putem regularnog pravosuđa i u to vrijeme važećih zakona. Dakle, na zakonit način. Ali mi nismo imali pravosuđe koje je moglo riješiti takav problem, kao što ga nemamo ni danas da riješi probleme ratnih zločina i genocida«, kaže Stanko Pihler.

OPTEREĆUJUĆA POVIJEST

»Živimo u jednom konfuznom vremenu. To konfuzno vrijeme traje dugo. Nismo se odredili prema prošlosti koja je naša teška hipoteka, opterećuje, ona se ne povlači i mi se moramo njome baviti da nazremo orijentaciju za budućnost. Bez toga mislim da ćemo prošlost ponavljati, u drugim vidovima, pod drugim maskama«, kaže povjesničarka **Latinka Perović**.

koalicije u vojvođanskim gradovima i sulude kombinacije s vladajućim centrima u Beogradu«, kaže Boarov.

Svaki tračak nade uništen je Ustavom iz 2006. godine kojim je Vojvodina svedena na jedan oblik lokalne samouprave.

»Autonomija je zadržala oblik povjerenih nadležnosti i zapravo sem uspostavljanja simbola Pokrajine, (što je najmanje važno, a čime je mandat počela narodnjačka vlada Vojvodine) i svođenja Vojvodine na jednu administrativnu, a ne političku, jedinicu obesmyslilo je instituciju autonomije, jer čim nema izvornih nema ni autonomnih prava. Ova najnovija povijest autonomije Vojvodine pokazuje da u jednom sustavu, gdje o novcu odlučuje politika, ako nemate političku instituciju osuđeni ste na siromaštvo. Ta relacija između centara političke moći i centara financijske moći, gotovo u udžbeničkom obliku, demonstrirana je na slučaju Vojvodine«, zaključio je Boarov.

IDEJA AUTONOMIJE SVE DALJA

U novu autonomiju Vojvodine ne vjeruje ni profesor prava dr. sc. **Stanko Pihler** koji smatra da je pravo pitanje ne što

će Vojvodini autonomija već što će Srbiji autonomija.

»Izraz Autonomija se 90-tih nije smio javno pomenuti. Mi tada nismo imali dovoljno odgovornu inteligenciju da parira procesima koji su bili pred nama. Ishod je da isti tip ljudi, ako ne i isti ljudi, i dalje obavljaju javnu vlast. Imamo jednu opću kriminalizaciju društva o kojoj govorimo godinama, a koja se prije svega ogleda u korupciji. Postoji jedna pojava, koju sam pokušao predstaviti 1996. godine, kriminalizacija političkih partija. I danas tako mislim. Grubo rečeno imamo jednu umreženost kriminalnih grupa

koje se formiraju kao političke partije. Nijedna stranka koja je došla na vlast nije poštovala Ustav i zakone. Niz primjera je za to. U takvim uvjetima funkcija straha u javnom životu postaje vrlo bitna. Jedno vrijeme je to počelo jenjavati, ali moj dojam je da se ponovno među ljudima javlja osjećaj straha. U takvoj atmosferi mnogi od nas izgubili su nadu da je autonomija Vojvodine moguća. Obično se pita što će vama Vojvođanima autonomija. Nije to suštinsko pitanje. Treba pitati Srbiju što će njoj autonomija Vojvodine. Potrebna je. Koga uvjeravati u to i kako? Od autonomije se odustalo 90-tih, a onda i 2006. godine«, kaže profesor Pihler.

Po njegovom sudu Vojvodina nema politički kapacitet da autohtono, izvorno odozdo izbori autonomiju.

»Netko će reći idemo na referendum, ali to bi bio totalni poraz ideje autonomije. Autonomija se može uspostaviti odozgo, a ne odozdo, jer odozdo se vrlo brzo pretvori u populizam, upropasti se dobra ideja. Prema tome, u tom pogledu ne vjerujem u demokraciju. Situacija je po meni kranje neizvjesna, nade da će se u skorije vrijeme nešto dogoditi nema. Trebao bi se pisati novi Ustav, a do njega će se teško doći i pitanje je kakav će biti«, zaključuje Pihler.

Zlata Vasiljević

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONIJETOM RJEŠENJU KOJIM JE DATA SUGLASNOST NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Dana 29. 8. 2016. godine nositelju projekta *PATENT CO. DOO* Mišićevo, Vlade Četkovića br. 1 A, je data suglasnost na studij o procjeni utjecaja na životnu sredinu projekta: »Izgradnja fabrike stočne hrane u krugu postojećeg kompleksa«, na katastarskoj parceli 10603/5 KO Bajmak, ulice: Vlade Četkovića br. 1 A (45.993704°, 19.485744°).

Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi:

http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-172-2016.pdf

XI. HOSANAFEST – FESTIVAL HRVATSKIH DUHOVNIH PJESAMA

Petnaest skladbi slavilo je Gospodina u prekrasnoj festivalskoj večeri

Glavnu nagradu XI. *HosanaFesta*, održanog u subotu, 10. rujna, u Dvorani sportova u Subotici, nagradu koju svojim bodovima dodjeljuju svi festivalski izvođači u vrlo neizvjesnom finišu, osvojio je **Dario Bezik** (Osijek) pjesmom *Tebi pjevam*. Presretan zbog osvajanja pobjedničkog naslova slavodobitnik je uzbuđeno prokomentirao nagradu:

»Želio bih se ponajprije zahvaliti svima, svojoj supruzi i obitelji, velečasnom **Marinku**, vašem prekrasnom gradu. U godini milosrđa dragi Bog mi je pokazao da računa na mene, računa na sve nas. Ovdje smo došli kao totalni anonimusi, došli smo se zabaviti i proslaviti Gospodina i onda, eto stigne nagrada. Pjesma je zapravo odraz nekakvog mog obraćenja, sadrži moje smjernice i što ja želim Gospodu poručiti, kako mu želim zahvaliti i jednostavno sam ljudima želio reći što za mene znači otvoriti srce Bogu.«

NAGRADE

Riječi kojima je ovogodišnji pobjednik iskazao svoje emocije prema Bogu riječi su

koje objedinjuju sve sudionike XI. *HosanaFesta*. Jer, festivalska pozornica je i ovoga puta bila ispunjena raspjevanom mladošću koja je svojim stihovima i glazbom slavila Gospodina. Petnaest glazbi, autora i izvođača iz četiri zemlje (Hrvatska, BiH, Njemačka i Srbija), svaka na svoj način, nosila je poruku bliskosti čovjeka sa svojim Stvoriteljem, iskazujući neizmjernu zahvalost za dobrotu i ljubav kojom nas svakodnevno zasipa. Stoga su stručna povjerenstva i žiriji određeni da presude u korist najboljih imali vrlo tešku zadaću.

Dario Bezik prima nagradu od Rudolfa Vujevića

Nagradu za najbolji tekst dobila je **Marija Perковиć** (Stuttgart) za pjesmu *Tišinom ljubavi*.

»Ova nagrada za mene predstavlja veliku potvrdu da to što radim, dobro radim. Osjećaj je zbilja neopisiv i jako sam sretna. Ovo je veliki poticaj za dalje i vjerujem kako ću ponovno doći.«

Stručno povjerenstvo Festivala dodijelilo je nagradu sastavu **VIS Anđeli** (Rudine/Split) za pjesmu *Ispovijed*, a svoje dojmove nakon dodjele ovog vrijednog priznanja iznijela nam je **Ana Marija**, jedna od pet sestara **Botić**:

»Možemo slobodno reći kako smo šokirane ovom nagradom, jer je to veliko priznanje za nas. Autor stihova i glazbe je **Mario Žuvela**, a ona govori o radosti koja proizlazi iz onoga mira koji dobiva čovjek kada mu Bog svojom milošću oprosti svaki grijeh. A na neki način da započnemo ponovno svaki puta kada padnemo, jer ljudski je padati, ali Bog uvijek daje snagu i milost da se ponovno podignemo.«

Žiri sastavljen od bivših ovisnika izabrao je kantautor-sku pjesmu *Samo jedan je put* **Daliborke Malenić** (Sombor) za slavodobitnicu svoje nagrade.

»Kada sam došla na festival-sku finalnu večer, negdje u kutu sam vidjela kip Marije koji me je dojmio i pomislila sam kako bi bilo lijepo da ga dobijem. I baš sam je ja uspjela osvojiti kao nagradu bivših ovisnika. Za mene je to veliki znak od Boga i vrlo sam ponosna na ovu pjesmu koju sam sama napisala i uglazbila, u trenutku Božje nadahnutosti.«

OSTALI SUDIONICI

Osim nagrađenih, u službenoj natjecateljskoj konku-

Daliborka Malenić

Marija Perković

renciji festivalske večeri koju je vodila **Bernadica Ivanković** sudjelovali su još i **Marko Milas** (Osijek), *Ritam vjere* (Subotica), *Misericordiae* (Žepče), **David** (Knin), **Ana Parčetić** (Sombor), **Božica Špoljarić** (Valpovo), **Emilija Kovačev** (Bođani/Bač), **Jelena Barić** (Tugare/Omiš), *Trinitas* (Novi Travnik), *Napredak* (Knin), *Snaga vjere* (Kaštel Novi).

U pauzi nakon što je izvedeno svih 15 natjecateljskih skladbi, skupina učenika iz nekoliko subotičkih osnovnih škola (**Matko Vuković**, **Ivan Milutinović**, 10. oktobar), pod rukovođenjem **Biljane Vojnić** i **Nevene Gabrić**, upriličila je prigodnu koreografiju na glazbu prošlogodišnje pobjedničke pjesme *Trag* u izvođenju **VIS Trinity** iz Osijeka.

MILOST NA MILOST

U godini milosrđa, slogan ovogodišnjeg Festivala glasio je *Milost na milost*, pa se slobodno može reći kako su i pjesme i

RUDOLF VUJEVIĆ, zamjenik župana Zagrebačke županije

Već petu godinu zaredom smo generalni pokrovitelji *HosanaFesta* i drago nam je što možemo pomoći ovako vrijednu manifestaciju Hrvata u Srbiji. Kroz našu suradnju nastojimo pomoći ovdašnjim hrvatskim udrugama, prenoseći iskustva u korištenju EU fondova, jer Srbija je zemlja kandidat.

njihovi izvođači, koji nisu nagrađeni službenim priznanjem, na određeni način, također pobjednici u ovom lijepom, nadasve vrijednom projektu njegovanja duhovne glazbe na ovim pro-

VIS Anđeli

storima. Idejni tvorac Festivala hrvatskih duhovnih pjesama u Subotici, velečasni dr. **Marinko Stantić** kratko je na naš upit prokomentirao XI. *HosanaFesta*:

»Jedanaest godina je *HosanaFesta*, zbilja trebamo zahvaliti dragom Bogu za sve ove milosti, pa smo ove godine uzeli slogan 'Milost na milost'.

Veliki trud se isplatio, a dobro popunjene tribine zadovoljne publike najbolja su nagrada svima koji su utkali svoj doprinos organizaciji još jednog *HosanaFesta*.

Redovita posjetiteljica *HosanaFesta* **Danica Mlinko** iz Subotica imala je samo riječi hvale za još jedno festivalsko izdanje popularnog festivala hrvatskih duhovnih pjesama:

»Jako je bilo lijepo i kvalitetno i sve mi se vrlo svidjelo. Godinama dolazim na Festival i izuzetno mi je drago što se na ovaj način njeguje duhovna glazba i ona živi i dalje među svima nama.«

Cjelokupni prihod ostvaren od prodaje ulaznica i dobrovoljnih priloga XI. *HosanaFesta* namijenjen je liječenju **Martine Stantić**, nekadašnje sudionice Festivala, koja se prigodnom porukom iz bolničke postelje zahvalila na ukazanoj potpori.

Dražen Prčić

Festivalskom scenom je prošlo 102 izvođača iz četiri države, a zahvaljujući pomoći generalnog pokrovitelja Zagrebačke županije i naših sponzora uspjeli smo sve dobro i kvalitetno organizirati.«

Vlč. dr. Marinko Stantić

IVAN GUGAN, PREDSEDNIK HRVATSKE DRŽAVNE SAMOUPRAVE U MAĐARSKOJ

Izgradnja školskog sustava i institucionalnog zaleđa

Pokušavamo u svim regijama gdje žive Hrvati otvoriti hrvatske školske centre koji će djecu usmjeravati k očuvanju materinskog jezika i hrvatske kulture Suradnja između Hrvata iz Mađarske i Srbije bi trebala biti intenzivnija* Mi nakon prihvaćanja proračuna Mađarske od Parlamenta znamo koliko novaca nam stoji na raspolaganju za iduću godinu. To nam olakšava planiranje i sustavni rad*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Hrvati u Mađarskoj imaju bogatu prošlost, a i najraznovrsnija su hrvatska manjina izvan granica matične zemlje. Zajednicu čine Bunjevci, Šokci, Raci, Dalmatinci, gradišćanski Hrvati, pomurski Hrvati, podravski Hrvati i bošnjački Hrvati, koji žive u različitim krajevima Mađarske – u Baranji i Podravini, Bačkoj, duž mađarsko-austrijske granice, te u okolicama Kaniže i Budimpešte.

Od 1994. središnje administrativno i političko tijelo Hrvata u Mađarskoj je Hrvatska državna samouprava (HDS). Aktualni predsjednik HDS-a je **Ivan Guban** iz Pečuha, koji se ranije bavio novinarstvom, od 2011. kao odgovorni urednik hrvatske redakcije Mađarske televizije i Mađarskoga radija. S njime smo razgovarali o položaju Hrvata u Mađarskoj, njihovoj organiziranosti i problemima koje tište tu zajednicu.

HR: Koliko Hrvata živi u Mađarskoj, a koliko ih sudjeluje u manjinskom životu zajednice – hrvatski birački popis, sudjelovanje u udrugama...?

Po popisu pučanstva broj Hrvata u Mađarskoj je 27.000, no mi vjerujemo da je bliže broju od pedesetak tisuća. Većina naših ljudi sudjeluje na raznim programima, konzumira hrvatsku kulturu, a dosta njih aktivno sudjeluje i u političkom, društvenom te kulturnom životu hrvatske zajednice.

Po zakonu birači na manjinske liste moraju se prethodno registrirati, a to već ni zbog povijesnih razloga i loših uspomena za mnoge nije ugodno. Stoga se na ovim izborima registriralo oko 10.000 Hrvata.

HR: Jesu li Hrvati u Mađarskoj politički organizirani? U Skupštini HDS-a ima dvije liste, jedna ima 15 a druga 8 članova; postoji li razjedinjenost u zajednici, »pozicija« i »opozicija«?

Hrvati u Mađarskoj svoje interese mogu izboriti preko hrvatskih samouprava. Nakon izbora 2014. utemeljeno je 118 hrvatskih mjesnih samouprava, 6 županijskih i glavnogradska te Hrvatska državna samouprava, koja ima 23 člana. Listu su postavili Savez Hrvata u Mađarskoj, kao najveća zemaljska civilna organizacija te regionalne civilne udruge, Društvo gradišćanskih Hrvata i Društvo Hrvata kraj Mure. Nikako ne bih govorio o razjedinjenosti, više o nesuglasicama koje smo pokušali tijekom ovih godina i pol dana razjasniti i vjerujem da smo u tome i uspjeli.

HR: Hrvati imaju jednog predstavnika u mađarskom parlamentu, ali to nije punopravni parlamentarni zastupnik već glasnogovornik. Što to znači i kako on može djelovati? Postoje li objektivne šanse da u budućnosti Hrvati imaju i punopravnog zastupnika u Parlamentu?

Nakon posljednjih parlamentarnih izbora 13 manjina ima

svoje zastupnika, takozvanog glasnogovornika u Mađarskom parlamentu. Oni imaju sva prava osim prava glasa. Iako je bilo dosta upitnika, čak i skeptičnosti glede učinkovitosti glasnogovornika, pokazalo se da ima dosta prostora za njihovo uspješno djelovanje u Parlamentu. Tako su dosad inicirali niz izmjena zakona, a i novac namijenjen za manjine se u ove dvije godine udvostručio. Dakako, mi se nadamo punopravnom zastupništvu, no čini mi se da to u ovom trenutku nije realno. Važno je napomenuti kako je glasnogovornik Hrvata u

Mađarskoj gospodin Mišo Hepp, s kojim izvrsno surađujemo.

HR: Koji su ključni problemi s kojima se Hrvati u Mađarskoj susreću? Može li se »uznapredovala i nezaustavljiva« asimilacija, kako ste je u jednom intervjuu nazvali, usporiti?

Kao i kod svih manjina najveći problem je asimilacija. Kompaktne seoske sredine u kojima su živjeli Hrvati polako nestaju, a tako se gube jezik, tradicija i svo ono kulturno bogatstvo koje karakterizira hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. Nažalost

mladi nam odlaze u inozemstvo, sve je manje djece, a sve više praznih kuća po selima. To su problemi na koje ne možemo utjecati, stoga pokušavamo taj proces usporiti. Rješenje vidimo u izgradnji kulturne autonomije, što je počelo prije dvadesetak godina. U tijeku je izgradnja školskog sustava i institucionalnog zaleđa. Pokušavamo u svim regijama gdje žive Hrvati otvoriti hrvatske školske centre koji će djecu usmjeravati k očuvanju materinskog jezika i hrvatske kulture. U tijeku je i utemeljenje kulturnih centara širom zemlje. Moramo se prilagoditi uvjetima XXI. stoljeća i očuvati ono ogromno bogatstvo što smo od naših predaka naslijedili.

HR: Kako ocjenjujete politiku Mađarske spram nacionalnih manjina, posebice Hrvata? Možete li, u tom smislu, kao zajednica biti zadovoljni?

Kako sam već kazao, postoje sve pravne garancije za nesmetano djelovanje hrvatske političke i civilne sfere u Mađarskoj. Isto tako su osigurana novčana sredstva za rad hrvatskih samouprava i civilne sfere. Naravno, mi težimo k tomu da ona budu još veća kako bismo lakše ostvarivali naše planove. Isto tako, tu je pitanje već spomenutog punopravnog zastupništva u Parlamentu, odnosno neke neusklađenosti zakona i prakse. Radimo na tome da se i ti problemi riješe.

HR: Kako se institucije i civilne udruge Hrvata u Mađarskoj financiraju? Koliki je godišnji proračun HDS-a, povećava li se on ili smanjuje iz godine u godinu? Koliko je financiranje Mađarske sustavno?

Hrvatska državna samouprava ima godišnji proračun od 1,5 milijardi forinti (4.86 milijuna eura). Ta brojka se posljednjih godina redovito povećavala. Ta sredstva osigurava država, a namijenjena su za djelovanje HDS-a, te institucija, od održavanja škola, preko kulturnih centara, izdavačke kuće, medijskog centra, znanstvenog zavoda,

muzeja itd. Ona su iz godine u godinu zagarantirana nakon što naš plan proračuna ulazi kao dio stavke u proračunu Mađarske. Praktički mi nakon prihvaćanja proračuna Mađarske od Parlamenta znamo koliko novaca nam stoji na raspolaganju za iduću godinu. To nam olakšava planiranje i sustavni rad.

HR: Osim proračuna HDS-a, postoje li još neki izvori sredstava za manjinske projekte – gradski, županijski, državni fondovi i natječajni...?

Osim HDS-a, i sve mjesne te županijske hrvatske samouprave imaju svoj godišnji proračun, koji osiguravaju s jedne strane država, a s druge strane gradske samouprave. Hrvatske samouprave kao i civilna društva se redovito uspješno natječu i kod državnih fondova. Naravno, radimo na tome da se novčana sredstva za civilne udruge povećaju kako bi se i ta, izuzetno važna baza hrvatskog društva u Mađarskoj osnažila.

HR: Kako funkcionira školstvo? Koji su modeli hrvatske nastave i koliko djece pohađa tu nastavu?

U Mađarskoj u raznim oblicima, negdje oko 3.000 djece uči hrvatski. Imamo tri obrazovna središta: Pečuh, Budimpešta, Santovo, takozvane dvojezične škole i škole s predmetnom nastavom. Nažalost, zbog prije navedenih razloga broj djece koji uče hrvatski je sve manji. Istovremeno u nekim hrvatskim obrazovnim centrima, na našu veliku radost, broj djece raste. Naravno, ove škole se financiraju isključivo iz mađarskog proračuna.

HR: Kako ocjenjujete odnos koji matična Republika Hrvata ima spram vaše zajednice? Jeste li zadovoljni potporom – političkom i financijskom?

Mislim kako hrvatska javnost jako malo zna o Hrvatima u Mađarskoj. U medijima se govori o našoj zajednici tek prilikom posjete nekog dužnosnika iz Hrvatske. Jačom političkom pot-

porom iz Hrvatske i naš položaj u Mađarskoj bi bio bolji. Vjerojatno tu ima i naših propusta. Potaknuti pozitivnim primjerima pokušavamo uspostaviti suradnju i na regionalnoj razini. Glede financijske potpore Hrvatske moram naglasiti da one nisu baš izdašne. Većinom se financiraju neki projekti, odnosno natječajni.

HR: Kako ocjenjujete suradnju Hrvata iz Mađarske i Srbije?

Suradnja između Hrvata iz Mađarske i Srbije bi trebala biti intenzivnija. Zbog povijesnih i zemljopisnih razloga suradnja između udruga bačvanskih Hrvata ima dužu tradiciju, a isto tako dobro se surađuje na znanstvenom te književnom polju. Volio bih – a o tome smo počeli pregovore s hrvatskim dužnosnicima iz Srbije – da se suradnja proširi i na druga polja, od kulture, školstva, gospodarstva, da zajedno krenemo u neke projekte ili da u konačnici sklopimo ugovor o suradnji između HDS-a i Hrvatskog nacionalnog vijeća kako bismo se nadopunjavali, pomogli jedni drugima i pokušavali zajedno artikulirati naše interese. Vjerojatno ćemo još ove godine utemeljiti i novu instituciju u Baji, a budući kulturni centar će među prioritetima imati svakako i povezivanje Hrvata iz Vojvodine i Mađarske.

HR: Kakva je situacija u Mađarskoj glede »bunjevačkog pitanja«? Tamošnji je parlament 2006., a temeljem mišljenja Mađarske akademije znanosti, odbio inicijativu Bunjevcima za priznavanje statusa nacionalne manjine...

S vremena na vrijeme nažalost i u Mađarskoj se pojavljuje takozvano bunjevačko pitanje. Neki pojedinci se ni nadalje ne mogu pomiriti s činjenicom da su Bunjevci jedna od najplemitijih grana hrvatskog naroda. Ti ljudi u Mađarskoj nemaju masovnu potporu, a znanost, kao i politika su bile jasne u svojim stavovima. Stoga vjerujem da više nećemo morati govoriti o bunjevačkom pitanju.

Sjećanje na profesora Belu Gabrića

Njegova rodbina i predstavnici Hrvatske čitaonice su se u nedjelju, 11. rujna, još jednom, s velikom zahvalnošću, sjetili profesora **Bele Gabrića** i njegove supruge **Amalije**. Sveta misa je služena u crkvi sv. Roka u 9 sati, a poslije toga su posjetili njegov grob, potom se družili u njegovoj kući, a sadašnjoj Hrvatskoj čitaonici. U prigodnoj propovijedi na misi župnik **Andrija Anišić** je istaknuo kako je ponosan što može posvjedočiti, u skladu s nedjeljnom Božjom riječju, da je prof. Bela Gabrić bio »utjelovljeno milosrđe i dobrota«, što je potvrdio i svojom riječima koje

je izgovorio prigodom primanja papinskog odlikovanja: »Sve ovo što danas doživljam ne bi se moglo dogoditi bez blage ruke Božje providnosti koja

me je vodila i štitila kroz sve putove života. Zato vječna hvala Gospodaru neba i zemlje što mi je dao snage u svim uvjetima moga života i rada kroz

sve protekle godine. Kada mi je bilo najteže, kad sam kroz zatvorske rešetke vidio samo komadić plavog neba, Bog mi je dao snage da ne izgubim ljudsku nadu i snagu za dalji rad, jer sam znao da rodoljublje nije kazneno djelo nego moja dužnost do kraja života. Hvala svima koji su mi manje ili više pomogli, a onima koji su mi učinili neko zlo, njima je davno oprošteno, jer ljudsko srce je nesretno ako u sebi nosi mržnju.« **Katarina Čeliković** iz Hrvatske čitaonice je u okviru propovijedi pročitala i svjedočenje jednog učenika profesora Gabrića o njegovoj dobroti.

OBAVIJEST O PROVOĐENJU SISTEMATSKE DERATIZACIJE

Dana 19. 9. 2016. *Bio Spin* doo i *Ekozaštita* doo počinje s izvođenjem SISTEMATSKE DERATIZACIJE na teritoriju Grada Subotice. SISTEMATSKOM DERATIZACIJOM bit će obuhvaćena:

54.070 kućanstva na teritoriju Grada Subotica, deponija *Aleksandrovačka bara*, stočna groblja u mjestima Subotica, Bajmak i Čantavir.

Istodobno će se u stambenim zgradama obaviti i uklanjanje zaostalih mamaka. Operativni izvršitelji *Bio Spin* doo i *Ekozaštita* doo bit će prepoznatljivo odjeveni i obilježeni tijekom rada na terenu. Operativne ekipe će mamak distribuirati po kućanstvima, postavljati mamak na mjestima gdje se utvrdi infestacija glodara.

Napominjemo da je SISTEMATSKA DERATIZACIJA u organizaciji Gradske uprave Grada Subotica za građane potpuno besplatna i da građani ne trebaju plaćati izvršenu uslugu. Također, mole se građani da spriječe djecu i domaće životinje da dođu u dodir s preparatom za deratizaciju.

Građani će biti posebno obaviješteni o dinamici provođenja sistematske deratizacije po svakoj mjesnoj zajednici.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONIJETOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJE PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt *Interne stanice za opskrbu motornih vozila dizel gorivom kapaciteta 25 m³* na katastarskoj parceli 2653 KO Bikovo (46.979990°, 19.799536°), nositelja projekta *REGIONALNA DEPONIIJA DOO* Subotica, Trg Lazara Nešića br. 1.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na Internet adresi: http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-225-2016.pdf

IVANA BALAZIĆ, MENADŽERICA LANCA RESTORANA MERAAS

Od Tavankuta do Dubaija

*Počela je kao hostesa, a sada je menadžerica jednog od najprestižnijeg lanca restorana * Iako joj karijera ide uzlaznom putanjom, želi se vratiti kući i nastaviti obiteljski posao*

čast raditi u najluksuznijim hotelima i voditi restorane koji su bili proglašeni za najbolje restorane u Dubaiju. Počela je kao hostesa, a danas radi kao menadžerica lanca restorana u kompaniji Meraas.

»Moj prvi posao je bio u Armani hotelu. Radila sam kao hostesa. Taj hotel je u najvišoj zgradi na svijetu, što je bio još jedan od razloga zašto sam pristala doći baš u Dubai. Potom sam radila u JW Marriott Marquis hotelu – najvišem hotelu na svijetu, zatim Jumeirah Beach hotelu, Mina A Salam hotelu, a sada radim u državnoj kompaniji Meraas Holdings LLC. Uposlena sam kao menadžerica lanca restorana, koji su u vlasništvu šeika Dubaija. Radim puno i sebe maksimalno dajem poslu. Sama sebi kreiram tempo i radno vrijeme. Vodim se logikom da moram biti primjer svome timu. Ima dana kada radim i po 12 sati, a dogodi se da zbog gužve nemam ni slobodne dane. Ipak, ne žalim se, jer sav se trud na kraju odrazi na mjesečnoj plaći. Sve tvrtke u kojima sam radila imaju posebno mjesto u mom srcu; u svakoj sam nešto novo naučila, imala čast raditi s velikim svjetskim imenima, poput Toma Cruisea, Stevena Segala, Eve Longorije i mnogih drugih svjetski poznatih imena«, priča nam Ivana.

UGOSTITELJSTVO

Prvi posao Ivana je dobila preko prijateljice koja je u Dubai otišla godinu dana prije nje. Za sedam godina koliko je tamo, Ivana je imala, kako sama kaže,

baš puno vremena za druženje. Uglavnom se druži s dugogodišnjim prijateljima iz BiH, Bugarske i Portugala, a rado sudjeluje i na druženjima ljudi s Balkana koja se odvijaju jednom mjesečno. Kući, u Tavankutu dolazi dva puta godišnje, a u međuvremenu joj dolazi i obitelj u posjet. »Let traje svega 5 sati, pa se ne mogu žaliti da su putovanja naporna«, kaže Ivana. »Najteže mi je bilo navići se na činjenicu da blagdan ne mogu provesti sa svojom obitelji, nego radeći. Bilo mi je teško u početku bez obitelji s kojom sam veoma bliska. Često sam upadala u krize, te sam željela napustiti Dubai i vratiti se doma. Vremenom sam se navikla živjeti s tim. Ipak, ne prođe dan, a da se ne čujemo«, kaže Ivana. Za Dubai Ivana priča da je ogroman grad s mnogo mogućnosti i s velikom razinom sigurnosti. Naglašava da je život skup, ali da se ipak i puno zaradi. Iako o Dubaiju govori u superlativu, ne vidi sebe dugoročno u njemu:

»Definitivno ne želim ovdje zasnovati obitelj. Željela bih se vratiti kući i biti u mogućnosti raditi ono što volim. Na žalost, opcije u Subotici su vrlo ograničene pa je teško reći hoću li se nastaviti baviti ugostiteljstvom. Planiram se vratiti kući iduće godine i nastaviti obiteljski posao (voćarstvo) u koji sam počela ulagati.«

Ivana je i dalje članica HKPD-a Matija Gubec u Tavankutu, voli se odijevati u nošnju i kad dođe kući, volontira u Gupcu.

J. Dulić Bako

Ivana Balažić iz Tavankuta prije sedam godina se odvažila, spakirala stvari i odtjela u nepoznato. Dubai je odabrala, jer je bio jedna od top destinacija i mjesto o kojem su sve novine pisale. Kako kaže, puno joj je značilo i jer je ondje imala nekoliko poznanika iz Tavankuta.

»Pružila mi se prilika o kojoj sam uvijek maštala i 'zgrabila' sam je. Odlučila sam doći i odraditi probni rok, koji je u to vrijeme bio 3 mjeseca. Sebi sam rekla: 'Idem na tri mjeseca, ako mi se ne sviđa uvijek se mogu vratiti kući. Ako ništa drugo, bar ću vidjeti Dubai.' Imala sam potporu obitelji, naročito oca.

Jeste li zadovoljni i što biste mijenjali u tjedniku *Hrvatska riječ*?

**FRANUSH FRANJA
PREKPALJAJ, ŠID**

Nastavite tako i dalje

Dugi niz godina sam bio pretplaćen na tjednik *Hrvatska riječ*. Ove godine se nisam pretplatio, jer nisam cijele godine u Šidu. Tijekom ljeta i jeseni sam u Hrvatskoj kod sina, ali tjednik uvijek rado uzmem u crkvi. Volim čitati i ujedno saznati što se događa prvenstveno u okviru rada naših kulturnih udruga, a posebno od kako je osnovana hrvatska udruga u Šidu. Onda mi bude posebno drago kada o radu i uspjesima naše udruge čitam u *Hrvatskoj riječi*. Uredno čuvam sve brojeve tjednika i rado se ponekad podsjetim čitajući, svih događanja koji su obilježili protekle godine, a osobito događanja iz Srijema. Mislim da je tjednik vrlo sadržajan i uvijek se mogu upoznati sa svim aktualnim događanjima kada je hrvatska zajednica u pitanju, kao i o ostalim temama koje se tiču cjelokupnog stanovništva. Mislim da je izuzetno značajno da naša zajednica ima jedan takav tjednik i drago mi je što je opstao tijekom proteklih godina. Ne bih ništa mijenjao niti dodavao. Mislim da je tjednik obuhvatio gotovo sve što bi moglo interesirati pripadnike naše zajednice. Životne priče su posebno interesantne i pobuđuju pozornost kod čitatelja i uvijek nam je drago kada čitamo o nekom svom, posebno mi ovdje u Srijemu, kada vidimo nekog poznatog iz našeg kraja. Moram istaknuti da mi je drago što iz Srijema ima više informacija, više priča i prenijetih događanja, a to nama Srijemcima koji se ponekada osjetimo zapostavljenima, puno znači. Zato bih želio da novinari i dopisnici i ubuduće nastave predano i savjesno raditi svoj posao i izvještavati nas o svemu kao i do sada.

S. D.

**ZORAN ĐANIĆ,
SONTA**

Više razonode

Hrvatsku riječ redovito pratim nekih sedam-
osam godina. Slučajno mi je došla u ruke i od tada sam redoviti čitatelj. Koncept lista mi se dopada, ukoliko uzmemo u obzir *Hrcka* i *Kužiš*, svatko može pronaći sadržine za sebe. Osobno, volim čitati tople priče o ljudima, odnosno o obiteljima koje su u ovoj krizi i neuposlenosti našle izlaz u nekom obiteljskom biznisu i uspješno opstali. Pohvalio bih i *Hrcka*, po mojem je ukusu i čitam ga od prve do posljednje strane. Isto tako, vrlo su mi drage reportaže o događanjima unutar zajednice, vezanim za našu povijesnu i tradicijsku zaostavštinu. Upravo putem ovih reportaža puno sam saznao o povijesti, tradiciji i životu Hrvata na ovim prostorima. Jedino mi je žal što je zbog umanjivanja sredstava smanjen i broj strana, a i kvaliteta je bitno umanjena. To je najuočljivije po fotografijama. Nekih velikih zamjerki na sadržinu nemam, jedino bih, ukoliko bi me netko pitao, uveo manje izmjene i dopune. Recimo, sugerirao bih uredništvu da na strane za zabavu i razonodu ubaci križaljku i šahovske probleme, možda čak uvede i neku malu, makar simboličnu nagradnu igru. Mislim da bi bilo jako zanimljivo ukoliko biste više prostora posvetili životu i radu, a i svakidašnjim problemima naših sunarodnjaka koji žive u sredinama udaljenijim od Subotice, Podunavlja i Srijema. Iz osobnih kontakata znam da ima dosta Hrvata u Novom Sadu, Beogradu, Nišu i drugim gradovima u Srbiji, a isto tako ima i dosta naših koji su tijekom devedesetih izbjegli u Hrvatsku. Danas žive tamo, neki od njih su čak i vrlo uspješni u poslovima kojima se bave, a rijetko dolaze na ovu stranu Dunava, pa bih volio čitati i o njima.

I. A.

**CILIKA ŠTRICKI,
SUBOTICA**

Više religijskih tema

Hrvatsku riječ čitam već odavno, a posljednjih pet-šest godina onako intenzivno. Voljela sam rubriku kronika i redovito sam je pratila, no primjećujem kako je sada više nema. Putem novine pratim sva najaktualnija i najvažnija događanja u hrvatskoj zajednici i svakodnevnom životu na ovim prostorima oko nas. Volim pročitati intervju s nekom važnijom osobom, koja se svojim radom i djelovanjem ističe, te zavređuje više novinskog prostora. Također redovito pratim i napise o kulturnim događanjima, koja bilježe razna gostovanja i nastupe u Subotici. Možda bi trebalo biti malo više prostora za religijske teme, primjerice tekstova o majci Božijoj, jer je religija neraskidivo vezana uz naš narod. Iznad svega mi se dopala ovogodišnja homilija na Bunariću uvaženog gosta iz Zagreba i drago mi je bilo što je *Hrvatska riječ* taj događaj tako dobro ispratila na svojim stranicama. Inače, *Hrvatska riječ* se u našoj obitelji redovito kupuje svakoga petka i zajedno je čitam s mojom sestrom i bratom. Svatko pronađe ono što mu se najviše sviđa, a potom zajedno komentiramo ono što smo pročitali i saznali iz novinskih napisa i mogu reći da smo zahvaljujući novini dobro informirani o svim događanjima. Svakoga dana smo zajedno, pa nam je i razgovor o novinskim temama gotovo svakodnevnik. I dalje ćemo biti redoviti čitatelji *Hrvatske riječi*, jer volimo čitati našu novinu u njoj uvijek pronađemo ono što nas interesira.

D. P.

**RAZGOVOR POVODOM
PRIZNANJA PRO URBE:**
**KATA DULIĆ,
ZAŠTITARKA BILJA-FITOFARMACEUTKINJA**

Još uvijek *koracam* po voćnjacima

Doktorica znanosti, zaštitarka bilja- fitofarmaceutkinja i organizatorica poljoprivredne proizvodnje u voćarstvu **Kata Dulić** (Subotica, 1936.) jedna je od triju ovogodišnjih dobitnika subotičkog priznanja *Pro urbe*.

Cijeli radni vijek provela je u poduzeću *Peščara* kao referentica za zaštitu voćarskih kultura. Skrbila je za zaštitu na 700 ha voćnjaka, s 12 kultura u rasponu od 80 km. Kao *terenac*, stalno prisutna u voćnjacima, nastavila je raditi i poslije odlaska u mirovinu 1991., surađujući s privatnim poljoprivrednicima. Puno je vremena posvetila edukaciji voćara za pravilnu i pravodobnu zaštitu voćarskih kultura, i to ne samo na području Subotice, nego i na drugim voćarskim područjima. Doktorsku disertaciju obranila je 1989. na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu s tezom *Razvoj lisnih minera i njihovo suzbijanje u voćnjacima Subotičke pešcare*. Pomagala je i mladim kolegama uvođenjem u praksu. Suradivala je s poljoprivrednim institutima i fakultetima u Novom Sadu, Mariboru, Zagrebu, Beogradu, Skoplju, kao i s voćarskim organizacijama iz cijele Jugoslavije. Provodila je brojne oglede iz zaštite voćarskih kultura, na temelju čega su nastali radovi koji su, samostalno ili u suradnji, objavljeni u domaćim i stranim časopisima. Koautorica je šest knjiga, u kojima je obrađivala pitanje zaštite bilja i ekonomiku zaštite. Sudjelovala je na brojnim savjetovanjima i kongresima u zemlji i inozemstvu. Bavila se i integralnom proizvodnjom, tj. pravilnom primjenom svih mjera u zaštiti bilja, a ne samo primjenom pesticida. Bila je u timu projekta za integralnu proizvodnju voća

u Jugoslaviji (1980. – 1984.). Sudjelovala je u međunarodnom projektu pet balkanskih zemalja s nazivom *Uputstvo za integralnu proizvodnju nekih vrsta voća i povrća*. Za svoj rad dobila je nekoliko priznanja i nagrada.

Što smatrate svojim najvećim postignućima tijekom duge profesionalne karijere?

To je svakako suradnja s poljoprivrednim proizvođačima, odnosno to što sam im pomagala. Tako sam na ekonomskom planu, što je i jedan od kriterija za priznanje *Pro urbe*, pridonijela gradu Subotici. Sretna sam što sam svoje znanje, koje sam tijekom radnog vijeka stalno produbljivala, podijelila s drugima. I danas surađujem s pojedinim proizvođačima, još uvijek koracam po voćnjacima, što je također zadovoljstvo. Veliko zadovoljstvo mi je bilo surađivati s mladima, s poslovođačima, s kolegama iz drugih radnih organizacija, s poljoprivrednim institutima i fakultetima diljem Jugoslavije.

Kako vidite aktualnu situaciju u voćarstvu danas?

Imamo dobru tehnologiju

proizvodnje, ali plasman je vrlo težak. Proizvođači bi trebali više djelovati zajedno, jer ako imate više proizvoda za ponuditi lakši je i plasman. Imamo zadruge koje jako lijepo rade, poput *Voćka* u Tavankutu ili *Prime* u Bačkim Vinogradima; imamo manjih familijarnih zadruga. Puno je dobrih proizvođača, ima mladih ljudi koji su se posvetili voćarstvu. Raduje me i da imamo dobrih stručnjaka u području zaštite bilja.

Kako gledate na trendove vezane za organsku proizvodnju voća i povrća gdje se zaštita obavlja fizičkim i biološkim metodama?

Velikih zasada voća koje se uzgaja po organskim principima može biti jedino u izoliranim uvjetima gdje nema mogućnosti za dolazak štetnika. Do organske hrane može se doći, samo treba sagnuti leđa, imati crno pod noktima... Suradivala sam s udrugom *Terraš* na takvom projektu. Organska proizvodnja je jako skup način proizvodnje. U tom smislu, na jednom sam skupu, čak pomalo grubo izjavila: »Hajde da se dogovorimo tko

će živjeti, a tko umrijeti jer neće biti dovoljno hrane za svijet.« Zalažem se za pravilnu, stručnu zaštitu bilja. Danas imamo preparate čiji je rok djelovanja kraći, potrebno je više pažnje, te se danas i puno više treba špricati. Primjerice kod jabuka, u vrijeme dok sam ja radila bilo je od 9 do 12, a danas imate i do 20 tretmana.

Ima li neodgovornih proizvođača u smislu kemijske zaštite voćaka?

Ima neznanja, ali nema zloupotrebe preparata, jer su preparati skupi.

Vaša je obitelj, posebice Vaša kći Ivana Dulić-Marković, koja je jedno vrijeme bila ministrica poljoprivrede ali i potpredsjednica Vlade, zbog hrvatske nacionalne pripadnosti bila izložena javnim prozivkama temeljenim na neistinama i lažima. Kako ste se nosili s tim nedaćama?

Moj suprug i ja smo još ranije tijekom 70-ih godina trpjeli pritiske, jer smo bili članovi ogranka Matice hrvatske u Subotici. Bilo je to neugodno vrijeme, bojali smo se da ćemo zbog toga dobiti otkaze na radnim mjestima, malo tko se s nama tada družio, pitali su nas je li istina to da smo navodni državni neprijatelji... Od tog doba smo se i povukli, nismo htjeli biti članovi nijedne hrvatske udruge. A i ovo s Ivanom smo doživjeli jako teško. Svašta su govorili o njoj i o nama. Bez obzira na to, ponosna sam na ono što je moja kći, kao ministrica, uradila za poljoprivredu u Srbiji. Sve te neugodnosti smo nadvladali činjenicom da znamo istinu i da je nosimo u sebi, da znamo tko smo i što smo, a da su te izjave i napisi bile laži.

D. B. P.

Slika starog trga

Stara i među kolekcionarima dobro znana razglednica s početka dvadesetog stoljeća prikazuje nekadašnju Gradsku kuću, koja je prethodila ovoj, koju danas poznajemo, trećoj po redu. Nalazila se na istoj lokaciji na središnjem, tada pijačnom trgu, ali je bila manjih dimenzija i građena je na manjoj površini. Podignuta je pored zgrade Gimnazije, izgrađene 1818. godine. Između tadašnje nove zgrade Gimnazije i nove Gradske kuće nalazio se prolaz k malom trgu s druge strane objekata.

Prethodna zgrada gradske administracije – prikazana na razglednici – građena je od 1826. do 1828. godine, nakon višegodišnjih priprema, u vrijeme kada je Subotica imala oko 34 tisuće stanovnika i rasla i dalje. Bila je barokna, s jednim katom i tornjem kojeg su krasili zvono i sat. U tornju je bila smještena i vatrogasna osmatračnica. Zgradu je na velikoj svečanoj završnoj ceremoniji blagoslovio župnik **Antun Šarčević**. Krajem devetnaestog stoljeća, međutim, zgrada gradske administracije se već smatra prevaziđenom, a u intenzivnom razvoju grada visinom i izgledom nadvladale su je novopodignute građevine u okruženju. Posljednja sjednica skupštine u staroj Gradskoj kući održana je 6. lipnja 1908. godine, a zatim je objekt predan na rušenje. Srušena je i stara Gimnazija. Ubrzo je podignuta nova Gradska kuća.

NEKAD
i
SAD

K. K.

TREĆA STRANA MEDALJE

O tempora, o mores!

Prvi rujan je značajan datum za sve roditelje, jer je taj datum službeni početak nastave u osnovnim i srednjim školama, ili kako se još službeno zovu jednom novo-komponiranom kovanicom: u odgojno-obrazovnim institucijama, što znači da djeca tu trebaju steći znanje i osnovni odgoj. Početak školske godine je naročito stresan iz više razloga za roditelje čija djeca upravo prvi put prekoračuju školski prag. Prvi razlog je: kako sigurno da stignu i vrte se djeca iz škole, u današnjim prometnim uvjetima, kada ima sve više nesavjesnih vozača. U kulturnim sredinama policija osigurava dežurstvo kod bitnih pješačkih prijelaza na putu do škole, upućuju se apeli vozačima da pažljivije voze, da obrate pažnju na đake koji žure u škole. Po mom znanju, u našem gradu prvi dani školske godine su protekli sigurno.

KOLIKO JE TEŠKA TORBA OSNOVCA?

Ne znam zašto, ali mene mališani s rancima punih knjiga i pomoćne opreme podsjećaju na Šerpe koji u himalajskim ekspedicijama na leđima nose toware planinara, koji žele osvojiti neki vrh tog planinskog lanca. Možda i oni kreću u osvajanje vrhova znanja? Uvijek se pitam, zar moraju nositi baš toliko raznih knjiga i teka svakodnevno u školu? Zašto tamo nema, recimo, kasete gdje bi ostavili knjige? Izmjereno je: torbe su teške oko 4 kg. Naravno, današnje suvremene škole bazirane na dostignućima pedagoških znanosti ne mogu se usporediti sa školama početkom pedesetih godina. Koliko se sjećam, u prvom razredu imao sam dvije već korištene knjige: čitanku i osnove za matematiku, i također dvije tanke male teke, jednu s

Naše »šerpe«

linijama za pisanje i jednu s kvadratićima za matematiku. Tada je još bilo i kažnjavanja, što je danas nezamislivo. Djeca imaju sva prava, nastavnik ne smije pojedine mamine »zvijezde i zvjezdice« slučajno pogledati poprijeko, jer slijedi tužba roditelja, što može dovesti do smanjenja plaća čak i otkaza profesoru. Kao da đaci i roditelji imaju sva prava ovog svijeta, a skoro nikakve obveze. Priča se da će roditelji isto ocjenjivati rad nastavnika. Za sada je situacija takva da roditelj može prisustvovati na bilo kojem satu.

POČETAK PADA KVALITETE ŠKOLSKE NASTAVE

Prvi ozbiljan udarac školstvu nanijela je tzv. Šuvarova reforma kada je osnovno obrazovanje prošireno na deset godina, nakon kojeg je slijedilo dvogodišnje tzv. usmjereno obrazovanje. Svojedobno sam i ja radio honorarno u Građevinsko-tehničkoj školi, predavao sam tehnologiju

tesarskih radova. Pola razreda su bile djevojčice. Možete zamisliti koliko su žarko željele biti tesar. Učenici su imali i praktičnu nastavu (danas se to zove dualna nastava) u građevinskoj tvrtki *Integral*, gdje su uglavnom vadili klinove iz dasaka ili išli kupiti doručak radnicima. Ovakvo obrazovanje trebalo je zamijeniti klasične trogodišnje majstorske škole. Ono što sigurno znam je da smo imali sve manje i manje kvalificirane radnike. Ako me sjećanje ne vara, niti jedan moj učenik nije se zaposlio kao tesar. Na kraju je i ova »reforma« propala, ali nakon »događanja naroda« devedesetih godina, polako su se dogodile krupne promjene u prosvjeti, a niz štrajkova su remetili već uveliko srozanu nastavu. Tko je imao prilike bježao je iz prosvjete. Otvaranja privatnih fakulteta i viših škola nažalost rezultirala su i time da tko ima novca može kupiti diplomu (kod tehničkih struka malo teže).

»STIDIM SE ŠTO RADIM U PROSVJETI«

Meni izgleda da su danas najugroženiji nastavnici tjelesnog odgoja, te muzičke i likovne kulture, jer roditelji, pa i đaci, ove predmete smatraju manje vrijednim. Svi profesori se žale da nemaju skoro nikakvih mogućnosti disciplinirati učenike ali i agresivne roditelje. Jedan nastavnik tjelesnog je dao otkaz s obrazloženjem da ne zna koga treba prvo istući: učenika, roditelja ili nekog od kolega. Jedna nastavnica se žali da su djeca sklona ozljedama, jer se malo kreću, sjede pred televizorom ili uz računalo, pa su njihovi ligamenti, mišići slabi, i pri lošijem pokretu odmah se ozlijede. Naravno, nastavnik je kriv. Nema više ni dodatnih sekcija, npr. iz rukometa, košarke itd., jer ih nitko ne želi voditi. Ako netko želi da mu se dijete bavi sportom, to treba debelo i platiti. O udžbenicima kolaju svakakve priče. Činjenica je da ako jedno dijete ide u prvi razred, najčešće ne može koristiti knjige starijeg djeteta, jer svaka učiteljica ima pravo birati izdavača nastavnih sredstava. Jedan komplet staje najmanje oko 100 eura. Očito je da je tiskanje školskih knjiga unosan i siguran posao (pomalo podlozan i sitnoj korupciji). O nasilju u školama da ne govorim, svaka ozbiljnija škola danas ima i svog policajca. Zaista, kuda idu naša dječica s tim torbetinama? Što će naučiti? Pogrešno je vjerovati da škola može zamijeniti kućni odgoj. Ali promislimo u kakvim uvjetima su išli u školu današnji roditelji, koji odgoj su oni dobili. Ne mogu se rušiti samo pojedini segmenti zajednice, a ostalo da bude netaknuto. Ne čudim se što mi je jedan dugogodišnji nastavnik rekao: »Stidim se što radim u prosvjeti.« Možda bi se trebali postidjeti i neki odgovorniji za današnje stanje u našem društvu i umjesto stalnih »reformi« konačno pokušati izgraditi jedan suvremen školski sustav.

SZR IZO-TIM IZ MONOŠTORA SPASAVA KUĆE NABIJAČE

Od baba prave djevojke

Vlaga u zidovima najčešći je uzrok propadanja većine starih kuća nabijača, a ekipa Zlatka Benića uspješno eliminira taj problem

Posljednjih godina u Sonti se često može vidjeti mala građevinska ekipa kako nešto posluje na i oko starijih kuća i drugih objekata. Tako su angažirani i na poslu eliminacije velike vlage u zidovima jedne kuće u susjedstvu autora ovoga teksta. Riječ je o kući od zemljanog naboja, kakvih je u Sonti još zamjetan broj. Mnoge od njih su renovirane, ali osnovni problem, izolacija zidova od vlage, nije riješen.

VEĆINA JE GRADILA NABIJAČE

Sonta je oduvijek bila selo siromašnih sitnih paora i nadničara. Najbrojnije, kako u selu, tako i na salašima širom povelikog seoskog atara, bile su mnogočlane obitelji kojima je osnovni problem bio stanovanje i prehrana, odnosno biološki opstanak. Rijetki su bili u stanju graditi kuće od tvrdih materijala, tek poneki od imućnijih paora, ili Švabe, poglavito zemljoposjednici i trgovci. Šokačka sirotinja, kad bi došla u poziciju stvaranja vlastitoga doma, morala se zadovoljiti nevelikim kućama od nabijene

zemlje. Materijala za takvu gradnju bilo je na svakom koraku, a što je za njih bilo najbitnije, bio je i besplatan. Ni majstori nisu bili skupi. Trebalo je platiti samo jednoga koji je imao potrebitu opremu i vodio posao, ostali su dolazili raditi na mobu. Nije bilo problema ni oko plaćanja toga jednoga majstora. Ukoliko gazda nije imao novaca, postojala je mogućnost dogovora za plaćanje u naturi, bilo u žitu, kukuruzu, stoci, a često bi se dogovorilo i da se majstoru urađeno odradi na neki drugi način. U Sonti su kuće na ovaj način građene do konca šezdesetih godina XX. stoljeća, kad je zakonom propisana gradnja kuća od tvrdih materijala. Ukoliko bi gazda uspio od svoje sirotinje odvojiti nešto sredstava za kupovinu bar manjeg broja opeka, buduća kuća bi se gradila na zdravim, tvrdim temeljima. No, rijetki su sebi uspijevali priuštiti kupovinu opeke, pa su se i temelji nabijali od zemlje. Tako urađene kuće, pokrivene trskom, imale su idealnu termoizolaciju, ali i jednu ogromnu manu. Kako je u Sonti i okolici evidentno djelovanje podzemnih voda, zbog nemogućnosti izrade tvr-

dih temelja i nedostatka kvalitetne hidroizolacije, svega nekoliko godina nakon gradnje moglo se uočiti, a i osjetiti prisustvo vlage u zidovima tako građenih kuća. Mnoge od kuća nabijača vremenom su renovirane, no, osnovni problem, vlaga u zidovima, evidentan je i danas.

HIDROIZOLACIJA JE DANAS SVE PRISUTNIJA

Kako u svim oblastima tehnologija napreduje, tako je i u građevinarstvu pronađen način eliminacije vlage iz zidova, nastale zbog nedostatka odgovarajućih temelja i hidroizolacije. Upravo strojno prosijecanje zidova i jeste osnovna djelatnost SZR Izo-tim iz Monoštora, vlasnika **Zlatka Benića**.

»Vlaga u zidovima, ili kaplarna vlaga, najčešći je uzrok propadanja starih kuća i objekata, osobito ukoliko su u pitanju nabijače. Iz iskustva znam da većina njih ima i temelje od nabijene zemlje, bez ikakve izolacije, pa se u mnogima do danas vlaga popela do stropa. Isti problem javlja se i u kućama novije grad-

Antun kroji izolacijski materijal

nje od čvrstog materijala. Iako su stare tek tridesetak godina, zbog lošijih izolacijskih materijala koji su tada rabljeni, zidovi su im već puni vlage. Taj problem uspješno otklanjamo, a posla je sve više, što mi govori da su ponovno došla vremena kad je sve više sirotinje, koja nema sredstava drugačije riješiti stambeno pitanje. No, imamo i svoju dobru stranu. Ukoliko biste me pitali gdje bih radije živio, propisno renoviranoj kući stare gradnje uvijek bih dao prednost u odnosu na novogradnju,« kaže Beniće.

Zlatko dvije i otac **Antun** četrnaest godina prethodno su radili kod pionira ove vrste posla u Srbiji, **Mihajla Živanovića**.

Antun i Zlatko na poslu

Dobro su ispekli zanat, pa je Zlatko prije desetak godina otvorio obrt istoga profila.

»U Živanovićevom poduzeću naučili smo sve tajne ovoga posla. Radili smo velike objekte, poput crkava i dvoraca, što je predmnijevalo isključivo terenski rad. Bili smo i dobro plaćeni, no, ubijalo me je stalno odsustvo od kuće. Želio sam biti uz svoju obitelj, pa sam se najviše zbog toga upustio u osnivanje svojega obrta. Pribavio sam potrebnu opremu, s radom smo počeli otac i ja, a usput smo obučavali i nove radnike. Danas smo složna ekipa, a posla je sve više, tako da smo zadovoljni i zaradama«, priča nam u »kava pauzi« Zlatko.

»Pored osnovnog posla, poduzimamo i sve adapterske radove. Ljudi koji nas angažiraju često ne razmišljaju o ostalim segmentima, prioritet im je riješiti se vlage. Na temelju velikog iskustva ponekad im predložimo i male izmjene u rasporedu vrata ili prozora, ili u polo-

žaju dimnjaka s odvodnim kanalom, koje im kasnije donesu i znatne uštede u grijanju. Klijenti su tada prezadovoljni, a ja bih na osnovu bogatoga iskustva slobodno ustvrdio da jedan zadovoljni klijent dovede trojicu novih«, dodaje Antun.

Najveća vrijednost djelatnosti Benićeve je potpuno vjerno arhitektonsko očuvanje starih objekata. »Suštinski ništa ne mijenjamo. Uz pomoć naših strojeva na visini za koju procijenimo da je optimalna prosijecamo zidove, a u te šupljine ubacujemo kajle od specijalne mase, koje kasnije ne dopuštaju prodor vlage iz temelja u zidove. Vлага koja se u zidove uvukla ranije brzo se isuši i dalja obrada zidova pitanje je želja vlasnika. Na ovaj način izgled i sastav starih objekata ni malo se ne narušava, time ni arhitektonska ni tradicijska vrijednost. Da ne kažem: od babe pravimo djevojku, djedu na ponos«, uz smijeh završava priču Zlatko Benić.

Ivan Andrašić

Ubacivanje izolacije

TJEDAN U BAČKOJ

Vruća stolica

Turistička organizacija grada Sombora prošlog tjedna dobila je novog ravnatelja. Za tri mjeseca trećeg po redu, pa je tako čelno mjesto u ovoj ustanovi postalo izgleda (pre) vruća stolica za one koje stranački dres dovodi u somborski turistički tim. Prvo je pod pritiskom lokalne vlasti, zbog neodržavanja čuvenog Somborskog kotlića ostavku (očekivano) podnio **Dragan Ružić** iz, sada već oporbene, Udruge građana *Sombor za sve*. Ekonomist po struci o somborskom turizmu (ni bolje ni gore od drugih) brinuo je oko dvije godine. Prilikom da pokaže što zna i može u ovoj oblasti voljom vladajuće većine onda je dobila profesorica srpskog jezika i razredne nastave **Snežana Kragiljac**, ali joj je trebalo samo 16 dana da shvati da to mjesto ipak nije za nju, te je (čini se) brže nego što je izabrana podnijela ostavku. Od prije nekoliko dana prvi čovjek somborskog turizma je **Đura Todorović**, koji je do sada, među ostalim, radno iskustvo stjecao u salonu automobila i tvornici namještaja. Ovim imenovanjem Turistička organizacija grada Sombora dobila je za nešto više od dvije godine petog ravnatelja, pa se čini da je fotelja iz koje se vodi briga o somborskom turizmu prevruća stolica. I nije ovo prvi puta da je Turistička organizacija zanimljiva vijest za novinare (i to ne zbog onoga što su uradili za somborski turizam), pa je tako ostala upamćena i po tome što je prije nekoliko godina od šestoro uposlenika čak njih troje imalo neku direktorsku funkciju. I bilo je tu još turističkih »bisera« za ovih petnaestak godina postojanja sadašnje turističke organizacije. (Onu nekadašnju ugasila je svojevremeno koalicija *Zajedno*, a ova sadašnja osnovana je poslije promjene 2000.). Čini se da se u tom političkom prestrojavanju somborska turistička priča odvijala nekim svojim tijekom, zahvaljujući onima koji su osmislili nešto od turističke ponude, kao što su etno kuće i salaši, muzeji, čarde, plovidba kanalima, manifestacije... Možda bi na čelo Turističke organizacije trebalo staviti nekoga od ljudi iz te priče. Kada su se znali i smjeli upustiti u neku svoju turističku priču, znali bi voditi i onu formalnu za koju svakog mjeseca stižu redovite dotacije iz gradskog proračuna.

Ovako, pitanje je koliko će na čelnoj poziciji potrajati i sadašnji ravnatelj, a i ako potraje sve me nešto strah da će (i dalje) glavni posao turističkih poslenika biti obavještavanje o tome što netko drugi u Somboru organizira od manifestacija i zanimljivih događanja. Šteta, jer Sombor i okolica imaju što pokazati. Samo treba i znati to iskoristiti.

Z. V.

PROIZVODNJA RAKIJE ŠLJIVOVICE U SRIJEMU

Zadržati tradicionalno, uz suvremenu tehnologiju

Šljiva posljednjih godina nesumnjivo zauzima jedno od prvih mjesta u voćarstvu u Srijemu. Voćari iz Srijema priveli su kraju berbu i potkupljivanje šljiva, a ono što uskoro slijedi nakon vrijenja je proizvodnja i pečenje rakije šljivovice koja se svakako može smatrati našim nacionalnim pićem bez koje nije nijedno kućanstvo. Prema riječima poljoprivrednih stručnjaka, ovogodišnja kvaliteta šljive je izuzetno dobra, a rodnost je znatno veća u odnosu na prošlu godinu. Najpoznatije sorte koje se pojavljuju u voćarskim područjima su *požegača*, *autohtona čačanka rana* i *stanley*, uvozna sorta koja se nije dobro pokazala u našim ekološkim uvjetima. Međutim, Srijemci ipak smatraju da se više pažnje treba posvetiti domaćim autohtonim vrstama poput tzv. rane bijele šljive koja u sebi sadrži veći postotak šećera i da se ipak treba više poraditi na edukaciji voćara

o moderniziranom i zdravom načinu proizvodnje rakije, tvrdeći da se tradicionalna proizvodnja treba bazirati isključivo na kvaliteti voća.

MEDICINSKI ASPEKT

Stručnjaci kažu da šljiva kao koštichavo voće u sebi sadrži razne tvari koje gode održavanju kondicije i radne svježine. Šljiva bi se trebala konzumirati pri svakom obroku, a proizvodnja čuvenih rakija *šljivovica* u svijetu ima svoje medicinsko i tržišno priznanje. Što se tiče sor-

timenata šljiva, on je u Srbiji veliki, a prema riječima profesora s Poljoprivrednog fakulteta dr. **Ninoslava Bogičevića**, najbolja šljiva za proizvodnju rakije šljivovice prepečenice je *požegača*. Međutim, 1929. godine šarka je napala tu vrstu šljive tako da je danas u Srbiji malo ima. Znanost kaže da šljive treba brati u momentu kada se u njima sakupi maksimalna koncentracija šećera, mirisa i arome. Doktor **Branko Popović** ustanovio je da najbolja senzorna kvaliteta prepečenice ne mora biti potpuno zrela šljiva nego da

se ona može brati i potkupljati i prije te tehnološke zrelosti:

»Danas mnogi misle da znaju dosta o pečenju rakije, ali ono što stručnjaci preporučuju jeste da se voćari ipak trebaju više educirati o tome kako bi dobili zdrav i kvalitetan proizvod«, navodi on.

ZDRAVA PROIZVODNJA U SRIJEMU

U Batrovcima, selu šidske općine, nalazi se destilerija **Dejana Bulatovića** koji u svom voćnjaku posjeduje oko 500 sadnica šljiva, među kojima su najzastupljenije *čačanska rodna*, *čačanska najkrupnija* i stara autohtona vrsta, *bijela rana šljiva*. Ono po čemu se Dejan izdvaja od ostalih voćara u šidskoj općini jeste što insistira na zdravoj proizvodnji kako voća koje je nedpricano i potpuno zdravo za upotrebu, tako i na proizvodnji rakije koju radi po posebnoj metodi:

Unatoč ovogodišnjem rekordnom prinosu šljive, ona se jeftino otkupljuje. Trenutno se plaća 0,2 eura po kilogramu, a prinosi su čak do 34 tone po hektaru. Svake godine se s 49 milijuna stabala šljive, koliko se procjenjuje da je ima, ubere u prosjeku po 600.000 tona. Od ove količine tek 10 posto se na domaće i strano tržište plasira kao stona šljiva. Ostatak od oko 80 posto ide za preradu, i to najviše u kazane za pečenje rakije. Ove godine će od prinosa od preko 800.000 tona, u rakiju otići čak 90 posto roda.

Šljiva u našim uvjetima ima cikličnu proizvodnju. Prosječna proizvodnja bilježi brojku i od oko 350-400.000 tona. U 2003. godini proizvodnja šljiva iznosila je tek 250.000 tona, dok je 2004. godine zabilježen rekordan rod od 550.000 tona. Dvadesetih godina prošloga stoljeća Srbija je izvozila preko 66 tisuća tona suhe šljive. Od šljive se mogu proizvesti čak 50 proizvoda, a na tržištu se nude 4-5 proizvoda. Dosadašnja iskustva govore da na svjetskom tržištu možemo ponuditi proizvode kao što su džemovi, pekmezi, kompoti, svi domaći proizvodi koji se proizvedu bez dodanih kemijskih primjesa.

»Ova godina je što se tiče kvaliteta šljiva bila dobra, ali ne i po kvaliteti. Najzadovoljniji sam rodom i kvalitetom bijele šljive koju sam prvu pokupio i već ispekao rakiju od nje. Prije deset dana je sve završeno i sve ostale vrste šljiva su pokupljene, a ono što slijedi je pečenje rakije. To će nešto duže trajati jer su vremenske prilike sada lošije, ali ima dosta mušica, što znači da će biti više slasti«, kaže Dejan:

»Ja u rakiju ne dodajem šećera, a ako želim postići boju, onda to činim na prirodan način i u rakiju dodajem koru od šljiva. Na taj način rakija dobije prirodnu boju u kojoj nema kemije, nije otrovna. Koristim poseban sistem tehnologije koji je moja mala tajna, po kome odvajam metilalkohol. Ovdje to rijetko tko radi, a tu tehnologiju sam vidio u Tanzaniji.«

U svojoj destileriji, osim rakije, Dejan proizvodi pekmez, ajvar, med, uglavnom sve domaće proizvode: »Radimo preko jednog poduzeća. Registrirani smo, imamo pravo na proizvodnju ali ne i na distribuciju. Ove godine sam razmišljao da radim otkup šljiva i u planu mi je da već dogodine registriram poduzeće kako bih mogao rakiju proizvoditi u većoj količini, jer moj interes je tržište Europske unije«, kaže on.

VEĆE CIJENE NA EUROPSKOM TRŽIŠTU

Cijene koje se postižu na svjetskom i europskom tržištu su znatno

veće od domaćih. Činjenica je da se topli proizvodi od šljive proizvode jedino u kućanstvima i to za vlastite potrebe:

»Trebalo bi inzistirati na većoj proizvodnji rakije bez šećera i bez kemijskih primjesa, što bi moglo pokvariti autohtonu proizvodnju starinske rakije. Imam svoj cilj, a to je da svoje proizvode plasiram na tržište Francuske i Njemačke i vjerujem da ću u tome uspjeti. Rakiju prodajem za 9 eura i to je izuzetno velika cijena za ove uvjete. Na tržnicama šljivovicu prodaju i po 350 dinara, dok je u Francuskoj veleprodajna cijena 25, a maloprodajna se kreće i do 45 eura«, ističe Bulatović.

Što se tiče tradicionalne proizvodnje rakije, Dejan smatra da bi se proizvodnja rakije trebala bazirati samo na kvaliteti voća, ali ne i na principu samog pečenja, tvrdeći da pečenje rakije iziskuje ne samo znanje nego i sav neophodan materijal:

»Nije dovoljno imati metalni kazan, jer se on mora 'kalaisati', ali ne kalajem. To mora biti miješana supstanca bakra i kositra, jer bakar ispušta supstance koje su vrlo otrovne. Tradicija se treba bazirati na kvaliteti voća. Na našim starim autohtonim šljivama, ali proizvodnju treba modernizirati. To je bioproizvod i organska proizvodnja šljive bez pesticida. Jer ono što ne želiš staviti u usta, nemoj staviti ni u rakiju. Zato je najbolje što prirodnije i zdravije.«

S. Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Ima li razloga za strah?

Ušidu donedavno nije dolazilo toliko državnih funkcionera koliko ih je bilo u posljednjih mjesec dana. Neki od tih posjeta bili su usmjereni na pružanje potpore lokalnoj vlasti na stvaranju preduvjeta i omogućavanju gospodarskog ambijenta kako bi u ovu općinu konačno došao neki investitor. Međutim, ponovno su se počele događati ružne stvari poput onih o kojima smo pisali u ovom broju tjednika, a tiču se incidentnih situacija s migrantima koji su eskalirali krajem prošloga tjedna. Tako da je ovaj grad ponovo postao mjesto o kome se u medijima može čitati, ali o nimalo lijepim stvarima. Kažu građani da strahuju za svoju sigurnost, svoju imovinu, ali ipak tvrde da nemaju ništa protiv migranata i da je Srijem uvijek bio domaćinski raspoložen prema svima koji su dolazili ovdje. Ono što je mene potaknulo da pišem o ovoj temi, jeste što se svakodnevno na društvenim mrežama mogu pročitati zastrašujući razni komentari poput onih »istjerajmo ih oдавde«, »nećemo islamiste u svom okruženju« i sličnih ružnih komentara, a neki čak traže i prosvjede ispred zgrade općine. Pokrenuta je i inicijativa da se prihvatni centri izmjesti iz šidske općine, pa se počelo s prikupljanjem potpisa za peticiju koja će biti predana nadležnim tijelima. Neki opet smatraju da se iza peticije kriju neki drugi razlozi poput prikupljanja političkih poena za neke naredne izbore, smatrajući da se iza tih inicijatora kriju bivši vodeći političari. S druge strane, općinske vlasti pozivaju na mir, toleranciju i smirivanje tenzija među stanovništvom, poručujući im da vjeruju u državne institucije koje će poduzeti sve da do incidentnih situacija više ne dođe. Ono što je sigurno jest to da je cijela ta situacija unijela nemir među stanovništvom, a među nekima izazvala i probudila negativno raspoloženje prema migrantima. Najgore je što se to neprijateljsko raspoloženje pojavilo i kod mladih, pa roditelji tijekom vikenda ne mogu baš mirno spavati, plašeći se da ne dođe do masovnih tuča s ishodom kakav je bio proteklog tjedna. Vrlo je mali broj onih koji će u ovom momentu drugačije komentirati sve što se dogodilo proteklih dana, ali i oni koji drugačije misle, uglavnom se javno ne izjašnjavaju o tome. Što će se dogoditi u narednom razdoblju i hoće li uvedene mjere u prihvatnim centrima kojima se pozivaju migranti na poštivanje kućnog reda imati nekog smisla, ostaje da se vidi. A možda će i preporuka predstavnika lokalne vlasti da se smanje tenzija među stanovništvom imati odjeka, kako više ne bi dolazilo do incidenata poput onih koji su obilježili prošli tjedan.

S. D.

U SZIGETVÁRU OBILJEŽENA 450. OBLJETNICA SIGETSKE BITKE

Zrinski – junak Hrvata i Mađara

Nikola Šubić Zrinski s vojskom

Nikola Šubić Zrinski svojim je vodstvom i hrabrom obranom u bitci kod Sigeta protiv Osmanskog carstva »spasio civilizaciju«, današnju zapadnu Europu

Mađarski grad Szigetvár, udaljen 30 km od hrvatske granice, poznat je kao poprište povijesne Sigetske bitke u kojoj je poginuo hrvatski velikaš **Nikola Šubić Zrinski**, a tijekom koje je život izgubio i turski sultan **Sulejman Zakonodavac**, poznatiji kao **Sulejman Veličanstveni**. A upravo su se povodom obilježavanja svečane 450-te godišnjice glasovite Sigetske bitke u Szigetváru susreli predsjednica Hrvatske **Kolinda Grabar – Kitarović**, mađarski predsjednik **János Áder** i zamjenik predsjednika turske Vlade **Veyssi Kaynak** iskazujući osobito poštovanje prvenstveno Nikoli Šubiću Zrinskom koji je sa šaćicom svojih ljudi

uspio zaustaviti osmansko nadi ranje i tako obraniti Beč.

Nikola Šubić Zrinski, kao i cijela obitelj Zrinskih u konačnici, imaju svoje posebno mjesto i osobit značaj ne samo u regiji nego i cijeloj Europi. Tako je francuski kardinal **Armand Jean du Plessis Richelieu** čak tvrdio da je Nikola Šubić Zrinski svojim vodstvom i hrabrom obranom u bitci kod Sigeta protiv Osmanskog carstva »spasio civilizaciju«, današnju zapadnu Europu.

Zato je i povodom 450. obljetnice bitke, godina 2016. u Hrvatskoj, na inicijativu Međimurske županije i HAZU-a, proglašena *Godinom Nikole Šubića Zrinskog*.

DOMOLJUBLJE – EUROPEJSTVO

»Zrinskog nisu slomili ni strah od izvjesnosti smrti, ni ponuda kraljevske časti u zamjenu za predaju. Vrlinama koje su ga krasile vjerom, odlučnošću, hrabrošću, lojalnošću, požrtvovnošću stekao je autoritet i poštovanje«, rekla je predsjednica Grabar – Kitarović te napomenula kako je upravo time i kod svojih neprijatelja izazvao poštovanje koje traje generacijama, već 450 godina. Grabar – Kitarović je izjavila je da je unatoč padu Sigeta, ishod bitke u cijeloj Europi doživljen kao čudesna pobjeda. Njime je bio zaustavljen pohod moćne osmanlijske vojske na Beč, tada

vrata zapadne Europe. Ujedno, spriječen je obuhvat Hrvatske sa sjevera, što bi za nju, iscrpljenu višedesetljetnim ratom, bilo fatalno. Zbog svega toga, a ponajviše, zbog nepokolebljiva junaštva Zrinskoga i sigetskih branitelja, ta je bitka za Hrvate i Mađare bila mnogo više od jedne epizode u dugom višestoljetnom obrambenom ratu, kazala je. Bitka za Siget zbog svoje vojne i političke važnosti i mnogostruke simbolike nadahnula je brojna djela, podsjetila je hrvatska predsjednica, istaknuvši među njima »hrvatski kulturni brend« **Ivana pl. Zajca** – operu *Nikola Šubić Zrinski* kao i ep *Opsada Sigeta* koji je na mađarskom jeziku napisao **Nikola Zrinski**, praukun Nikole

Ovaj veliki jubilej se obilježava nizom manifestacija kroz cijelu godinu, a ova u Sigetváru je središnja i priređena je na samu obljetnicu. Započela je u parku unutar tvrđave Siget, ispred spomenika intoniranjem triju himni

Šubića, koju je na hrvatski pre-pjevao **Petar Zrinski**.

»Njegove osobine su trajno nadahnuće i obveza. Danas nam srećom više nisu potrebne u ratu, ali su jednako važne u miru. Kao i onda, domoljublje istodobno znači europejstvo«, rekla je.

Osvrnuvši se na suvremenost, Grabar – Kitarović je rekla da Mađarska i Hrvatska dijele sve tradicijske i suvremene europske vrijednosti, »a uvelike ih s nama dijeli i Turska kao europska država, kandidatkinja za članstvo u EU-u, i članica NATO saveza«.

PRIJATELJSTVO TRIJU NARODA

Dvoje predsjednika i turski potpredsjednik su u obnovljenom Parku mađarsko-turskog prijateljstva odali počast polaganjem vijenaca ispred spomenika Nikoli Šubiću Zrinskom kao i sultana Sulejmana Veličanstvenog. Njegovo poprsje stoji uz bistu sultana Sulejmana Veličanstvenog kao simbol prevladavanja povijesnih antagonizama.

Potpredsjednik turske vlade Veysi Kaynak u svom je govoru u Parku prijateljstva pozvao da to bude točka koja će simbolizirati prijateljstvo i bratstvo triju naroda, a nikako mjesto prijepora. Govoreći o sultanu Sulejmanu Veličanstvenom, kazao je kako je opće poznato da je on svoje

carstvo učinio najvećim na svijetu i preminuo upravo u Sigetu. Poručio je i da osmanski vojnici nikada nisu činili genocid.

»Klanjam se s velikom čašću njegovoj uspomeni kao i uspomeni Nikole Zrinskoga«, rekao je, zahvalivši se također onima koji su s turske i mađarske strane sudjelovali u arheološkim istraživanjima ovih prostora gdje se otkrila i Sulejmanova grobnica.

Mađarski predsjednik Áder kazao je kako je Nikola Šubić

štitili, zemlju koja je bila njegov dom. Predsjednik je naglasio da je Zrinski život dao kao Hrvat i kao Mađar za vrijednosti koje su i danas temelj Europe, ispunjavajući svoju dužnost da zaštiti »kršćansku civilizaciju i kulturu«.

NAŠ ILI NJIHOV?

Kada se govori o Nikoli Šubiću Zrinskom nitko ne dvojio da je bio nepokolebljivi junak. Međutim, često se dovodi u

Mađaru s toga aspekta doista nije zahvalno. Formiranje i poimanje etničkog, jezičnog, regionalnog, političkog i kulturnog identiteta u aristokracije Ugarskog i Hrvatskog Kraljevstva u XVI. i XVII. stoljeću bilo je mnogo složenije nego što bi to kasniji nacionalni obrasci mogli ili htjeli prikazati. Dugo vremena je u historiografiji prevladavala borba čiji je Zrinski: naš ili njihov? Za Mađare stvar je prilično jasna: bio je ugarski velikaš, ugarski intelektualac i političar i poginuo je braneći mađarski grad i svoju kraljevinu Ugarsku od Turaka. Za Hrvate je stvar još jasnija: potomak stare plemićke loze, hrvatski velikaš i vojskovođa, hrvatski ban, koji je na čelu hrabrih branitelja, velikim dijelom svojih sunarodnjaka – Hrvata, branio od islama kršćanstvo. Mislim da je sazrelo vrijeme da se njime ponose i Hrvati i Mađari bez obostrane ljubomore. Nikola Zrinski ostat će u nasljeđu i Hrvatima i Mađarima kao hrabar i mudar čovjek i srčani junak koji je u svoje doba ostavio dubok europski trag. Takve ličnosti pravi su primjer mostova kultura i trebali bi biti okosnica suradnje među narodima baš kao i **Nikola Tesla** koji se ponosio hrvatskom domovinom i srpskim porijeklom.«

Priredila: J. Dulić Bako

Hrvatska predsjednica i mađarski predsjednik zajednički su pokrovitelji obilježavanja 450. godišnjice slavne Sigetske bitke

Zrinski znao da Siget nije samo zaštita domovine nego posljednji bastion svega onoga što je za njega vrijedno. Znao je da treba zaštititi i obraniti puno važnije od samih zidina – kralja kojem je prisegnuo, domovinu koju su i njegovi preci junački

pitanje, čiji junak? Mađarski? Hrvatski? Za *Hrvatsku riječ* o toj problematici govori povjesničar **Mislav Matišić**:

»S obzirom na to da su moderne nacije pojam XIX. stoljeća razgovarati o Nikoli Šubiću Zrinskom kao Hrvat, odnosno

NS podnio aplikaciju za EPK

NOVI SAD – Prošloga je tjedna i službeno predana aplikacija za kandidaturu Novog Sada za Europsku prijestolnicu kulture 2021. godine. Član gradskog vijeća zadužen za kulturu **Dalibor Rožić** je tom prigodom istaknuo da je jako dobro što su na vreme usvojeni svi dokumenti bitni za podnošenje kandidature.

»Najvažnija poruka koju smo na taj način poslali jest da ćemo pitanja od općeg društvenog značaja rješavati planski i sustavno nezavisno od promjena u krugu donositelja odluka. Također smo pokazali da građani i stručna javnost, to jest oni koji stvaraju kulturno-umjetničke vrijednosti, imaju pravo sudjelovati u donošenju za njih važnih odluka«, rekao je Rožić.

Kandidaturu Novog Sada ocjenjivati će članovi Panela nezavisnih eksperata iz oblasti kulture koje je imenovala Europska komisija, koji će posjetiti Novi Sad 29. rujna, a konačna odluka o EPK bit će donijeta 13. listopada u Bruxellesu.

Izložba Nadežda Petrović: s obje strane objektiva u Zagrebu

ZAGREB – U Studiju Račić Moderne galerije u Zagrebu, prošloga je tjedna otvorena izložba *Nadežda Petrović: s obje strane objektiva* koju je organizirala novosadska Spomen-zbirka Pavla Beljanskog. Izložbu su otvorili zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama dr. **Nebojša Kuzmanović** i zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba **Vesna Kusin**.

Tijekom posjeta Zagrebu, Kuzmanović se sreo s već spomenutom dužnosnicom **Vesnom Kusin**, a razgovarao je i s **Anom Lederer**, zamjenicom ministra kulture u Vladi Hrvatske. Tom prilikom Kuzmanović je inicirao ideju da se zajedno obnovi spomenik **Josipu Runjaninu**, Srbinu rođenom u Vinkovcima i skladatelju hrvatske himne, sahranjenom, inače, na Uspenskom groblju u Novom Sadu.

Cro art u Novom Žedniku

SUBOTICA – U okviru redovitih godišnjih planskih aktivnosti, osmero članova HLU *Cro art* boravilo je u subotu, 11. rujna, na obiteljskom salašu **Anice i Vlade Vukov** u Novom Žedniku. Bio je to za članove *CroArt-a* redoviti radni dan, ali ovog puta u ambijentu salaša izgrađenog polovicom prošlog stoljeća. Ovo je bio poseban događaj za predsjednika udruge **Josipa Horvata** koji je na tom salašu rođen i na njemu živio do svoje 27. godine. Uz evociranje uspomena i gostoprimitstvo domaćina radilo se do večernih sati. Dio radova slikari su poklonili domaćinu, kao izraz zahvalnosti i sećanja na ovo lijepo druženje.

Predstavljanje *Bilih riči* u Monoštoru

MONOŠTOR – U Monoštoru će večeras (petak, 16. rujna) biti održana promocija knjige *Bile riči–rječnik govora Monoštora* autorice **Marije Šeremešić**. Knjigu će predstaviti u ime nakladnika ZKVH-a **Tomislav Žigmanov**, urednica knjige **Katarina Čeliković** i autorica. Početak je u 19 sati u maloj sali Doma kulture u Monoštoru. Organizatori promocije su ZKVH i mjesni KUDH *Bodrog*.

Z. V.

Likovna kolonija Sonta 2016.

SONTA – Jubilarna, deseta međunarodna likovna kolonija *Sonta 2016.*, u organizaciji KPZH *Šokadija*, bit će održana u subotu, 24. rujna, u vikend naselju *Staklara* na obali Dunava. U radu kolonije sudjelovat će slikari iz Srbije, Hrvatske i Mađarske.

I. A.

Festival bunjevački pisama u Subotici

SUBOTICA – Festival *bunjevački pisama*, 16. po redu, bit će održan u iduću nedjelju 25. rujna, u sportskoj dvorani Tehničke škole *Ivan Sarić* u Subotici. Na festivalu će biti izvedeno 15 novih pjesa-

ma pisanih u duhu glazbene tradicije bunjevačkih Hrvata. Cijena ulaznice je 250 dinara, a mogu se naručiti na mobitel 060/0161167. Početak je u 20 sati.

Deveta ovčica na festivalu u Subotici

SUBOTICA – Međunarodni festival kazališta za djecu u Subotici, njegovo dvadeset i treće izdanje, bit će održano od 25. do 30. rujna, a predstaviti će i ove godine lutkarske i dramske predstave za djecu iz cijelog svijeta.

Na festivalu će, među ostalim, gostovati i Dječje kazalište Branka Mihaljevića iz Osijeka s predstavom *Deveta ovčica* autorice **Silvije Šesto**, u režiji **Ljudmile Fedorove**. Riječ je o predstavi koja na neobično zanimljiv i smiješan način priča o odrastanju.

2Cellos u beogradskoj Areni

BEOGRAD – Koncert poznatog hrvatskog dua *2Cellos* bit će održan 25. ožujka sljedeće godine u Kombank areni u Beogradu, najavio je producent **Tomislav Kašljević** na konferenciji za novinare. Kašljević je rekao da će poznati duo premijerno izvesti novi album, koji je u fazi završetka.

Premijera CD-a bit će upravo na koncertu u Areni. U prvom dijelu koncerta bit će predstavljen CD sa simfonijskim orkestrom iz Londona, a u drugom će dijelu duo izvesti hitove *Smooth Criminal*, *Viva la Vida*, *Bang Bang* i druge.

IZLOŽBA SPARTAKA DULIĆA U SPLITU

Doprinos tradiciji organičke apstrakcije

U prestižnoj Galeriji umjetnina Split prošloga je tjedna otvorena izložba *Slike 2008. – 2016. Spartaka Dulića*, multimedijalnog umjetnika iz Subotice. Na svojoj prvoj samostalnoj izložbi u tom gradu, Dulić se predstavio serijom slika velikih formata izvedenih kombiniranom tehnikom na platnu. Kako u pratećem tekstu bilježi kustos izložbe **Branko Franceschi**, Dulićevo slikarstvo snažnog kolorita jedinstven je spoj tradicije organske apstrakcije i apstraktnog ekspresionizma s estetikom i postupcima poniklim u suvremenom urbanom zidnom slikarstvu.

»Ekstenzivan stvaralački diskurs Dulić će kroz koncepcijske, izvedbene i materijalne aspekte najizrazitije objediniti upravo u slikarskom segmentu svog rada, a izbor slika predstavljen ovom izložbom predstavlja ga slikama izvedenim nakon 2008. godine. Njihovu zanimljivu izvedbenu metodu Dulić je razvijao u prethodnom razdoblju, što uključuje i vrlo indikativne kolaže malih dimenzija razvijenih

u trodimenzionalne strukture superpozicioniranih bojenih papira. Njegove velike slike u osnovi predstavljaju svođenje prostornog kolaža na dvije dimenzije, pa ih umjetnik smatra izvedenicom kubističkog rješenja prikaza realnog prostora u dvodimenzionalnom slikarskom mediju. Od toga kreće Dulićeva akumulacija izvedbenih metoda po ključu njihove svrsishodnosti vlastitom umjetničkom izrazu pa u svoju slikarsku metodu uključuje više povijesno potvrđenih postupaka, što u konačnici njegovu izvedbu u suštini čini kompendijem dobrog dijela slikarskog iskustva 20. stoljeća ... Onima koji vole vizualne metafore ili bez njih ne mogu, Dulićeve slike otvaraju pogled na dinamičnu unutrašnjost koja svojom gustoćom podjednako snažno asocira na organizam i na stroj ili bolje reći na njihov futuristički bionički spoj. Dulićeve slike ozbiljan su doprinos bogatoj tradiciji organske apstrakcije, stila s kojim je počela velika revolucija apstraktne umjetnosti i koji je jedna od trajnih karakteristika njenog trajanja do današnjih dana«, bilježi Franceschi.

Više informacija o izložbi možete naći na internetskoj stranici Galerije www.galum.hr. Izložba će biti otvorena do 2. listopada.

D. B. P.

Sjećanje

Ljudi odlaze. Još nije pronađen lijek protiv (ovozemaljske) smrti. Kako gledamo na smrt, ovisi od našeg svjetonazora, no, ipak, većina ljudi teško podnosi rastanak s nekim poznatim ili još gore bliskim.

A nakon nečije smrti ostaju djela i sjećanja. Završavajući prošli i ovaj, 700. broj našega tjednika, uvidio sam da imamo nekoliko tekstova (kraćih ili dužih) koji se tiču upravo spomena na osobe koje više nisu među nama, a koje su dale značajan doprinos kulturi ovdašnjih Hrvata – od nedavno preminule administrativno-poslovne tajnice Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Ljiljane Dulić-Mészáros** (1958. – 2016.) preko golubinačkog književnika, skladatelja i istraživača **Ilije Žarkovića** (1947. – 2009.) do kulturnog djelatnika i publicista **Bele Gabrića** (1921. – 2001.) koji je svoju kuću ostavio hrvatskoj zajednici, a u njoj se nalazi Hrvatska čitaonica.

Ljudi odlaze. Samo kada je u pitanju područje kulture, od početka godine napustili su nas književnik **Milivoj Prčić**, književnik, jezikoslovac, kulturni pvojesničar i dopisni član HAZU-a dr. sc. **Ante Sekulić**, kulturni djelatnik **Zvonimir Pelajić** i pjesnikinja **Tonka Šimić Pelajić**.

Ludi odlaze. Ipak, puno je i onih čije vrijeme tek dolazi. Tu su učenici koji slušaju nastavu na hrvatskom jeziku, s kojima se intenzivno radi, što jest svojevrsan zalag. U njihovu se budućnost ulaže i kroz neformalnu edukaciju, radionice, putovanja... Raduju i manifestacije, nastupi i gostovanja udruga ili pojedinačni uspjesi kakav je onaj multimedijalnog umjetnika **Spartaka Dulića** koji trenutačno izlaže u prestižnoj Galeriji umjetnina u Splitu. Raduju i predstojeća događanja poput *Festivala bunjevački pisama*, koji afirmira autorstvo, ili najveće književne manifestacije ovdašnjih Hrvata – *Dana Balinta Vujkova*. Čekaju nas i druge manifestacije hrvatskih udruga, praznici zajednice...

Stoga, glavu gore. Uz poštovanje naših predašnika i dostojni spomen na njih, treba ići naprijed. I stvarati. U bilo kojem području, u onome za što imamo dara. Jer što više ostavimo iza sebe, veća je vjerojatnoća da će se i nas sjećati.

D. B. P.

VIII. SMOTRA HRVATSKIH TAMBURAŠKIH SASTAVA U LJUTOVU

Večer uz zvuke tamburice

Na ljetnjoj pozornici ispred Doma kulture u Ljutovu, u nedjelju, 11. rujna, održan je VIII. festival hrvatskih tamburaških sastava. Publika je imala prigodu čuti pet sastava: Dječji sastav Subotičkog tamburaškog orkestra (STO) iz Subotice, tamburaše HKPD Jelačić iz Petrovaradina, Tamburaški sastav Fermata iz Mohača (Mađarska), Tamburaški sastav Paori iz Požege (Hrvatska) te domaćine – HKPD Ljutovo iz Ljutova. Uz nastup, bila je ovo prigoda i za bolje upoznavanje među tamburašima.

Ljutovo je malo selo nadomak Tavankuta, no iako s

malim brojem djece i mladih još uvijek se nađu oni zainteresirani za tradicijsku baštinu, u ovom slučaju tamburašku glazbu. Zahvaljujući voditelju tamburaške sekcije **Marinku Šimiću** ovaj je festival sada već postao

tradicionalna manifestacija.

Pored brojnih mještana i gostiju, festivalu su nazočili i predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća **Mira Tumbas**, ravnateljica OŠ **Matija Gubec Stanislava Stantić Prčić** te

umjetnički voditelj STO-a **Stipan Jaramazović**.

Ovogodišnji festival organiziran je iz sredstava Društva te uz potporu Obiteljskog gospodarstva **Mačković** iz Ljutova.

I. D.

NOVO GOSTOVANJE FOLKLORACA HKC-A BUNJEVAČKO KOLO IZ SUBOTICE

Bunjevački plesovi u Bitoli i Ohridu

Nakon osmodnevnog »radnog ljetovanja« u Hrvatskoj, folklorci HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice gostovali su u Makedoniji. Gostovali su na Međunarodnom dječjem festivalu folklora u Bitoli na kojem su još sudjelovale i skupine iz Makedonije, Bugarske, Rumunjske, Poljske i Srbije.

Osim u dvorani, dva puta su nastupili na gradskom trgu u Bitoli. Nastupili su i u Ohridu, u sklopu festivala koji se održava cijelo ljetno i koji je član međunarodnog vijeća folklornih festivala CIOFF-a.

HKC *Bunjevačko kolo* predstavljalo je 27-ero članova pripremne skupine i prvoga ansambla. Publici su se predstavili bunjevačkim plesovima i nošnjama.

»Naše gostovanje u Makedoniji došlo je na ini-

cijativu **Branka Maretića** iz Društva **Marko Marulić** u Bitoli koji je ujedno i počasni konzul Republike Hrvatske u

Makedoniji. Dogovorili smo i nastavak ove suradnje između Hrvata iz Srbije i Makedonije. Tijekom boravka u Makedoniji,

osim nastupa, imali smo prilike obići kulturno-povijesne znamenitosti u Bitoli i Ohridu«, kaže voditelj Folklornog odjela HKC-a **Andrija Bašić Palković**.

Nakon Makedonije, folklorci *Kola* nastavljaju s putovanjima. Tijekom listopada očekuju ih čak tri gostovanja u Hrvatskoj – u Čepinu, Vukovaru i Velimirovcima.

Folklorni odjel HKC-a također vrši i upis novih članova. »Pozivamo sve zainteresirane mlade uzrasta od 4 do 20 godina da dođu na naše probe ponedjeljkom, srijedom i petkom od 19 sati, da se upišu na folklor. Upis je moguć i radnim danima u Uredu HKC-a, prijepodne do 14 sati. Kontakt telefon je 555-589«, kaže Bašić Palković.

D. B. P.

MANIFESTACIJA VEČERI I NOĆI ILIJE ŽARKOVIĆA ŽABARA U GOLUBINCIMA

Tamburaši iz Golubinaca

Spomen na svestranog umjetnika

Već sedmu godinu za redom u Golubincima se u rujnu održava manifestacija *Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara*, u spomen na hrvatskog književnika, glazbenika, skladatelja tamburaške skladbe, jednom riječju – svestranog umjetnika **Iliju Žarkovića Žabara**. Njegove pjesme su tematski vezane za srijemsko selo Golubince, ljude i događaje koje je Žarković u svojim djelima ovjekovječio. U glazbenim krugovima bio je poznat kao prvi *rock* glazbenik u Srijemu, a nakon sviranja *rocka*, posvetio se tamburaškoj glazbi. Svirao je u *Golubinačkim tamburašima* i mjesnom HKPD-u *Tomislav*.

Žarković je preminuo prije osam godina i već iduće godine, na inicijativu njegove obitelji, prijatelja, članova HKPD-a *Tomislav*, počela se održavati ova manifestacija. Ovogodišnja manifestacija trajala je dva dana, 9. i 10. rujna. Prve večeri u čast Žabara kao pjesnika, održana je poetsko-tamburaška večer u porti Katoličke Crkve, dok je druga večer bila rezervirana za *rock* glazbu, kada su nastupili *Ilijini pajtaši* i grupa *Garavi sokak*.

KULTURNI TRAGOVI

Iako Ilija više nije među živima, on kako kažu Golubinčani,

još uvijek živi s njima, sve dok postoje sjećanja na njega i oni koji ga pamte. »Ilija nas je još za života zadužio svojim radom i stvaranjem da se u Golubincima

Garavi sokak

svake godine održava manifestaciju njemu u čast. Sada je već osam godina od kako nije s nama i mi stariji koji smo se rado družili s Ilijom, pokušavamo na ovaj način našim mladim naraštajima prenijeti značaj Ilijinog rada i njegov doprinos kulturi. Svake godine nastojimo manifestaciji dodati nešto novo. Prve večeri organizirali smo poetsku večer na kojoj nam je bio gost kantautor **Vlada Kanić** koji je napisao najljepšu poemu *Kučerak u Srijemu*. Bila je to prigoda da se sjetimo Ilije i njegovih pjesama, proze i narodnih izreka koje je zapisivao. Posebno smo ponosni na njegovu

prvu knjigu *Govor golubinačkog kraja* u nakladi ZKVH-a kojom je, siguran sam, dao pečat kulturi Hrvata u Srijemu ali i mnogo šire«, ističe predsjednik HKPD-a

Tomislav Ivica Čačić dodajući da postoje još neke ideje koje je Ilija započeo, a koje oni kao udruga imaju u planu u skorije vrijeme dovršiti.

NEUMORNI BORAC ZA KULTURU

Pored mnogobrojne publike, štovalaca lika i djela Žabara, manifestaciji su nazočili i Ilijini najbliži. »Nama kao obitelji, ova manifestacija puno znači«, kaže Ilijina supruga **Zorica Žarković**. »Prvo zbog njegovog traga svjetlosti kojeg je ostavio na svim poljima umjetnosti kojom se

bavio, a vidimo je ovdje. Ideja nam je bila da nastavimo njegovim putem, jer je Ilija bio neumorni borac za kulturu. Mislim da je ova manifestacija u potpunosti nešto pravo, što daje šansu i mladima da sebe pokažu. Na ovoj manifestaciji tijekom proteklih godina, nastupali su mnogi gosti, pjesnici, umjetnici kao i Ilijini prvi učenici. A to je u stvari sve ono što je on želio. U tom smislu nama kao članovima obitelji, ova manifestacija znači puno jer je to njegov put i njegova želja i prepoznajemo ga u svemu ovome.«

Jedan od Ilijinih dobrih prijatelja je i **Zoran Lepšanović** koji je sa Žabarom skupa svirao i stvarao. »Družili smo se više od 40 godina. Druženje smo počeli još dok smo išli u školu. I iako je bio stariji od mene, nije mi smetalo. Poslije školovanja, glazba nas je još više spojila i držala nas skupa tolike godine. Prvo kao *rockere*, a poslije kao tamburaše. Nakon njegove smrti nastavio sam se baviti glazbom – amaterski. Ovu manifestaciju sam osmislio sa skupinom ljudi iz Golubinaca, a kasnije sam organizaciju prepustio drugima i vjerujem da će je i naši mladi nastaviti održavati u spomen na ovog svestranog umjetnika.«

S. Darabašić

LIKOVNA KOLONIJA U ORGANIZACIJI HKPU ZORA IZ VAJSKE

Šest godina rada i nove prostorije

Organizacijom šeste likovne kolonije *Vajska 2016.* i blagoslovom novih prostorija u ul. M. Gupca 4, HKPU Zora iz Vajske je u subotu, 10. rujna, obilježila šest godina rada. U radu kolonije sudjelovali su članovi Likovnog odjela HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice – **Hari Csetvei, Rudolf Sedlar, Imre Kesegi, Marija Vojnić, Cilika Dulić-Kasiba, Karlo Poljak** te članica likovne sekcije KPZH *Šokadija* iz Sonte **Ana Tudor**. Tudorova je sa sobom dopremila i dio platna svojega kapitalnoga projekta *Kilometar Dunava* i uz pomoć domaćina postavila ga u dijelu ulice u kojoj su prostorije Zore. Ovu spontano organiziranu izložbu pod vedrim nebom tijekom dana je vidio veći broj žitelja Vajske i njihovih gostiju.

INSPIRACIJA NA RIJEČI

Poslije domaćeg doručka, organiziranog u kući u kojoj su smještene i nove prostorije udruge, slikari su se prevezli na obalu Dunava, gdje su potražili svoje muze. Pronašli su ih u neposrednom okolišu lovačke kuće, vlasništvo LU *Rit* iz Vajske. Domaćin umjetnicima na obali Dunava bio je upravitelj lovišta *Bođanski rit* **Ivica Ageljić**.

»LU *Rit*, kao udruženje građana, surađuje sa svim udrugama, osobito onima iz oblasti kulture. Osjećamo i moralnu i ljudsku obvezu da pomognemo gdje god i koliko god možemo. Kao lovci upravljamo državnim dobrom pa lakše dođemo do nekih sredstava do kojih organizatori ovakvih manifestacija ne mogu«, rekao je Ageljić.

Predusretljivi domaćini učinili su sve da se gosti osjećaju ugodno i da imaju dobre uvjete za rad. »Hvala domaćinima, nji-

hov trud i ova božanstvena priroda veliko su nadahnuće za sve nas. Znam s kojima se problemima susreću, no, sve su uspješno riješili i svakako, na svaki njihov budući poziv rado ću se odazvati«, rekla je Ana Tudor. Nakon zajedničkog snimka svih sudionika kolonije, u režiji Ivice Ageljića za sudionike je pripremljen ručak u prirodi.

BLAGOSLOV NOVIH PROSTORIJA

Po povratku s Dunava, u poslijepodnevnom satima blagoslovljene su nove prostorije Zore uz prigodnu slavljeničku večeru, s druženjem uz tamburaše. Prostorije je blagoslovio

đakon na službi u Vajskoj **Patrik Tvorek**. Prigodnim riječima o potrebi kvalitetnog suživota pripadnika više nacionalnosti u mjestima poput Vajske, čestitao je domaćinima, osobito predsjedniku Zore **Ivanu Šimunoviću** i njegovoj supruzi **Ani** na svemu što rade u interesu podizanja kulturne razine svojega mjesta.

»Zora više nije beskućnik. U dogovoru sa suprugom Anom dio obiteljske kuće ustupio sam udruzi s velikim zadovoljstvom. To je dio našega života, ovo smo planirali već dulje vrijeme, a danas sam ponosan na učinjeno. Za veliki angažman u organizaciji i realizaciji današnje kolonije i ove male svečanosti

zahvalan sam svim članovima Zore, ali i predsjedniku *Dukata* **Pavlu Pejčiću** i upravitelju lovišta *Bođanski rit* Ilici Ageljiću. Hvala i HNV-u na moralnoj i materijalnoj i *Hrvatskoj riječi* na medijskoj potpori. Istina, naša udruga je po brojnosti mala, ali se nadam da ćemo uspjeti intenzivirati njezin rad i prije svega, omasoviti je«, rekao je Šimunović.

Koloniji je nazočio i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Darko Sarić Lukendić**. »HNV će uvijek podupirati aktivnosti svih hrvatskih udruga koje rade na ovakav način. Iznimno je značajno da udruge kulture poput Zore ne budu samo mjesto na kojem nastaje kulturni izričaj i trajna kulturna vrijednost, nego su i mjesto okupljanja našega puka, mjesto gdje se praktično razvija osjećaj pripadnosti hrvatskom narodu i gdje se njeguje osjećaj pripadnosti hrvatskoj zajednici. Kulturni sadržaj je alat za ostvarivanje nastojanja da se kroz ugodno druženje ostvare i rezultati koji će doprinijeti i očuvanju identitetskih vrijednosti naše nacionalne zajednice«, rekao je Sarić Lukendić.

I. Andrašić

Deset naslova u najužem izboru za nagradu *Emerik Pavić*

Povjerenstvo Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za izbor najbolje knjige godine pod nazivom *Emerik Pavić*, održalo je 12. rujna svoju drugu ovogodišnju sjednicu. Povjerenstvo, koje čine **Ljubica Vuković Dulić** kao predsjednica te članovi **Dario Španović** i **Zvonko Sarić**, odlučilo je od 31 naslova u uži izbor za najbolju knjigu objavljenu tijekom 2015. godine Hrvata u Vojvodini uvrstiti njih deset.

Prema odluci povjerenstva, u uži izbor ušle su sljedeće knjige:

1. Kašik, Bertron, Franjo, *Riječi nasušne, Hrvatska riječ*, Subotica, 2015., 82 str. – naklada 500.

2. Miković, Milovan, *Prah obiteljske srebrnine, Hrvatska riječ*, Subotica, 2015., 102 str. – naklada 500.

3. Antunović, Ivan, *Posljednji Gizdarev: pripoviest, osnovana po Ivanu Antunovich bivšem uredniku »Bunjevačkih i šokačkih novina«*, Subotica: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata; Pečuh: Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, 2015., 289 str. – naklada 500.

4. Muharem, Dragan, *Ispovijest crkvenog pauka*, Katoličko društvo za kulturu, povijest

i duhovnost *Ivan Antunović*, Subotica, 2015., 127 str. – naklada 700.

5. Žigmanov, Tomislav, *(Ne)Sklad(a) ni divani*, Hrvatsko akademsko društvo, Subotica; Kuća na mrginju, Čikerija; Osijek: Društvo hrvatskih književnika – Ogranak Slavonsko-baranjsko-srijemski, 2015., 128 str. – naklada 1000.

6. Andrić Penava, Ivana; Deman, Dominik; Martinčić, Davor; Pifat, Petar, *Ban Josip Jelačić od Petrovaradina do Beča*, tiskara

Alfagraf, Petrovaradin, 2015., str. – naklada 1000.

7. Heka, Ladislav, *Dalmatini (Bunjevci) u slobodnim kraljevskim gradovima Segedinu i Subotici*, Subotica: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata; Pečuh: Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, 2015., 263 str. – naklada 500.

8. Pažin, Zvonimir, *Slankamen – takvog sela nigdi nema*, Udruga protjeranih Hrvata Bačke, Banata i Srijema, Zagreb, 2015., 269 str. – naklada 150.

9. Tóth, Ágnes, Dobos, Balázs, *O Bunjevcima u Mađarskoj*, Hrvatsko akademsko društvo, Subotica, 2015., 50 str. – naklada 5000.

10. Šarčević, Petar, Zelić, Naco, *Hrvatska pisana riječ u Bačkoj: hrestomatija*, Nova stvarnost, Zagreb, *Hrvatska riječ*, Subotica, 2015., 536 str.

Nagrada *Emerik Pavić* za najbolju knjigu 2015. godine bit će svečano uručena 7. listopada 2016. u okviru manifestacije *Dani Balinta Vujkova: dani hrvatske knjige i riječi*. Osim plakete i diplome, nagrada će imati i svoj novčani iznos.

Knjige u užem izboru za nagradu *Tomo Vereš*

Povjerenstvo za izbor najbolje knjige u području znanosti i publicistike *Tomo Vereš* (u sastavu **Mario Bara**, predsjednik, **Jasminka Dulić** i **Stevan Mačković**) koja je objavljena u razdoblju od 2013. do 2015. godine, a koja će se dodijeliti 2016. godine, službeno je izvijestilo Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata o izboru pet knjiga koje su ušle u uži izbor za nagradu. Riječ je o sljedećim naslovima:

1. Zbornik *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu*, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF press, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Zagreb 2014.

2. Heka, Ladislav, *Dalmatini (Bunjevci) u slobodnim kraljevskim gradovima Segedinu i Subotici*, Subotica: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata; Pečuh: Znanstveni

zavod Hrvata u Mađarskoj, 2015.

3. Zbornik *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*, Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF press, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Zagreb 2014.

4. *Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, sv. 12, K-Knj, gl. urednik Slaven Bačić, Hrvatsko akademsko društvo, 2013.

5. Andrić Penava, Ivana; Deman, Dominik; Martinčić, Davor; Pifat, Petar, *Ban Josip Jelačić od Petrovaradina do Beča*, tiskara Alfagraf, Petrovaradin 2015. Povjerenstvo će tijekom rujna 2016. godine donijeti i svoju konačnu odluku o knjizi za koju smatraju da je zaslužila dobiti nagradu *Tomo Vereš*.

(ZKVH)

250. OBLJETNICA CRKVE U NOVIM BANOVcima

Duga katolička prisutnost

I sami vjernici moraju biti zahvalni za tako dugu povijest i trebaju preuzeti odgovornost za svoj kraj, svoju zemlju i državu u kojoj žive, rekao je nadbiskup Hočevar

Crkva Blažene Djevice Marije u Novim Banovcima jedna je od manjih ali i najstarijih crkava u Srijemu. Njezin veliki jubilej, 250 godina postojanja proslavljen je 8. rujna svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio srijemski biskup mons. **Đuro Gašparović** uz nazočnost beogradskog nadbiskupa

VELIKI PONOS

Proslava jubileja okupila je vjernike ne samo iz Novih Banovaca, nego i drugih srijemskih župa: Zemuna, Šida, Slankamena, Golubinaca, Indije, Surčina i Stare Pazove. Nadbiskup Hočevar je ovom prigodom naglasio: »Vrlo važno da se vjernici podsjetite i na

crkvi koja slavi svoj značajan jubilej i koja je veliki ponos za mještane i župljane. Gotovo da nam je cijela srijemska biskupija pod zaštitom Blažene Djevice Marije. I ovaj lijepi broj vjernika koji se danas okupio ovdje je znak koliko njezin zagovor ima utjecaja na naš duhovni život. Volio bih da ova proslava bude početak ponovnog obnavljanja

ki broj vjernika. Ovo je veliki jubilej i za ovu crkvu i za ovo mjesto, u kojoj danas živi manji broj vjernika nego što je bilo prije. No, unatoč tome ovo je veliki dan za njih i ovu crkvu koja ustrajno stoji ovdje unatoč pokušaju miniranja i svih nedaća koje je imala. Mi živimo u miru sa svim ljudima drugih vjeroispovijesti i sigurno je da

Mons. Đuro Gašparović predslavio je misu

crkva Rođenja Blažene Djevice Marije

Stanislava Hočevara i župnika iz Srijema.

Prema predanju, vjernici ovog malog srijemskog sela uvijek su se oslanjali na zagovor Blažene Djevice Marije. Znali su i dok crkva nije postojala, nego tek mala kapelica, kleknuti, pomoliti se i uteći u zagovor nebeske Majke. Izgradnjom crkve, prije 250 godina pod pokroviteljstvom **Marije Terezije**, ova sakralna građevina vremenom je proglašena spomenikom kulture. Odoljevala je i razaranjima ratnih devedesetih, bilo je čak i pokušaja miniranja, ali je unatoč svemu ostala. Danas je mjesto okupljanja vjernika, koji su s ponosom proslavili ovaj veliki jubilej.

povijest naše prisutnosti koja je bitna za sve ljude da bi znali kako je tu organiziran katolički život. I sami vjernici moraju biti zahvalni za tako dugu povijest i trebaju preuzeti odgovornost za svoj kraj, svoju zemlju i državu u kojoj žive. Zato i mi katolici imamo posebno veliku ulogu da možemo o tome svjedočiti i promicati dijalog te omogućiti svima da bolje upoznaju Zapadno kršćanstvo«, naglasio je nadbiskup Hočevar.

Vlč. **Dušan Mikelić**, župnik iz Novih Banovaca je rekao: »Zar je čudno da crkva posvećena nebeskoj Majci, ne okupi vjernike oko sebe? Majka to zna činiti. Čuvati obitelj u jedinstvu. Tako je i današnja proslava Male Gospe okupila sve nas u ovoj

lijepih osjećaja, da nema razlika među nama, da se cijenimo i poštujemo tko god bili, odakle god došli i koje god vjeroispovijesti bili. Jer ova 250 obljetnica ima izuzetno veliki značaj kako povijesni tako i duhovni u životu svih vjernika. Stoga je ovaj veliki jubilej, bitan i vrijedan i nadam se na ponos Banovčana.«

BROJNI VJERNICI

U svojoj propovijedi, biskup Gašparović je posebno naglasio razlog važnosti proslave velikog jubileja, ali isto tako i razlog velikog broja vjernika iz Srijemske, ali i ostalih biskupija. »Radostan sam što se na današnji dan, Rođenja Blažene Djevice Marije, Male Gospe, okupio toliko veli-

ne želimo biti ti koji se odvajaju jedni od drugih nego nas međusobni suživot puno ohrabruje i pokazuje nam da trebamo živjeti skupa, svoje voljeti, a tuđe poštivati. Stoga neka ova obljetnica, bude početak još boljeg suživota na ovim prostorima, a ova crkva i dalje omiljeno mjesto okupljanja vjernika koji će u njoj kao i proteklih toliko godina, tražiti pomoć i zaštitu Blažene Djevice Marije.«

Osim proslave značajnog jubileja, vjernici iz Srijema okupili su se u velikom broju kako bi proslavili i blagdan Male Gospe, koja se u svim župama i filijalama svečano slavi, a u Novim Banovcima ove godine, na poseban način.

Suzana Darabašić

Gospi u čast

Lemeš

Vjernici Lemeša i okolice proslavili su proštenje 8. rujna u crkvi posvećenoj Rođenju Blažene Djevice Marije misom koju je predvodio somborski kapelan, vlč. **Gábor Drobin** uz koncelebraciju lokalnog župnika vlč. **Antala Egedi**. Vlč. Gábor je podsjetio da je u Lemešu »još za vrijeme Turaka postojala crkva od trske ukopana u brijeg negdje ispod današnje Kalvarije. Službu Božju su vršili franjevci iz Sombora gdje su imali samostan. Lemeš postaje župom 1752. i od tada se počinju voditi matične knjige«.

Ridica

Proštenje na ridičkoj kalvariji u kapeli Žalosne Gospe proslavljeno je 11. rujna. Euharistiju je predvodio vlč. **Szabolcs Fekete** iz Baje dok su suslavili vlč. **Tibor Szűcs** iz Bácsszentgyörgya (Đurići) zatim vlč. **Árpád Pásztor**, župnik iz Telečke i lemeški župnik vlč. **Antal Egedi**. Za orguljama bio je vlč. **Gábor Drobin**. Predslavitelj je iskorištio svaki pogodan moment da bi vjernicima bliže dokučio kako se doista proslavlja Žalosna Marija: »Nije suština žaliti Mariju, nego učiti od nje kako se nositi s boli i pretvoriti je u novo nadahnuće.«

Stanišić

Vjerska zajednica u Stanišiću obilježila je proštenje crkve Ime Marijino, 12. rujna. Svetu misu predslavio je vlč. **Zsolt Bende**, župnik iz Bajmaka u zajedništvu s vlč. **Árpádom Pásztor** župnikom Telečke i vlč. **Antalom Egedi**, župnikom iz Lemeša. Svečanosti proslave župne zaštitnice nazočio je **Slavoljub Lugonjić**, svećenik mjesne Pravoslavne Crkve.

Vlč. Bende istaknuo je veličanstvenost proslavljanja Imena Marijinog i na tome zasnovao homiliju.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Nakon što je pomoću tri prispodobе, koje smo čitali prošle nedjelje, pojasnio kako unatoč grijehu čovjek, ako je spreman na obraćenje, može ući u Božje kraljevstvo, Isus se izravno obraća svojim učenicima i priča im prispodobu o nepoštenom upravitelju (usp. Lk 15,1-31) s ciljem da ih upozori da ozbiljno shvate opredjeljenje za Božje kraljevstvo te da ustrajno djeluju u njegovom duhu.

NEPOŠTENI UPRAVITELJ

Prispodoba o nepoštenom upravitelju treba usmjeriti učenike na djelovanje za Božje kraljevstvo. No, ona u prvi mah zbunjuje, jer Isus hvali upravitelja koji vara svog gazdu. Zato se logično nameće pitanje što Isus želi ovom prispodobom i kako treba shvatiti njenu poruku.

Primjer koji Isus uzima susreće i suvremeni čovjek u svakodnevnom životu. Nepošteni upravitelj iz ove prispodobе danas bi bio direktor koji je zbog nepoštenog poslovanja optužen za pronevjeru, zbog čega mu gospodar najavljuje otkaz i traži da položi račun svog upravljanja. I kada se očekuje kraj prevarama ovog nepoštenog čovjeka on smišlja novu. Time pokazuje hrabrost jer se upušta u veliki rizik želeći se osigurati za budućnost. Kako ne bi ostao bez prijatelja, te kako bi u svojoj starosti imao nekog na koga bi se mogao osloniti, on na štetu svog gospodara dužnicima oprašta dio njihovog

Raditi za Božje kraljevstvo

duga. Naravno da Isus ne želi da njegovi učenici slijede ovog čovjeka u nepoštenju, pronevjeri i krivotvorenju zadužnica. Ali, on želi da njegovi učenici budu snalažljivi, odlučni i hrabri u svom zalaganju za Božje kraljevstvo. »I pohvali gospodar nepoštenog upravitelja što snalažljivo postupi, jer sinovi su ovoga svijeta snalažljiviji prema svojim od sinova svjetla.« (Lk 16,8)

Jasno je da među sinove ovog svijeta spada upravitelj iz prispodobе, a da su sinovi svjetla Isusovi učenici. No, kao što je Isus napomenuo još u ono vrijeme, tako je ostalo do danas, za moć, bogatstvo, karijeru, položaj u društvu ljudi se grčevito bore ne prezajući ni pred čim, a u borbi za Božje kraljevstvo su plašljivi, sramežljivi, oprezniji. Isus traži od svojih učenika upravo suprotno. Borba za Boga i njegovo kraljevstvo na ovom svijetu mora biti silovita, bez ustupaka i popuštanja. U njoj moramo upotrijebiti sve svoje sposobnosti i držati pogled okrenut prema vječnosti.

Čini se kao da se sinovi ovog svijeta bore za svoje bolje nego sinovi svjetla, a Isus svojom prispodobom napominje kako bi trebalo biti suprotno. Svaki Isusov učenik i u današnje vrijeme trebao bi ispred borbe za zemaljsko staviti borbu za Božje kraljevstvo, bez obzira na cijenu, jer bogatstvo treba stjecati na nebu, ne na zemlji. Sve što je na zemlji treba staviti u službu nebeskog: »I ja vama kažem: napravite sebi prijatelje od nepoštena bogatstva pa kad ga nestane da vas prime u vječne šatore.« (Lk 16,9)

BOGATSTVO U SLUŽBI VJEČNOSTI

Isus je u svom govoru svako zemaljsko blago nazivao varli-

vim, a onog tko ga na zemlji zgrće nazivao je bezumnikom te naglašavao da je potrebno bogaćenje u Bogu (usp. Lk 12,13-21). Tako je pod nepoštenim bogatstvom podrazumijevao sve materijalno i prolazno. Kao što nepoštenje i pokvarenost srca udaljava čovjeka od Boga, tako ga udaljava i navezanost na bogatstvo i druge ovozemaljske prolaznosti. No, od tog materijalnog i prolaznog, za čega se mnogi vezuju, Isusov učenik može sebi napraviti prijatelja, koji će mu pomoći da dođe do vječnosti. Dakle, novac i bogatstvo kršćanin treba shvatiti u tom smislu, kako mu ne bi zarobili dušu i ugrozili njegovu vječnost. U suprotnom prestat će služiti Bogu kako bi služio bogatstvu, jer će mu ono postati idol koji ga zarobljava. Zato Isus kratko i jasno upozorava: »Ne možete služiti Bogu i bogatstvu.« (Lk 16,13)

Boriti se za Božje kraljevstvo u ovom svijetu nije ni malo lako. Čovjeka ponese moć, osladi mu se bogatstvo, natjecateljski duh tjera ga da stekne više od kolega, prijatelja, rođaka da bi se pokazao boljim i vrjednijim. Kako se onda izboriti i bogatstvo staviti u službu vječnosti. U tome nam može mnogo pomoći i primjer novoproglašene svete Majke Tereze. Ona je svoj život potpuno stavila u službu Krista, te je svakog trenutka bila svjesna da Krist živi u svakom napuštenom i bolesnom čovjeku kojeg je susretala. Ljubav prema Bogu pokretala ju je i učinila od nje hrabrog borca za Božje kraljevstvo. Takva ljubav treba pokrenuti svakog od nas. Tek tada ćemo moći da se odrekne-mo ovozemaljskog koje nas spu-tava i stavimo se, poput Majke Tereze, u službu vječnosti.

MINI INTERVJU: NINOSLAV RADAK, BANDAŠ

Duh radosti i svečanosti

Ninoslav Radak ovogodišnji je bandaš. Ima 23 godine i apsolutno je na Visokoj strukovnoj školi za obrazovanje odgojitelja. Pripada katedralnoj župi svete Terezije Avilske. Uz završavanje studija bavi se aktivno i glabom. Pored brojnih obveza koje studiranje i svirke nose, Ninoslav voli čitati povijesne tekstove i poeziju.

Jeste li negdje uposleni?

Od jedne želje u djetinjstvu, stvorio se hobi koji je danas prerastao u posao kojim se bavim. Već više od četiri godine sviram u tamburaškom ansamblu *Ruže*. Dobro se slažem s momcima s kojima radim i uživam provoditi vrijeme svirajući. Trenutačno sviramo u ugostiteljskom objektu *Jelen salaš*, a ali se rado odazivamo na smotre i festivale, a naročito na privatne svirke. Sviram i u orkestru HGU Festival bunjevački pisa-

ma. Prošle godine sam za Festival napisao skladbu za koju sam bio nagrađen drugom nagradom stručnog žirija.

Jeste li zadovoljni kako je protekla Dužijanica?

Dužijanica je protekla baš onako kako treba. Odisala je duhom radosti i svečanosti. Sunce, čizme, užurbanost, trema – sve je to bilo prisutno, ali je isto tako sve to zasjenila ljubav prema ovom našem divnom običaju. Bandašica **Nataša** i ja smo dobili veliku čast da budemo nositelji ovogodišnje *Dužijance* i trudio sam se što više suživiti s obvezama koje smo imali u tih mjesec, dva koliko je trajala manifestacija.

Gdje ste nabavili nošnju koju ste nosili za vrijeme centralnog dijela Dužijance?

Sve što sam nosio, bilo je novo sašiveno. Čakšire i sako je šio čika **Imre** iz Šandora, koji mi je također sašio i meni veoma drag prusluk od jedne *maj-kine* stare svilene marame. Za petak večer kada nas je mons. **Stjepan Beretić** predstavio sugrađanima nosio sam *prusluk* koji je bio od istog materijala kao i bandašičino *ruvo*. To i košulje šila mi je **Milica Pečarić**.

Jeste li ranije aktivno sudjelovali u Dužijanci?

Da, sudjelujem već godinama – svirao sam, oblačio se u nošnju, bio zadužen za tehnički dio organizacije...

Što za Vas znači Dužijanica?

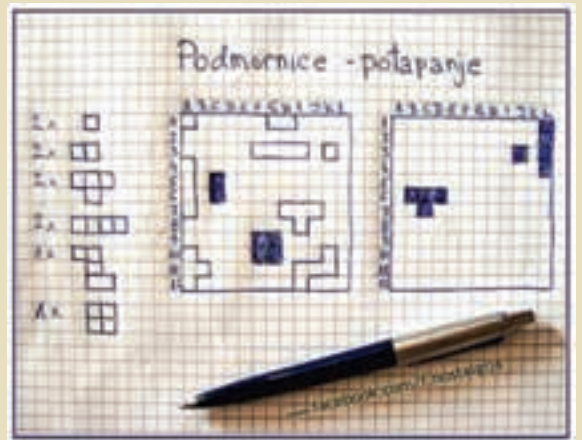
Dužijanica je najznačajniji, najbogatiji, najljepši i najveći običaj ove naše male grane hrvatskog naroda. Ona je centar svega, zahvala Bogu i pohvala čovjeku za sve klasje, za život ovozemni i nebeski. Na koncu svega, *Dužijanica* nas okuplja i veseli. Ona je tradicija koju ne smijemo izgubiti, jer time gubimo i naš identitet.

J. Dulić Bako

IGRA

Potapanje brodova

Ovo je popularna, zabavna igra kombinatorike, za dva igrača. Cilj igre je potopiti sve brodove protivničke mornarice, a da čim više vaših brodova ostane čitavo. Igra je vrlo jednostavna i može se igrati praktično bilo gdje i bilo kada. Dobni uzrast nije preciziran, mogu je igrati i namlađi ukoliko shvataju pravila, a često je igraju i najstariji upravo u društvu svojih unuka ili prau-nuka. Jer potapanje brodova je igra koja se igra praktično cijeloga života.

PRIJE BITKE PRIPREMITE

- 2 papira i 2 olovke
- na papiru nacrtajte mrežu kvadratića (10 x 10)
- nacrtajte svoju flotu:

- 1 BORBENI BROD (4 okomita ili vodoravna kvadratića u nizu)
- 2 KRSTARICE (3 kvadratića svaka)
- 3 RAZARAČA (svaki po 2 kvadratića)
- 4 PODMORNICE (1 kvadratić svaka)

Od koliko će se kvadratića sastojati svaki pojedini brod i koliko će brodova biti, igrači mogu proizvoljno dogovoriti.

O tome donekle ovisi koliko ćete zakomplicirati igru.

PRAVILA IGRE

Cilj je da svaki igrač pokuša prvi otkriti položaj suigračevih brodova. Svaki igrač napada skrivenu protivničku flotu, izgovarajući koordinate u protivničkoj mreži. Da bi vaša flota bila zaštićena od pogleda suigrača, na stol možete staviti improviziranu pregradu. Ako je protivnik pogodio vaš brod (vidi sliku, koordinata A-8), morate križićem označiti to polje i obavijestiti suigrača da je pogođen jedan od brodova. Također morate reći koji tip broda je pogođen, kao i naglasiti ukoliko je potopljen do kraja (ako su pogođeni svi kvadratići tog broda). Ako je protivnik promašio flotu, križićem se označava i njegov promašaj (vidi sliku - koordinata B-6).

Igrači naizmjenično pucaju, odnosno pogađaju koordinate, a kraj igre je kad je jednom od igrača potopljena cijela flota.

TV PREPORUKA

SUBOTA, 17. RUJNA HRT1 15.20

Dijagnoza: Otok,

dokumentarni film

Stanovnici Mljeta umalo su ostali bez liječnika kada je liječnica obiteljske medicine **Magdalena Nardelli Kovačić** odlučila otići u mirovinu. Ipak stanovnici nisu morali dugo strahovati jer je svoj život iz temelja odlučio promijeniti internist kardiolog dr. sc. **Siniša Car** koji je varaždinsku Opću bolnicu zamijenio Domom zdravlja u Babinom Polju. Dr. Car, inače ugledni liječnik, 2011. ugradio je prvi elektrostimulator srca pacijentu...

Klima u društvu postala je jednostavno preteška. Svi žive u nekom grču, strahu, svi su nam duhovni resursi u žrvnju i to u ljudima stvara tjeskobu, a onda se razviju i bolesti. Čovjek treba naći sebe da bi mogao krenuti prema drugima i prema Bogu.

Scenarist i redatelj: **Josip Gavranović**

Snimatelj: **Igor Prša**

Montažerka: **Nina Koletić**

NEDJELJA, 18. RUJNA, HRT1 14.30

Žica,

dokumentarni film

Hrvatska je s dvije strane opasana žilet-žicom. Ta žica štiti šengensku granicu EU. Hrvatska je članica EU, ali nije u Schengenu.

Žica nije naudila ljudima, već životinjama, ali se ljudi osjećaju kao u logoru. Šteta koju trpe ne brine nikoga. Izbjeglička kriza, koja je navodno prouzročila postavljanje žice, nije spriječena žicom, ali u orvelijanskom raspletu naziremo buduće neslobode i diktature moćnika.

Rat je mir. Sloboda je ropstvo. Neznanje je moć. - tri su partijske parole u Orwellovom romanu 1984. Veliki Brat vas gleda! – lajtmotiv je iz istog romana.

Dokumentarac *Žica*, s objektivnim sagledavanjem izbjegličke krize i ožičavanjem Europe, vodi nas u svijet budućnosti. Ne baš svijetle. Za razmisliti!

Redatelj i scenarist: **Darko Dovranović**

Snimatelj: **Dražen Lipka**

Montažer: **Jadranko Kakša**

KNJIGA

MIROSLAV KRLEŽA

Gospoda Glembajevi

Drama *Gospoda Glembajevi* se zasniva na sukobu oca i sina. U podtekstu sukoba je hamletovski motiv: osveta zbog majčine smrti. Ali ovo je samo dublji psihološki povod, dok je suštinski razlog sukoba moralne prirode – različito gledanje oca i sina na obiteljsko stanje, obiteljske odnose, prošlost i sadašnjost obitelji. Svi sukobi se odvijaju na *Leone* – ostali, *Ignjat Glembaj*, barunica *Castelli*, *Puba*, *Silberbrandt*. Emocije su prenapregnute i negativne, atmosfera mučna i mračna. Jedina svjetla točka u tom glembajevskom moralnom mraku je *Angelika Beatrice* – mlada, lijepa, dostojanstvena, smirena i dobra. Dramska rad-

nja je dobro motivirana od početka do kraja na principu prozilaženja potonjeg iz prethodnog.

PJESMA ZA DUŠU:

Svoju zvizdu slidim

Oliver Dragojević

Prohodu brodi priko mora
oblake vitar nehom ziba
od ljubavi je čežnja jača
daljina uvijek srcu triba

Nevere stižu, dazji traju
mladost i starost zamku sprema
pa cilo vrime iz početka
u svakoj glavi skitač drijema

Ref.

I zato svoju zvizdu slidim
za njen san uteka
samo nju sad vidim
lipo san ti reka

Svoju zvizdu pratim
za njen san uteka
možda se i vratim
lipo san ti reka

Ne slutiš ništa, rasteš, traješ
a onda dođe ono vrime
krenuti valja, srce goni
i ruka sama driši čime

Kušati triba druga voća
otkriti one želje nove
počinje tvoja duga skitnja
i tako trošiš lipe snove

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (25.)

Piše: Milovan Miković

SUBOTICA – OČIMA
TOMISLAVA TANHOFERA

Tijekom gostovanja **Tomislava Tanhofera** u Subotici od 21. do 29. rujna 1931. izvedene su četiri predstave, a ponovni će susret sa subotičkom scenom uslijediti kada ovdje zaigra, kao član Narodnog pozorišta Dunavske banovine. U povodu dolaska ovoga kazališta list *Neven* navodi da se u trupi nalazi i stari znamac subotičke publike, glumac i redatelj Tomislav Tanhofer, i dodaje kako su njegove redateljske postavke lišene provincijalnih rješenja, dobro primljene i kod publike, ali i kritike.

SUBOTICA – STARI ZNANAC

Posebno je zanimljivo ono što će sâm Tanhofer zabilježiti u svojim *Zapisima* o našem gradu, kojem se vraća kao staromu znancu: »Subotica je veliki grad od preko sto hiljada stanovnika, grad Bunjevaca, Srba i Mađara, 'seljački grad' kako se kadikad ističe s izvjesnom notom podsmijavanja, ali sa mnogim karakteristikama mađarske panonske kulturne provenijencije, u arhitekturi, u 'načinu života', u inspiracijama i pitanjima ukusa i mnogim drugim životnim manifestacijama. Grad se prostro na golemom prostoru, sa širokim, kilometrima dugim ulicama, kućama prizemnicama, širokim trgovima i parkovima, hotelima, luksuznim kavanama, restoranima i poslastičarnicama, električnim tramvajima kojim se može odvesti do jezera u Paliću, ali i s teatrom i zgradom najvećom i najsolidnijom od svih kazališnih zgrada u Vojvodini, s Pravnim fakultetom i mnogim školama. Dolazili smo u Suboticu obično u proljeće i tako je grad ostao u sjećanju kao mjesto puno sunca, zelenila, veseloga

bučnog svijeta koji 'korzira' širokim sokacima, svijeta isto tako šarenog i veselog kao taj veliki grad pun zelenila i sunca, svijeta izmiješanog od varošana koji znaju kako treba da se odijevaju gospoda i od nasmijanih vedrih Bunjevki u širokim haljinama od svile i brokata s lakovanim cipelicama i okićenim dragocnim dišćevama, koje zveckaju i

tičar lista *Napló* dao je uvid u njegova ostvarenja (izuzev komedije Dr.), tako će, prikazujući *Maturu* i ocjenjujući učinak svih sudionika predstave, o redatelju napisati: »Tanhoferova režija je bila na velegradskoj razini«, dočim je njegovu režijsku postavku *Gospode Glembajevih* nazvao – majstorskom! Slične ocjene dobit će Tanhofer i za predstave: *Volponea*,

voljno i *Didó*. Glumci su četrdeset puta nastupili pred publikom, a Tanhofer je tumačio tri uloge.

Došavši u Suboticu, načinio je jezgrovitu zabilješku:

»Kada smo u martu s trupom prešli u Suboticu, na kapije naše zemlje počela je već da kuca strašna prijetnja rata i rasula. Hitler je okupirao Austriju, ukliještio Čehoslovačku i ljude je uhvatila

Tanhofer, **Ivica**, rođ. **Braun** (Osijek, 1902. – Split, 1977.), supruga Tomislava Tanhofera. Završila višu školu, angažirana u Osijeku (1921. – 35.), nastupa u Novom Sadu, (1936. – 40.), Zagrebu (1940. – 45.), Beogradu (1947. – 57.) i Splitu (1957. – 66.), u operetama i kao dramska glumica: **Angelique** (**Molière**, *George Dandin*), **Ana** (**E. Scribe**, *Čaša vode*), **Mary** (**Ch. Dickens**, *Cvrčak na ognjištu*) i **Marion** (**T. Strozzi**, *Zrinski*). Osobito zapažena kao **Shakespeareova Viola** (*Na tri kralja*), **Ofelija** (*Hamlet*) i **Regan** (*Kralj Lear*). U dobi pune umjetničke zrelosti istaknula se u **Krležinom** dramskom opusu kao barunica **Castelli** (*Gospoda Glembajevi*), **Melita** (*Leda*), **Marijana Margetićka** (*Vučjak*), te kao **Dürenmattova Clara Zachanassian** (*Posjet stare dame*).

svjetlucaju u ritmu visokih potpetica koje udaraju takt po asfaltiranim pločnicima. Tako je bilo i s teatrom. Siguran uspjeh imalo je sve što je bilo vedro i veselo.« (T. Tanhofer, *Zapisi*, 187.)

VELEGRADSKA
REDATELJSKA RAZINA

Tijekom dvomjesečnog gostovanja 1937. godine Narodnog pozorišta Dunavske banovine (od 18. ožujka do 18. svibnja), od osamnaest komada, Tomislav Tanhofer režira osam djela, a u šest predstava preuzima i poneku od uloga. Kazališni kri-

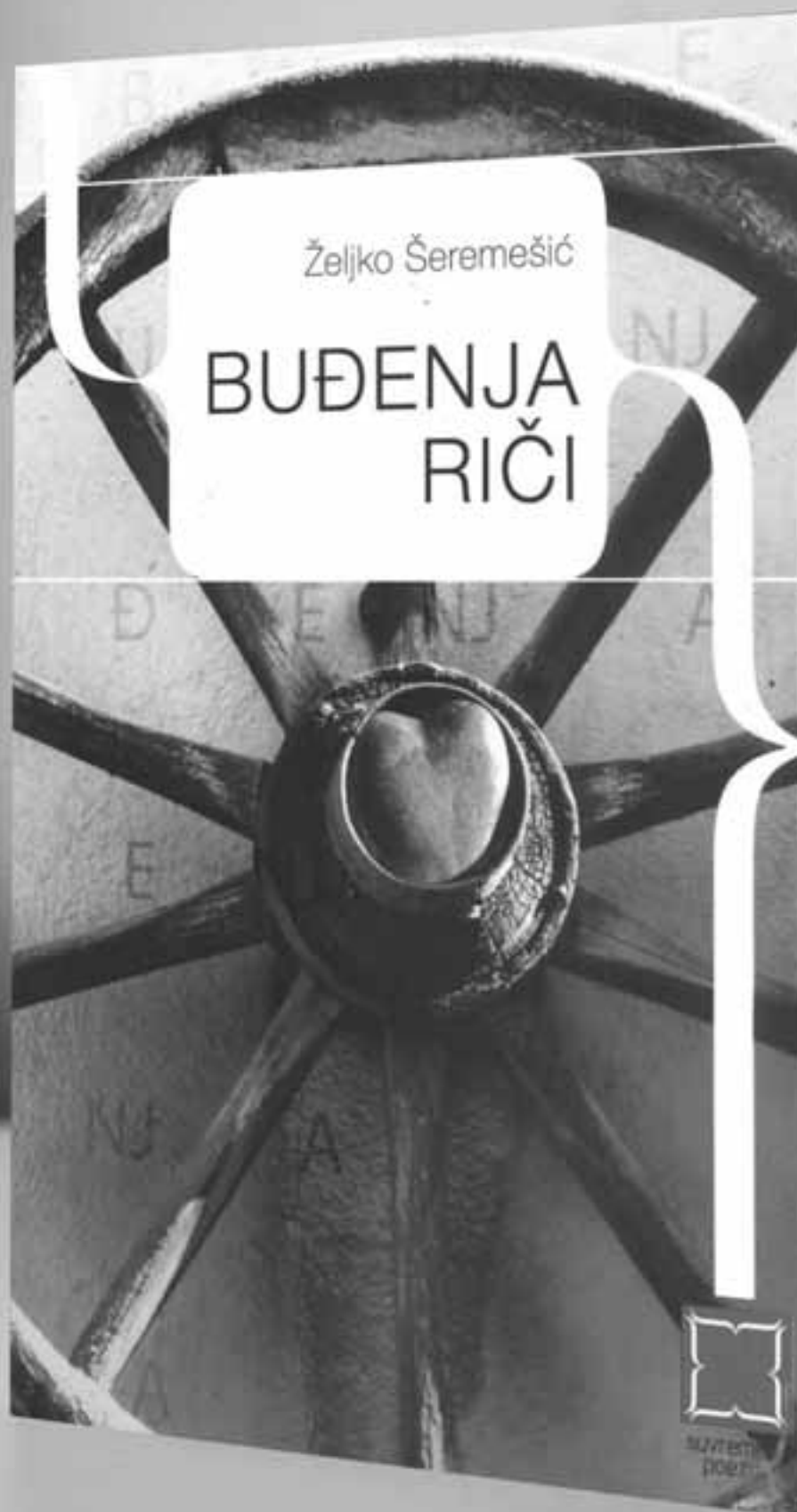
Sila i *Otac*. Također, Tanhofer daje zapažena scenska postignuća i kao glumac, u djelima koja drugi režiraju. O tome pišu kazališni kritičari subotičkih listova *Napló*, *Naše slovo* i *Subotičke novine*, osvrćući se na njegove uloge u komadima *Cvrčak na ognjištu* i *Revizor*.

Sljedeće Tanhoferovo gostovanje u Subotici uslijedilo je 1938. godine (3. ožujka do 30. travnja), kada je ovdašnjoj publici ponuđeno četrnaest predstava, od kojih polovicu režira Tanhofer. To su: *Pokojnik*, *Hasanaginica*, *Zanat gospođe Warren*, *Čaša vode*, *Graničari*, *Iz ljubavi nedo-*

panika a život je u svakom slučaju postao drukčiji.« (T. Tanhofer, *Zapisi*, 198.)

Posjet je bio izvanredno dobar – blizu 17 tisuća gledatelja, ili 425 po predstavi u kazališnoj sali od oko 600 mjesta. Prihod je također bio zadovoljavajući: u ožujku 76.971, a u travnju 62.927 dinara. Ukupno 139.898 dinara, odnosno 3.497 po predstavi, što je povoljnije nego u Novom Sadu. O izvedenim djelima kazališna se kritika oglašila iz pera suradnika uredništva *Dana*, *Letopisa Matice srpske*, *Nevena*, *Subotičkih novina*, *Našeg slova*, *Književnog severa*, *Hirlapa*, *Naplóa* i dr.

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.

ZAZIV DUHA SVETOGA U SUBOTIČKOJ I SRIJEMSKOJ BISKUPIJI

Mise za početak nove školske godine

Srijemska Mitrovica

Kad već nema povratka, školska godina je zacijelo počela, onda bar napravimo to kako valja. Svetom misom, održanom u subotu, 10. rujna, u katedrali bazilici svete Terezije Avilske u Subotici, svečano je obilježen početak nove školske i vjeronaučne godine. Organizator ovog tradicionalnog okupljanja bila je HGU *Festival bunjevački pisama*, a prijevoz autobusima je omogućio Grad Subotica. Dan kasnije, 11. rujna u Srijemskoj Mitrovici u katedrali svetog Dimitrija, đakona i mučenika također je obilježen početak nove školske godine.

Svi smo došli! (M)učenici, učitelji, nastavnici, vjeroučitelji, bilo je i roditelja, župnika... da skupa molitvom i pjesmom zazovemo pomoć Duha Svetoga.

Kakav je to privilegij, imati duha Svetoga za saveznika!!! Ma, bit će ovo odlična školska godina. Samo se trebamo potruditi i ispuniti svoje obveze. Ništa lakše i ništa teže.

Subotica

Dakle, uzdam se u Tvoju pomoć a ja ću marljivo učiti, redovito raditi zadaću, pomagati ću roditeljima i prijateljima, ići nedjeljom na misu i vjeronauk (župni i u školi), iz mojih usta izlazit će samo lijepe riječi. Bit će ovo školska godina za primjer!

Osim toga tu smo i mi svakoga petka da vam olakšamo školske dane, bodrimo i pratimo vas na ovom putu. Ne propustite pročitati Hrkove strane u *Hrvatskoj riječi* te podlistak *Hrcko*.

Neka Vam je sretna i uspješna nova školska 2016./2017. godina.

Subotica

Subotica

Srijemska Mitrovica

Gospin rođendan na Bunariću

Koliko volimo Mariju i koliko nam je jaaaako važna pokazala su djeca koja je već godinama časte odlaskom na Malu Gospu na misu na Bunarić. I ove godine, 8. rujna, na Bunariću okupila su se

djeca iz vrtića *Marija Petković Sunčica* i učenici nižih hrvatskih odjela iz škole *Ivan Milutinović*. Čestitati Gospi rođendan i zamoliti je da pomogne u novoj školskoj – vrtićkoj godini bile su misli svih školaraca i vrtićanaca. Ovu čestitku uvijek podržavaju i roditelji jer nas voze. Dragi Gospo, vidimo se i dogodne, a do tada bdij nad nama da budemo marljivi, vrijedni, poslušni i pametni đaci i vrtićanci!

M. P.

PETAK
16.9.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:08 Heartland
 09:56 Pogled na Zemlju: Južni Čile
 10:52 Slavne šape: Kako su ljubimci postali superzvijezde?
 11:44 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Kod doktora, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:46 Vrgorac i njegova jela
 15:08 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom
 16:07 U boj!, dokumentarni film
 17:15 TV kalendar
 17:32 Hrvatska uživo
 18:14 HAK - promet info
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Kulturni Kolodvor
 20:35 Bijeg iz Alcatraza, film
 22:23 Ultima brsa, dokumentarni film
 22:50 Eurojackpot
 23:00 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:35 Dolina sreće, serija
 00:25 Bijeg iz Alcatraza, film
 02:12 Kod doktora, talk-show
 02:55 U boj!, dokumentarni film
 03:47 Ultima brsa, dokumentarni film
 04:15 Skica za portret
 04:23 Hrvatska uživo
 05:05 Kulturni Kolodvor
 05:35 Talijanska mlada, telenovela

05:25 Sadie J.
 05:55 Regionalni dnevnik
 06:31 Pjesmice i brojalice: Maca
 06:33 Hej Dagi, crtana serija
 06:41 Pjesmice i brojalice
 06:44 Grimmove bajke, crtana serija
 07:04 Juhuhu
 07:05 Simfije, animirana serija
 07:19 Pjesmice i brojalice: Bratec Martin
 08:15 Tajni dnevnik Patke
 08:32 Pssst... priča!
 08:40 Vedranovi velikani

08:50 Sara i Patka
 08:58 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:25 Prvi koraci
 09:30 Školski sat: Sve što trebate znati o skateboardu
 10:00 Inkubator: Biolog
 10:15 Ton i ton: Život glazbe i svijet lutaka
 10:30 H2O: Uz malo vode!
 10:55 Svaki dan dobar dan: Bez posla u pedesetima
 11:25 Capri
 12:20 Velečasni Brown
 13:05 Ribari na ledu, dokumentarni film
 13:50 Porotnica br. 5, film
 16:00 Regionalni dnevnik
 17:05 Bitange i princeze, humoristična serija
 17:40 Milostiva prije svega
 18:10 Paraolimpijske igre Rio
 18:40 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
 19:10 Kratki dokumentarni film
 19:20 Luda kuća, humoristična serija
 20:00 Treća dob za računalom, dokumentarni film
 21:00 Houdini
 23:55 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016
 00:40 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016.: Plivanje

05:40 RTL Danas
 06:20 Sve u šest, magazin
 06:55 Lego Ninjago
 07:20 Pet na pet, kviz
 08:30 Anno magazin, emisija
 09:40 Bibin svijet
 10:55 'Allo!
 12:15 Wipeout, game show
 13:10 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
 14:30 Ruža vjetrova
 15:30 Prava žena
 16:30 RTL Vijest
 17:00 Anno magazin, emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 RTL Vrijeme
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Prava žena, dramska serija
 21:00 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
 22:40 Rat svjetova, igrani film, znanstveno-fantastični
 01:00 Kaos u Bangkoku, igrani film, akcijski triler

SUBOTA
17.9.2016.

06:25 TV kalendar
 06:40 Klasika mundi
 07:40 Sam čovjek, američki film - Kinoteka, ciklus klasičnog vesterna
 09:20 Mijenjam dom, dokumentarna serija
 10:15 Kućni ljubimci
 10:50 Surla s Velebita, dokumentarni film
 11:45 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 HAK - promet info
 12:25 Prizma - multinacionalni magazin
 13:20 Mršavi.ideal.com, američki film
 14:50 Jelovnici izgubljenog vremena: Slasne pašete i namazi
 15:10 Bolje i ružno pivat nego lipo plakat, dokumentarni film
 16:05 Grantchester
 16:50 Skica za portret
 17:00 Vijesti u 17
 17:10 TV kalendar
 17:22 HAK - promet info
 17:30 Loza, serija
 18:25 Prvi, s glazbom: Tony - Arena Pula
 19:00 Dnevnik 2
 20:05 Festival kajkavske popevke - Krapina
 21:35 Josip Cvrtila - dragi tata, dokumentarni film
 22:30 Dnevnik 3
 22:45 Vijesti iz kulture
 23:05 Pad, serija
 23:55 Nestanak, serija
 00:55 Sam čovjek, američki film
 02:27 Damin gambit: Giga Gračan
 03:12 Šlep čou
 03:57 Josip Cvrtila - dragi tata, dokumentarni film
 04:47 Mršavi.ideal.com, američki film
 06:17 Prizma

05:55 Serija za djecu
 09:30 Kućni ljubimci
 Marca Morronea
 09:55 Umorstva u Midsomeru
 11:40 Vrtlarica: Crno zlato
 12:05 Budimo romantični, film 84'
 13:29 Kratki dokumentarni film
 13:38 Najbolje vrtne kućice, dokumentarna serija
 14:28 Izbor za barmena godine
 14:53 TV vremeplov - Dramski
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Kratki dokumentarni film
 16:45 Bitange i princeze, humoristična serija
 17:20 Milostiva prije svega

17:50 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
 18:10 Alan i tajne vrtova: 19. stoljeće, serija
 19:10 Kratki dokumentarni film
 19:20 Luda kuća, humoristična serija
 20:00 Ribar ribi grize rep, dokumentarna serija
 20:35 Povratak ubojice mekog srca, film
 22:10 Vrijeme na Drugom
 22:15 Gradovi budućnosti: Novi gradovi serija
 23:07 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
 23:22 Budimo romantični film 84'
 00:45 Noćni glazbeni program - Spotovi

05:35 Zabranjena ljubav, sapunica
 06:05 Večera za 5
 11:20 Večera za 5
 12:05 Top.HR, glazbena emisija
 13:10 InDizajn s Mirjanom Mikulec
 13:45 Krv nije voda, serija
 14:40 Krv nije voda, serija
 15:40 Pervanov dnevnik, informativna emisija
 16:10 Hawaii Five-0, kriminalistička serija
 17:00 Moderna čuda, dokumentarna serija
 18:00 Moderna čuda, dokumentarna serija
 19:00 Bitka za skladište: Teksas, reality
 19:25 Bitka za skladište: Teksas, reality
 19:55 Zalagaonica, reality
 20:50 Bitka za skladište
 21:40 Zločinački umovi, kriminalistička dramska serija
 22:30 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 23:25 Zločinački umovi
 00:15 Southland, kriminalistička drama
 01:05 Bez traga, policijska dramska serija
 01:55 Posrednici, igrani film, humorna drama
 03:35 Vreća puna love, igrani film, triler

NEDJELJA
18.9.2016.

07:19 TV kalendar
 07:34 Prvi, s glazbom: Tony - Arena Pula
 08:05 Glasna šaputanja film

09:50 Portret Crkve i mjesta: Bunić
 10:00 Bunić: Misa, prijenos
 11:00 Biblija
 11:10 Pozitivno
 11:38 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 HAK - promet info
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Split: More
 14:00 Mir i dobro
 14:30 Pola stoljeća diska, dokumentarni film
 15:35 Jelovnici izgubljenog vremena: Izlet na sjever
 16:00 Grantchester, serija
 16:45 Skica za portret
 17:00 Vijesti u 17
 17:10 TV kalendar
 17:24 I to je Hrvatska
 17:34 HAK - promet info
 17:38 Lijepom našom: Šibenik
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Izborna večer
 23:30 Nestanak
 01:56 Glasna šaputanja, film
 03:40 Skica za portret
 03:45 Reprizni program
 04:55 Plodovi zemlje
 05:45 Mir i dobro
 06:10 Split: More

05:55 Serija za djecu
 06:30 Juhuhu
 09:37 Juhuhu junior
 09:38 Andyjeve divlje pustolovine
 09:53 Umorstva u Midsomeru
 11:35 Vrtlarica: Cvijeće u vrtu
 12:00 Nećemo reći mladenki, serija
 13:01 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
 14:01 Zbogom g. Chips, britanski film
 15:40 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016.: Atletika, prijenos
 17:00 Endeavour - Mladi Morse, serija
 18:30 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
 18:45 Požega: Aurea Fest 2016. - snimka 1. večeri
 19:40 I to je Hrvatska
 20:05 Mandolina kapetana Corellija film
 22:15 Vrijeme na Drugom
 22:24 Povijest mafije: Žene u mafiji serija
 23:24 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
 23:39 Sestra Jackie, serija
 00:09 Kalifornikacija, serija
 00:39 Kuća laži, serija
 01:09 Noćni glazbeni program - Spotovi
 05:00 Noćni glazbeni program - emisije 05.06

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supiface.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

**MILENIJUM[®]
OSIGURANJE**

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

06.00 Zabranjena ljubav, sapunica
07.30 TV prodaja
07.45 Zabranjena ljubav, sapunica
08.15 Zabranjena ljubav, sapunica
08.45 TV prodaja
09.00 Zabranjena ljubav, sapunica
09.30 Zabranjena ljubav, sapunica
10.15 Babybonus, emisija pod pokroviteljstvom
10.45 Krv nije voda, serija
11.55 Top.HR, glazbena emisija
12.55 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
13.25 Krv nije voda, serija
15.25 Hawaii Five-0, kriminalistička serija
16.15 Top gear, dokumentarno-zabavni
17.10 Moderna čuda
19.00 Bitka za skladište: Teksas, reality
19.55 Zalagaonica, reality
20.50 Bitka za skladište, reality
21.15 Bitka za skladište, reality
21.40 Zločinački umovi
23.25 Zločinački umovi
00.15 Southland, kriminalistička drama
01.05 Bez traga, policijska dramska serija
01.55 Trgovac smrću, igrani film, akcijski
03.30 City Island, igrani film, humorna drama
05.15 Kraj programa

PONEDJELJAK 19.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:10 Heartland
10:00 Plodovi zemlje
10:52 Zemlja u zoru: Zambija - U srcu savane
11:44 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada, telenovela
13:13 Kod doktora
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
16:12 Legenda o Veroniki Desiničkoj, dokumentarni film

17:00 Vijesti u 17
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 Odmori se, zaslužio si
19:00 Dnevnik 2
20:45 Roditelji i djeca, serija
21:35 Turistička klasa
22:10 Otvoreno
22:45 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:08 Sport
23:20 Nestanak, serija
00:20 Zabavna emisija
01:50 Legenda o Veroniki Desiničkoj, dokumentarni film
02:35 Jelovnici izgubljenog vremena
02:55 Kod doktora, talk-show
03:40 Skica za portret
04:13 Turistička klasa
04:43 Hrvatska uživo
05:25 Otvoreno
05:55 Talijanska mlada, telenovela

05:55 Serija za djecu
09:30 Školsko obrazovanje
10:00 Školsko obrazovanje
10:55 Riječ i život: Vjeruj i djeluj
11:25 Capri, telenovela
12:20 Don Matteo, serija
13:10 Kraljevske toplice: Bad Ischl. Otkriće ljetnog predaha, dokumentarna serija
13:55 Knjižara krimića: U sjenama, američki film
15:30 Junak u kuhinji
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školsko obrazovanje
17:05 Bitange i princeze
17:40 Milostiva prije svega
18:10 Paraolimpijske igre Rio
18:25 Magazin LP
18:50 Maher za tehnologiju
19:20 Luda kuća
20:00 Morski pas - Izvan dosega ugriza
21:40 Graham Norton i gosti
22:25 Paraolimpijske igre Rio
22:40 Ubojstva bez kajanja, serija
00:10 Morski pas - Izvan dosega ugriza
01:00 Strana igrana serija
01:45 Magazin LP
02:10 Noćni glazbeni program - Spotovi
05:10 Noćni glazbeni program - Koncerti i Festivali

05.45 RTL Danas
06.25 Sve u šest, magazin

06.55 Legenda o Tarzanu
07.20 Pet na pet, kviz
08.30 Anno magazin, emisija
09.45 Bibin svijet
10.20 Bibin svijet
10.55 'Allo, 'allo!
11.25 'Allo, 'allo!
12.15 Wipeout, game show
13.10 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
14.30 Ruža vjetrova
15.30 Prava žena
16.30 RTL Vijesti
17.00 Anno magazin, emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Prava žena
21.00 Anno: Ljeta Gospodnjeg 925., povijesni reality spektakl
22.15 RTL Direkt
22.50 Anno: Ljeta Gospodnjeg
23.00 Kriza
00.10 CSI
01.55 Astro show
02.55 RTL Danas

UTORAK 20.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:08 Heartland
09:56 Pogled na Zemlju
10:52 Zemlja u zoru: Norveška - Dugo jutro poslije polarne noći
11:44 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada, telenovela
13:13 Kod doktora
14:00 McLeodove kćeri
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom
16:12 Roditelji i djeca, serija
17:00 Vijesti u 17
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 Areta - pilot 32'
19:00 Dnevnik 2
20:00 Roditelji i djeca
20:50 Car, američko-japanski film
22:40 Otvoreno
23:15 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:48 Nestanak, serija
00:48 Car, američko-japanski film
02:33 Jelovnici izgubljenog vremena

02:53 Skica za portret
03:13 Zabavna emisija
03:50 Kod doktora, talk-show
04:33 Hrvatska uživo
05:15 Otvoreno
05:45 Talijanska mlada, telenovela

05:55 Serija za djecu
09:30 Školsko obrazovanje
10:00 Školsko obrazovanje
10:30 Juhuhu junior
10:55 Capri, telenovela
11:50 Don Matteo, serija
12:40 Kraljevske toplice: Trokut čeških toplica
13:25 Sjećanje satkano lažima, film
15:00 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016.: Stolni tenis
15:45 Kratki dokumentarni film
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školsko obrazovanje
17:05 Bitange i princeze, humoristična serija
17:40 Milostiva prije svega
18:10 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
18:25 Kratki dokumentarni film
18:40 Maher za tehnologiju, dokumentarna serija
19:20 Luda kuća
20:00 Planet prirodnih čuda - Život na rubu: Živa čuda, dokumentarna serija
21:00 Graham Norton i gosti
21:50 Vikinzi, serija
22:40 Paraolimpijske igre Rio de Janeiro 2016., sažeci
22:55 Ubojstva bez kajanja
00:25 Planet prirodnih čuda - Život na rubu: Živa čuda, dokumentarna serija
01:15 Strana igrana serija

07.05 K.T. 2
07.55 Krv nije voda, serija
09.00 InDizajn s Mirjanom Mikulec, lifestyle emisija
09.45 Zabranjena ljubav
11.00 Večera za 5
12.15 Sudnica
13.10 Krv nije voda, serija
14.05 K.T. 2
15.00 Bitka za skladište
16.00 Zločinački umovi
16.50 Teorija velikog praska
17.40 Dva i pol muškarca
18.30 Zalagaonica, reality
19.30 Bitka za skladište
20.30 Dr. House
21.25 Zločinački umovi

23.10 Dva i pol muškarca
00.00 Pravila igre
00.50 Teorija velikog praska, humoristična serija
01.15 Teorija velikog praska, humoristična serija
01.40 Kako sam upoznao vašu majku, humoristična serija
02.05 Kontrola bijesa, humoristična serija
02.30 Kontrola bijesa, humoristična serija
02.55 Will i Grace, humoristična serija
03.45 Krv nije voda, serija
04.30 K.T. 2, kriminalistička serija
05.30 Sudnica, serija

SRIJEDA 21.9.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
09:00 Vijesti
09:08 Heartland, serija
09:56 Pogled na Zemlju: Hrvatska
10:52 Zemlja u zoru: Meksiko - U srcu pustinje Baja California, dokumentarna serija
11:44 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada, telenovela
13:13 Kod doktora
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Tajne dvorca s Ruth, Peterom i Tomom - dokumentarna serija
16:12 Roditelji i djeca, serija
17:00 Vijesti u 17
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 'ko te šiša? - pilot 29'
19:00 Dnevnik 2
20:00 Roditelji i djeca, serija
20:50 Dok spavaš, film
22:32 Otvoreno
23:07 Dnevnik 3
23:22 Vijesti iz kulture
23:40 Nestanak, serija
00:40 Dok spavaš, film
02:15 Jelovnici izgubljenog vremena
02:35 Reprizni program
03:50 Kod doktora, talk-show
04:33 Hrvatska uživo
05:15 Otvoreno
05:45 Talijanska mlada, telenovela

05:55 Serija za djecu
 09:30 Školsko obrazovanje
 10:55 Svaki dan dobar dan:
 Gubitak partnera
 11:25 Capri
 12:20 Don Matteo
 13:10 Kraljevske toplice:
 Montecatini - ljekoviti
 izvori Toskane
 13:55 Priča o Sheldonu
 Kennedyju,
 kanadski film
 15:25 Junak u kuhinji
 15:50 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016.: Atletika
 17:20 Bitange i princeze
 17:55 Milostiva prije svega
 18:25 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016., sažeci
 18:45 Maher za tehnologiju,
 dokumentarna serija
 19:20 Luda kuća, humoristična
 serija
 20:00 Nogometna LP - emisija
 20:35 Nogometna LP - prijenos
 utakmice
 22:35 Nogometna LP - emisija
 i sažeci
 23:20 Vrijeme na Drugom
 23:30 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016., sažeci
 23:45 Ubojstva bez kajanja,
 serija
 01:15 Noćni glazbeni program
 - Spotovi

07:05 K.T. 2,
 kriminalistička serija
 07:55 Krv nije voda, serija
 09:00 Pervanov dnevnik

09:45 Zabrana ljubav
 11:00 Večera za 5
 12:15 Sudnica,
 odvjetnička serija
 13:10 Krv nije voda, serija
 14:05 K.T. 2,
 kriminalistička serija
 15:00 Bitka za skladište,
 dokumentarni reality
 15:30 Bitka za skladište,
 dokumentarni reality
 16:00 Zločinački umovi
 16:50 Teorija velikog praska
 18:30 Zalagaonica, reality
 19:30 Bitka za skladište,
 dokumentarni reality
 20:30 Dr. House,
 dramska serija
 21:25 Zločinački umovi,
 kriminalistička serija
 23:10 Dva i pol muškarca,
 humoristična serija
 00:00 Pravila igre
 00:50 Teorija velikog praska,
 humoristična serija
 01:40 Kako sam upoznao vašu
 majku, serija
 02:05 Kontrola bijesa,
 humoristična serija
 02:30 Kontrola bijesa,
 humoristična serija
 02:55 Will i Grace,
 humoristična serija
 03:45 Krv nije voda, serija
 04:30 K.T. 2,
 kriminalistička serija
 05:20 Sudnica, serija

**ČETVRTAK
 22.9.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:08 Heartland
 09:56 Pogled na Zemlju
 10:52 Zemlja u zoru: Brazil -
 U srcu Amazonije
 11:44 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Kod doktora
 14:00 Iskustvo otoka
 14:50 Jelovnici izgubljenog
 vremena
 15:15 Jedan sasvim običan dan
 16:12 Roditelji i djeca
 17:00 Vijesti u 17
 17:15 TV kalendar
 17:32 Hrvatska uživo
 18:14 HAK - promet info
 18:15 Papar i sol - pilot 25'28
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Roditelji i djeca, serija
 20:50 Nedodirljivi,
 francuski film
 22:45 Otvoreno
 23:20 Dnevnik 3
 23:35 Vijesti iz kulture
 23:53 Nestanak
 00:53 Nedodirljivi,
 francuski film
 02:40 Skica za portret
 02:48 Jelovnici izgubljenog
 vremena
 03:08 Jedan sasvim običan dan,
 dokumentarni film
 04:00 Kod doktora talk-show
 04:43 Hrvatska uživo
 05:25 Otvoreno
 05:55 Talijanska mlada

05:25 Serija za djecu
 05:55 Regionalni dnevnik
 10:00 Školsko obrazovanje
 10:55 Svaki dan dobar dan:
 Brodovi su kao ljudi
 11:25 Capri
 12:20 Don Matteo
 13:10 Kraljevske toplice: Bad
 Ragaz - izvor dobroga
 života
 13:55 Do zvijezda i natrag,
 danski film
 15:30 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016.
 16:50 Školsko obrazovanje
 17:25 Bitange i princeze
 18:00 Milostiva prije svega
 18:30 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016.
 18:50 Maher za tehnologiju
 19:20 Luda kuća
 20:00 Petra i Nabatejci
 20:51 Vrijeme na Drugom
 21:00 Graham Norton i gosti -
 talk-show
 21:50 Vikinzi
 22:40 Paraolimpijske igre Rio
 de Janeiro 2016., sažeci
 22:55 Ubojstva bez kajanja,
 serija
 00:25 Petra i Nabatejci,
 dokumentarni film
 01:15 Strana igrana serija
 02:00 Noćni glazbeni program
 - Spotovi

05:40 RTL Danas,
 informativna emisija
 06:20 Sve u šest, magazin

06:55 Lego Ninjago,
 animirana serija
 07:20 Pet na pet,
 kviz
 08:30 Anno magazin, emisija
 09:40 Bibin svijet,
 humoristična serija
 10:55 'Allo, 'allo!
 12:15 Wipeout, game show
 13:10 Anno: Ljeta Gospodnjeg
 925., povijesni reality
 spektakl
 14:30 Ruža vjetrova,
 dramska serija
 15:30 Prava žena,
 dramska serija
 16:30 RTL Vijesti,
 informativna emisija
 17:00 Anno magazin, emisija
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas,
 informativna emisija
 19:15 Pet na pet,
 kviz
 20:00 Prava žena,
 dramska serija
 21:00 Anno: Ljeta Gospodnjeg
 925., povijesni reality
 spektakl
 22:15 RTL Direkt,
 informativna emisija
 22:50 Anno: Ljeta Gospodnjeg
 925., povijesni reality spektakl
 23:00 Kriza, humoristična
 serija
 00:10 CSI, kriminalistička
 serija
 01:05 CSI, kriminalistička
 serija
 01:55 Astro show, emisija uživo
 02:55 RTL Danas,
 informativna emisija
 03:40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
 Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
 emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom
 od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića
 emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekven-
 cij 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od
 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje
 radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina
 (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira
 se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregle-
 dom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog
Bolja Srbija • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija
 - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik
Govorimo hrvatski

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
 majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
 vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) •
Znanjem do zdravlja (srijedom) • *Razmišljanje dopu-
 šteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
 • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
 kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
 moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti
 dana, zabavna glazba
 • 18.15 *Vojvođanski tjedan*
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatska izvan domovine* - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Gospi u čast

Novi Banovci

Stanišić

Lemeš

Ridica

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Kandžijanje

Piše: Branko Ivković

Kad god vidim u kambetušu običenu staru didinu kandžiju, e lipo mi dođe da zaplačem. Sitim se svega što je kadgod bilo – puni šorova dice što se sigraje na prašnjavom drumu i ne smeta njim ama baš ni malo što su uprckani od pekmezom kruva oko

čitavog samuna. Samun nije bijo kadgod vaki kugod sad. Ni po kile u njem, a on naduvan kugod pućak kad mu zvižneš. Ajak, samun se kadgod pravijo u načvama pa majka opravi dva samuna i par lepanja što će i peč pri plamenu, a ono budu pune načve vlasnog tista. Imade u jednim i po tri kile, a borme i više. Gledalo se spram pećni vrata jel ako se ne pazi trevi se da se nemož izvaditi iz peći. Taj se dosta dugo moro i peč da ne bi osto gnjecav pa mu sva kora zagori i pocrni. E to sam najviše volijo. Sastrugana kora se mećala u mliko. Ništa se nije bome bacalo, a sad... Svi kukamo, a puni oni po varoši kuntejneri kojikake rane. Kako ovaj gospodčki svit ne znade da je to grijota tako vardat?! Pa zato se kogod mućijo i paštrijo, a na kraju se vuća.

Vidim da je kadgod bilo čestitije vrime, radila je više kandžija. Koliko sam puta dobijo s njom po članjkima kad štogod zgrišim, a sad je to ne daj Bože. Štiti ji pet zakona, ne daj Bože ni čupnit za kurđup... Zato su nam dica i taka kaka su. Na sokaku prođu kraj čovika, neznadu kast ni »muu«. U onibusu jal ajzlibanu prvi posidaje, a stara čeljad stoji. Kad odrasli divane upadadu u rič, a kodbajage nike visoke škole imadu. Nisu nama tribale visoke škole da bi znali reda. Dosta su bili nana i baći i pokadgod ta kandžija, makar joj i stari bijo čapo i na višnjim prutu bila svezana. Sad doduše ni sarača više nema, nemož nigdi kupiti ni čapova, a o sapištu od morkače da ni ne divanim. Ni na Čantavirskom vašaru nisam nigdi natrevijo, a baš sam ga prišparto i uzduž i popriko. Nigdi kandžije ni za lik. Smije mi se moj pajdaš Pera pa veli: »Ta baš si ti Braniša smišan. Ti bi kupovo kandžiju, a nigdi ni konja nema. Nepamtim kad sam vidijo konja osim ovi što vičedu sokakom »staaaro gvožđe«, al i oni digod koji. No, doduše to nisu ni konji. Izeš konja što je težak jedan meter, mož ga čovik uvatiti za uvo pa lupiti o zemlju, al već i oni se unapređivaje pa tiradu kombike i kojikake velike limuzine, tako da ni netribadu više kandžije. Ta neš valjda kandžijat traktor i kombaj?« Gledim ja na klin na gredici od ambetuša i moju kandžiju što na njim visi i sića me na nika stara vrime na pa se sve mislim da bi ona i dan danas našla sebi naminu. Borme još i kako bi bila potribna i to ne samo u sparadičkom čorbi s debeli rizancima što smo ji zvali »kandžijaški«, već u puno grana našeg sadašnjeg demokrackog i ne baš zdravo demokrackog života. Ta metijo bi ja nju i u kojikake vrle inštitucije pa i u skupštinu ako triba. Nek se siti svit da je kadgod bilo reda i poštivalo starije, a ne kugod sad. Kad omatoriš nikog briga di će taj i šta će, očel mu kogod pružiti komad kruva jel neće. Huu hu, opet sam se zano s divanom, a divanu nikad kraja... Zbogom.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Digod bilo, samo da mu se izbirat

Napolju omarina, ne mož durat. Bać Iva samo što ošo naranit mačka i taksu, stalo ga pritiskat u prsa, izgleda mu ko da nema dosta zraka. Za dram naranijo i marvu i živinu, pa unutra. Kuća mu o naboja, unutra uvijek duboka ladovina. Pridnju sobu udesili starovircki, ko što se udešala ko pokojni bake i dide. Njegova tako naučila sprimat još o njezne matere i bake, a ope ona i svekrva tomu naučile i obadvi cure. Bać Iva što stariji, sve više se volji udesit u pridnju sobu. Sidne, zaštodira se, gleda ponjavke i čilime na kreveta, krpere na zemlje, staru peč sa bankom i zapečkom, što zido još pokojni stari dada ka se nabijala kuća. Njegova poredala čilimce na banak, pa mož lipo sist i kroz pendžer gledat na sokak. Na pendžera starovircke, eklovane firange, a u čošu izmeđ kreveta i zida o kujne namistite stative i na njima započeti čilim. Bać Iva štodira i da za zimu otvori grlo o peći, pa bi se lipo mogli i grijat, a nema mu slađe bundivare neg... a i tako se loži iz kujne. Njegova ni da čuje. Veli, samo će se zabrožit o ogriva, a i di će najt kukuruzvine i simenjače, pa ložit ko što ložili njevi stari. Sve se to danas bere kombajma. Znade i on da njegova, ko i uvijek, imade pravo, davno su prošla vrimenta ka se na paoršagu radilo nako kako je najviše voljijo. Zaštodiro se, pa se sam sebe u brk i naškobijo. Štodir mu se prikinijo ka je kroz pendžer vidijo kuma Tunu i njegove. Niotkud došli natrag na dvi lemuzine. Oma se sitijo, cigurno bili priko, danas u matrne izbiranje. Istina, već dosta vrimenta prošlo otkako su stali u vu partije što vlada sove strane Dunova, al bome, papira o matrne se nisu odrekli. Vada sapu da bi jim još digoda i kadgoda mogli dobro dojt. Znade on kuma ko staru kantu. Još o mladosti radijo samo no o čega zno da imade asne. Tako i papire o matrne, ni pravijo ko drugi, redovno gore u varoši, neg se ubiližijo priko, napravili papire i dali krsta ko da su u kirije u kuće ko jednoga poznatoga, oma tu blizu Dunova. Dobro bilo i nomu, plaćali mu, a u kuće nikada nisu stajali. Malo podmazo i koga tribalo ko žandara, pa mu javili uvijek ka bi se spri-mala kakagod kontrola. I tako, lipo, on i njegova uvijek otidu priko, pa ka žandari dojdju, oni u kuće. Bać Iva se odjedamput prezniijo, taksa bisno zalajo, drot da pokida. Taman izašo u gank, do vrati o kujne stigo i kum Tuna. »E, moj kume, eto ti ti tvoji, malo mi nisu izbubrižili danas ka sam bijo priko. Mi ko ljudi ošli izbirat tamo di smo ujaviti, a domaći na nas ko divlje mačke«, veli Tuna, unide u kujnu i i svaj zadijan sidne zastal. »Bome, kume, ko je prav i zdrav, a stoji u ve države, ni ni išo izbirat priko, neg u veliku varoš gore.«, veli bać Ivina i nalje mu polučak. »A i ti, ku si navro tamo di ne plaćaš porez? Taj vaš gospodar vas navadijo na izbiranje ko prašce na napoj. Digod bilo i za čegagod bilo, vama samo da se izbirat, druga posla se ne bi ni laćali, jal niste sposobni!« veli bać Iva i nalje mu još jednu. Kum Tuna se samo zablando u pendžer, ko tele u šarena vrata.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Huxley:** Samo je jedan kutak kozmosa koji sigurno može-te promijeniti, a to ste vi sami.
- **Goethe:** Ah, najjača kušnja je bijeda. I najmudrije ribe glad tjera na udicu.
- **Edison:** Genije je jedan posto inspiracije i devedeset i devet posto znoja.

KVIZ

Ruđer Bošković

Koje godine i gdje se rodio hrvatski znanstvenik **Ruđer Bošković**?
Gdje se školovao?

Kada se zareديو za svećenika?

Što je utemeljio u građevinarstvu?

Na koji način se bavio astronomijom?

Kako se zove njegovo najpoznatije djelo?

Gdje je živio nakon Italije?

Što je po njemu nazvano na Mjesecu?

Kada i gdje je umro Ruđer Bošković?

Rodio se 18. svibnja 1711. godine u Dubrovniku
U Dubrovniku i Rimu.
1744. godine.
Egzaktni znanstveni pristup rješavanju statističkih pitanja.
Bavio se oblikom i veličinom Zemlje.
Teorija prirodne filozofije.
U Parizu.
Krater Bosovich.
Umro je 13. veljače 1787. godine u Milanu.

FOTO KUTAK

zaštićeno blago prirode

VICEVI

Razgovaraju dvije prijateljice:

- Znaš li kako žena može od muža napraviti milijunaša?
- Ne znam. Sigurno teško!
- Nije teško, kada je prije bio milijarder!

Žali se Petar prijatelju:

- Nikada nisam smio dovesti djevojku doma!
- Kako to?
- Pa, prvo zbog roditelja, a poslije zbog žene!

POGLED S TRIBINA

Nogomet

Nakon Olimpijskih igara u Brazilu i teniskog US Opena fokus sportske javnosti vraća se na njegov veličanstvo – nogomet. Prvim susretima započele su kvalifikacije za Svjetsko prvenstvo u Rusiji 2018. godine, a ovoga tjedna starta i najjače klupsko nogometno natjecanje – Liga prvaka. Uz već solidno zahuktala nacionalna nogometna prvenstva diljem Europe, nogometa ima na sve strane. Na radost svih zaljubljenika u najvažniju sporednu stvar na svijetu.

No, pođimo redom. Posljednje kolo u 1. HNL donijelo je iznenađujuću pobjedu *Osijeka* usred Maksimira (1:0) i prvi domaći *Dinamov* ligaški poraz nakon serije do 30 susreta.

Uz to, Osiječani su u samom vrhu tablice (dijele drugi i treće mjesto s *Dinamom*), a u prošloj sezoni su se grčevito borili za ostanak u društvu najboljih. Pretposljednja *Cibalia* uspjela je otkinuti bod vodećoj *Rijeci*, pa se slobodno može reći kako se prvenstvena utrka sve više zahuktava i niti jedan favorit više nije siguran, igrao doma ili na gostovanju.

S druge strane *Dinamov* poraz se može opravdati (ako može) mislima usmjerenim prema prvom susretu nove sezone Lige prvaka u kojemu su modri gostovali *Lyonu*. Igra na dvije-tri fronte često puta zna ostaviti posljedice upravo u prvenstvenim kolima koje prethode europskim duelima. Bilo kako bilo pred *Dinamovcima* je šest novih europskih ogleda u dvomečima protiv *Juventus*a, *Seville* i *Lyona*, i spoznaja kako ova generacija djeluje na istima velike nogometne scene. Nadajmo se kako će ovoga puta rezultat biti bolji nego što je bio tijekom proteklih *Champions league* iskustava.

Konačno, slijedećeg mjeseca nogometnu reprezentaciju očekuju novi kvalifikacijski ogledi (gostovanja Kosovu i Finskoj) u kojima se treba (mora) nadoknaditi gubitak dva boda u domaćem ogledu protiv Turske.

Dakle, nogometa će biti napretek. Na domaćoj i europskoj te reprezentativnoj sceni. Ali, trebat će biti i rezultata. Jer suvremeni nogomet priznaje samo rezultat.

Ljepota je davno izgubila svoje mjesto u bespoštednoj borbi za pobjede, bodove i naravno, veliki novac.

D. P.

NOGOMET

Osijek iznenadio Dinamo

Najveće iznenađenje 8. kola priredili su nogometaši *Osijeka* koji su na gostovanju svladali *Dinamo* (1:0) i skočili na visoko treće mjesto prvenstvene tablice. Vodeća *Rijeka* remizirala je protiv *Cibalie* u Vinkovcima (0:0) i propustila iskoristiti kiks modrih.

Ostali rezultati 8. kola: Inter – Hajduk 1:1, Split – Istra 1961 0:3, Slaven – Lokomotiva 2:3

Tablica 1. HNL: Rijeka 20, Dinamo, Osijek 19, Hajduk 14, Slaven 9, Inter 7, Istra 1961 6, Lokomotiva 5, Cibalia, Split 4.

TENIS

Hrvatska – Francuska

Polufinalni duel Davisova kupa između Hrvatske i Francuske igrat će se ovoga vikenda (16. -18. rujna) u Zadru. Izbornik Željko Krajan trikolorima će suprotstaviti **Marina Čilića**, **Bornu Ćorića**, **Ivana Dodiga** i **Marina Draganju**. Francuze će predvoditi **Monfils**, a prijavljeni su još i **Gasquet** (umjesto ozlijeđenog **Tsonge**), **Mahut** i **Herbert**.

PARAOLIMPIJADA

Zlato za Sandru Paović

Pobjedom protiv Njemice **Grebe** (11:2, 11:7, 11:4) u kategoriji 6, stolnotenisačica **Sandra Paović** osvojila je prvu zlatnu medalju za Hrvatsku na Paraolimpijadi u Rio de Janeiru.

Srebrni Talić, brončani Šandor

Prve medalje za Hrvatsku na Paraolimpijadi u Rio de Janeiru osvojili su atletičari **Zoran Talić** i **Velimir Šandor**. Talić je skokom od 7,12 m osvojio srebro u skoku u dalj, dok je Šandor hicem od 18,24 m bio brončani u bacanju diska.

RUKOMET

Pobjeda PPD Zagreba

Najbolja hrvatska rukometna momčad *PPD Zagreb* startao je pobjedom protiv *Nexea* iz Našica (28:22) u natjecanju regionalne SEHA lige. Najveći rivali momčadi **Veselina Vujovića** za osvajanje prva četiri mjesta koje vode u doigravanje za naslov prvaka bit će: *Vesprem*, *Vardar* i *Celje*.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačkare s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljino, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čačkare i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Proizvici. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunic. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupao- nom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepljene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tereta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Naprodaj IMT sijačica za žito 23 reda i OLT sijačica GAMA-18 s lulama širine 2,25 m, sadilica za kukuruz OLT sa 4 reda, dvobrazni plug LEOPARD 12 coli u vrlo dobrom stanju i prikolica čutaka. Tel.: 532-570 ili 528-682.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 23. 9. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga **CroArt** prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od **649** din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOĐEVIĆ PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

NOGOMET

Težak poraz Bačke 1901

NOVI BANOVCI – Nogometaši *Bačke 1901* doživjeli su neugodan poraz na gostovanju kod *Dunava* (0:3) i pali na četvrto mjesto na tablici Srpske lige skupina Vojvodina. Sutra, u subotu 17. rujna od 16 sati na svom terenu dočekuju *Borca* iz Sakule, i imaju priliku osvojiti nove bodove i popraviti loš dojam iz prošlog prvenstvenog kola.

Bodovi Zadrugaru

TAVANKUT – Momčad *Zadrugara* iz Srpskog Miletica odnijela je bodove iz *Tavankuta* (2:1) u 5. kolu prvenstva Vojvođanske lige skupina Sjever. Sljedeći susret Tavankučani igrat će u nedjelju, 18. rujna, protiv *Mladosti* u Turiji, a trenutačno zauzimaju jedanaesto mjesto sa 6 osvojenih bodova.

Početak za poželjeti

TELEČKA – U 3. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 2. razred ekipa *Dinama 1923* u Bereg se vratila sa sva tri boda osvojena pobjedom od 0:2 na gostovanju u Telečkoj. U prilično rastrzanoj, ali borbenoj igri domaćini nisu mogli parirati znatno boljim Bereščima, pa je pobjeda gostiju mogla biti i ubjedljivija. U narednom kolu Berešci će dočekati ekipu *Sporta* iz obližnjeg Bezdana.

Bod s gostovanja

KLJAJIĆEVO – U 3. kolu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula 1. razred ekipa *Dunava* iz Monoštora vratila se iz Kljajićeve, s uvijek neugodnog gostovanja kod *Korduna* s velikim bodom. U ne baš lijepoj, ali vrlo oštroj i borbenoj utakmici igralo se prilično izjednačeno, s nekoliko ozbiljnijih prigoda ispred obojice vratara. Zahvaljujući njima, ali i nespretnosti napadača, mreže su u ovoj utakmici mirovale. U narednom kolu *Dunav* će na Doli dočekati posljednjeplasiranu ekipu *Graničara* iz Ridice.

I. A.

KARATE

Bronca za Firanja

ČAKOVEC – **Marko Firanj**, član Karate kluba *Ravangrad* iz Sombora osvojio je brončanu medalju u pionirskoj konkurenciji u kategoriji kata na 20. Međunarodnom karate turniru *Međimurje open 2016* koji je održan u Čakovcu. Ovaj turnir, na kome je sudjelovalo oko 1.500 natjecatelja iz nekoliko država, bilo je u Hrvatskoj prvo službeno natjecanje u karateu od kada je ovaj sport postao olimpijski.

Z. V.

KIK BOKS

Keljanović svjetski viceprvak

DABLIN – Mladi subotički borac **Nebojša Keljanović** osvojio je srebrnu medalju na Svjetskom juniorskom prvenstvu u kik boksu održanom u Dublinu (Irska).

TENIS

TK Spartak prvak države

BEOGRAD – Tenisači *Spartaka* novi su prvaci države u ekipnoj konkurenciji igrača do 14 godina starosti. Šampionske pobjede

protiv TK *Đukić* (polufinale) i TK *Crvena zvezda* (finale) zabilježila je momčad trenera **Ladislava Demetera** u sastavu: **Oliver Sabo Rac**, **Filip Mandović**, **Filip Stipić** i **Petar Bašić Palković**.

RUKOMET

Spartak Vojput startao pobjedom

KAČ – Gostujućom pobjedom protiv *Jugovića* (32:19) rukometaši *Spartak Vojputa* započeli su natjecanje u novoj sezoni rukometne

Superlige. U narednom kolu, na svom terenu u Gradskoj dvorani sportova, Subotičani dočekuju *Dinamo* iz Pančeva.

STOLNI TENIS

Uspješan start

SUBOTICA – Premijerni susret novog prvenstva Prve lige stolnotenisači *Spartak Stossa* okončali su pobjedom protiv *Kikinde* (4:1). Po dvije pobjede zabilježili su **Robert Takarić** i **Ištvan Poljak**. Drugo kolo je na programu 24. rujna kada će STK *Spartak Stoss* gostovati momčadi *Unirea* u Uzdinu.

NEBOJŠA SKENDEROVIĆ, NOGOMETAŠ I TRENER KADETA NK TAVANKUT

Uspješan na obje fronte

Nebojša Skenderović iz Tavankuta, poznat pod nadimkom **Neno**, rođen je 1991. godine i jedan je od ključnih aktera u tavan-kutskom nogometnom klubu. Nogometom se aktivno počeo baviti u desetoj godini života, a njegova sportska karijera traje već petnaest godina. Tijekom svih tih godina Nebojša nikada nije mijenjao matični klub.

»Jesenski dio nove sezone započeo je početkom kolovoza nakon priprema koje su trajale od početka srpnja. U prva četiri kola zabilježili smo polovičan uspjeh, imamo dvije pobjede i dva poraza, ali očekujem kako ćemo već u sljedećim prvenstvenim kolima poboljšati naš bodovni učinak«, kaže nam na početku razgovora Nebojša Neno Skenderović i dodaje:

»Prošlu sezonu smo završili na osmom mjestu, ali smatram da smo sada počeli bolje nego prethodne sezone. Dobili smo i novog trenera **Dalibora Ceti-
nu** koji nas je dobro spremio za novu sezonu.«

SPORT I OBRAZOVANJE

Nebojša je osnovnu školu završio u Tavankutu, a srednju tehnički školu, smjer elektrotehničar računara u Subotici. Zbog ljubavi prema nogometu i sportu općenito nije nastavio studij elektrotehnike, nego je promijenio smjer svoje akademске naobrazbe.

»Danas sam apsolutno na fakultetu sporta i tjelesnog odgoja u Novom Sadu, do čijeg mi je završetka ostao još samo jedan ispit«, otkriva nam Nebojša.

Drugi značajni segment u njegovom sportsko-nogometnom djelovanju koji ga izdvaja jeste trenerski ispit koji je položio 2014. godine, tako da je već dvije godine licencirani trener i

Tjedno ima pet treninga s prvom momčadi i četiri s kadetima

u Tavankutu trenira kadetsku skupinu djece, kojih ima dvadesetak.

»Nastup kadetske ekipe koju treniram u NK *Tavankut* je teško mjeriti jer igramo u Gradskoj ligi gdje je u prošloj sezoni bilo samo četiri momčadi, dok se u Područnoj ligi ne možemo natjecati, jer je u skupini veliki generacijski raspon djece. NK *Tavankut* danas ima ekipe pionira, kadeta te prvi tim, dok omladinska selekcija nedostaje zbog manje djece u maloj sredini«, pojašnjava nam naš sugovornik.

AKTIVAN NOGOMETAS I TRENER

Nebojša četiri puta tjedno trenira ekipu kadeta, dok s prvim timom ima trening pet puta tjedno i sve to uspijeva bez problema uskladiti.

»Imam izvanredan odnos s roditeljima koji mi puno pomažu oko organiziranja prijevoza djece na utakmice, jer su financije ključni problem u funkcioniranju kluba pa je zbog toga i ovaj vid pomoći vrlo značajan i vrijedan spomena. S druge strane, smatram kao trener da je za

mladu ekipu važna i prisutnost roditelja na utakmicama, u formi navijača, tako da suradnja kluba i roditelja iziđe na obostrano zadovoljstvo. Roditelji se rado uključuju, osobito zbog toga što u Tavankutu i nema drugih konkurentnih sadržaja, pa im je svakako bitno da se pomogne očuvanje onog što postoji i što njihovoj djeci znači, kako u zdravstvenom tako i u socijalnom smislu.«

Na naše pitanje kako vidi klupsku sredinu u kojoj djeluje u dvostrukoj ulozi, Nebojša ističe kako je njegov matični klub u vrlo specifičnoj situaciji.

»Iskreno govoreći mislim da NK *Tavankut* ima izvrstan nogometni teren i uvjete za rad kluba, kakve bi mnogi klubovi mogli poželjeti. Situacija je realno teška, pogotovo što se financija tiče, no dosta ljudi je uključeno u rad kluba od koji ovisi čitava egzistencija. Sve ovisi o njihovoj upornosti. Ako uspiju pronaći sponzore, uspjeh kluba bi bio zagarantiran. Imamo kvalitetnog trenera, imamo kvalitetnu generaciju momčadi, jedino što nam nedostaje to su financijska sredstva.«

Što se tiče njegovog trenerskog usavršavanja Neno za sada ima početnu C licencu, ali ne planira ostati ne tome, planira polagati B licencu kako bi se mogao ozbiljnije baviti trenerskim poslom. Kao mladom i perspektivnom momku svakako mu je na prvom mjestu završetak fakulteta.

»Nastojat ću u svim svojim obrazovno-sportskim aktivnostima biti jednako uspješan, jer nogomet volim i on je neraskidivo vezan uz moj cijeli život«, kazao je na koncu razgovora nogometaš NK *Tavankut* i trener kadetske momčadi, Nebojša Neno Skenderović.

I. D.

Djeca na HosanaFestu 2016.